

Toimintakertomus

Finanssivalvonta on Suomen rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen

Finanssivalvonta valvoo, että

- sen valvottavien toiminta on terveellä pohjalla eli niillä on pääomia toiminnasta aiheutuvien riskien ja tappioiden kattamiseen sekä kyky selviytyä sitoumuksista
- valvottavat eivät ota toiminnassaan kohtuutonta riskiä
- asiakkaille ja sijoittajille tuotteista, palveluista, palveluntarjoajista ja liikkeeseenlaskijoista annettu informaatio on laadultaan hyvää
- menettelytavat finanssimarkkinoilla ovat asianmukaiset
- maksujärjestelmät ovat turvallisia.

Tavoitteet

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden valvottavaksi säädettyjen vakaa toiminta. Tavoitteena on myös se, että vakuutetut edut turvataan ja yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan säilyy.

Lisäksi Finanssivalvonnan tehtäväksi on laissa kirjattu yleisön finanssiosaamisen edistäminen.

Finanssivalvonnan työ tähtää siihen, että asiakkaat voisivat Suomessa luottavaisin mielin asioida pankeissa, vakuutusyhtiöissä ja muissa finanssialan yrityksissä ja tehdä omaa talouttaan koskevia päätöksiä luotettavan informaation pohjalta.

Valvottavia ja muita maksuvelvollisia, joille kertomusvuonna määrättiin valvontamaksu, oli yhteensä 1 094 (1 100 vuonna 2010).

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossa itsenäinen. Finanssivalvonta on osa Euroopan finanssivalvontajärjestelmää (ks. tarkemmin sivu 14).

Valvottavia

- luottolaitokset
- vahinko-, henki- ja jälleenvakuutusyhtiöt
- työeläkevakuutusyhtiöt
- eläkesäätiöt
- eläke-, sairaus- ja muut vakuutusyhtiöt
- vakuutusyhdistykset
- työttömyyskassat
- vakuutusedustajat
- muut vakuutuslalla toimivat
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt
- talletussuojarahasto
- sijoittajien korvausrahasto
- arvopaperikeskus
- pörssi
- maksulaitokset

Lisäksi Finanssivalvonta valvoo

- listayhtiöiden tiedonantovelvollisuutta ja IFRS-tilinpäätöksiä
- kaupankäyntiä arvopapereilla
- osakeomistusten liputussäännöksiä
- arvopaperitarjouksia ja
- julkisia ostotarjouksia

Toimintakertomus 2011

Johtajan katsaus	2	Säätely	47
		Säätelyagendasta globaali	47
Strategia 2012–2014	6	Pankkisektori	47
		Vakuutussektori	50
Strategia 2010–2012	7	Arvopaperimarkkinat	51
		Muita säätelyhankkeita	54
Vuosi lyhyesti	8	Liitteet	56
Johto	10	Valvottavien ja muiden valvontamaksu- velvollisten lukumäärä.	56
Pankkivaltuusto	10	Toimintakulut ja rahoitus	57
Johtokunta	10	Finanssivalvonnan lakisääteiset tehtävät	60
Johtoryhmä	11	Eduskunnan kuulemiset ja säädösvalmistelulausunnot	61
Johtaja ja johtoryhmä	12	Diaari	61
Organisaatio	13	Finanssivalvonnan edustajat	
Osastot ja yksiköt	13	EU:n finanssivalvontajärjestelmän toimitelmissä	62
Henkilöstö	14	Julkaisut, artikkelit ja vuositilastot	64
Toimintaympäristö	17	Lehdistötiedotteet	65
Toimintaympäristön riskit kasvoivat	17	Lyhenteet	66
		Toimintakertomuksessa viitatus EU:n direktiivit, asetukset sekä direktiivi- ja asetusehdotukset	67
Valvottavien taloudellinen tila ja riskit	21	Pohjoismaiden ja Baltian valvontaviranomaiset	68
Pankkisektorin likvideetti ja vakavaraisuus säilyvät hyvinä, tulos kohentui hieman	21		
Toiminta vuonna 2011	24		
Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen	24		
Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen	30		
Kansainvälisen valvonta- ja säätely-yhteistyön tehostaminen	38		
Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen	45		

Kun vuosilukua ei ole erikseen ilmoitettu, tekstissä viitataan kertomusvuoteen 2011.

Anneli Tuominen

Velkakriisi kasvatti finanssisektorin riskejä merkittävästi

Finanssimarkkinoiden levottomuus kasvoi loppukesästä Euroopan pitkittyneen velkakriisin vuoksi. Pankkien jälleerahoitus vaikeutui, osakekurssit romahtivat ja talouden näkymät heikentyivät. Finanssisektorin ja reaalityalouden välinen negatiivinen kierre lisäsi systeemiriskin uhkaa. Euroopan keskuspankin rooli oli merkittävä vakauden ja väliaikaisen likviditeetin turvaajana. Vaikka kulu- van vuoden puolella markkinat ovat osaksi toipuneet jyrkimmästä laskusta, talouden näkymät ovat edelleen synkät Euroopan talousalueella. Eri päätöksentekijöiden olisikin välttämätöntä pystyä katkaisemaan negatiivinen kierre uskottavalla tavalla. Erityisesti kriisimailta se edellyttää tiukkaa säästökuria ja tehdyissä päätöksissä pysymistä.

Eurooppalaisilla finanssivalvojilla merkittäviä toimia luottamuksen palauttamiseksi

Euroopan finanssivalvojilla on ollut oma roolinsa kriisin ratkaisussa ja luottamuksen palauttamisessa. Euroopan pankkiviranomainen EBA pyrki kesällä järjestämänsä stressitestin avulla parantamaan luottamusta pankkisektoriin. Stressitestin tuloksena julkaistiin mm. aiempaa yksityiskoh- taisemmat tiedot testiin osallistuneiden pankkien valtion- saamisista. Loppukesästä, tilanteen markkinoilla kriisiydyt- tyä, EBA joutui arvioimaan asiaa uudestaan. Ainoa mahdol- lisuus oli edellyttää EU:n pankkisektorilta riittäviä vakavarai- suuspuskureita, jotka kattavat valtiolainojen arvon alentu- misen sekä niiden kasvaneet riskit. Finanssivalvonta on ol- lut kiinteästi mukana EBA:n päätöksenteossa.

Päätöksen täytäntöönpanoon liittyy käytännön on- gelmia: miten huonossa kunnossa olevat pankit pystyvät hankkimaan omaa pääomaa markkinoilta, miten varmistee- taan se, etteivät pankit vahvasta vakavaraisuuttaan tasei- taan pienentämällä ja siten edistä luottolamaa. Alustavan arvion mukaan vakavaraisuuden vahvistamista tarvitsevi- en pankkien suunnitelmissa painottuvat pääomia lisäävät toimet. Luotonannon reaalityalouden tarpeisiin arvioidaan alentuvan vain marginaalisesti. Tämä on hyvä uutinen Eu- roopan talouskasvun kannalta – mikäli suunnitellut toimet pystytään toteuttamaan.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA puolestaan pyrki omalla kannanotollaan vaikuttamaan sii- hen, että pankit ja vakuutusyhtiöt soveltaisivat IFRS-vaai- timuksia valtiolainojen arvostuksiin mahdollisimman yh- denmukaisesti vuoden 2011 tilinpäätöksissä. Tämä oli tilin- päätösten vertailtavuuden kannalta merkittävä kannanotto.

Suomen finanssisektori selvinnyt kriisistä tähän asti vähintään tyydyttävästi

Suomen pankkisektorin vakavaraisuus on hyvällä tasolla. Likviditeettiriskit ovat kasvaneet, mutta pankeilla ei ole ly- hytaikaisessa varainhankinnassaan ollut ongelmia. Viime vuonna pitkäaikaista rahoitusta pystyttiin hankkimaan lä- hinnä katettujen joukkolainojen markkinoilta, vaikkakin ko- honneeseen hintaan. Nytemmin myös vakuudettomat liik- keeseenlaskut ovat yleistyneet. Pankkisektorin luottotap- piot ovat edelleen vähäiset, eikä vaikeutunut taloustilanne ole vielä heijastunut niihin. Suomalaispankkien tilannetta on helpottanut se, että ne ovat keskimäärin kustannustehok- kaampia kuin eurooppalaiset kilpallijansa.

Suomessa velkakriisin vaikutuksista on toistaiseksi eni- ten kärsinyt vakuutussektori, jonka tuottokehitys ja vaka- varaisuusasema vaihtelevat sijoitusmarkkinoiden kehityk- sen mukaisesti. Vaikutukset ovat olleet suurimmat henki- vakuutus- ja työeläkesektoreilla, mutta näilläkin sektoreilla riskiperusteiset vakavaraisuusasemat ovat kuitenkin edel- leen vähintään kohtuullisia.

Kriisin syvennyttyä Finanssivalvonta lisäsi valvottavien taloudellisen tilan ja riskien analyysiä ja edellytti valvottavi- ta tiheämpää raportointia kuin aiemmin. Pankkien kohdalla tämä tarkoitti raportointia likviditeettitilanteesta, vakuutus- laitosten kohdalla sijoitustoiminnan ja vakavaraisuusase- man kehityksestä. Finanssivalvonta korosti valvottavilleen vahvan likviditeetin ja vahvojen vakavaraisuuspuskureiden merkitystä.

Vaikeassa markkinatilanteessa korostuu se, miten val- vottavien oma riskienhallinta ja sisäinen valvonta toimivat käytännössä. Finanssivalvonta keskittikin tarkastuksia näil- le alueille. Tarkastusten perusteella edellytettiin tai suositet-

tiin lähes kaikkien valvottavien osalta korjaavia toimia. Toimintaa vaarantavia puutteita ei kuitenkaan havaittu. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan taso on vaikuttanut siihen, että suomalaisten finanssialan toimijoiden kyky selviytyä vaikeassa toimintaympäristössä on säilynyt hyvänä.

Tiukemman, mutta yhtenäisen sääntelyn tarve

Finanssivalvonta on pitänyt tärkeänä vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyn kiristämistä ja sen riskiperusteisuuden lisäämistä. Tappionkantokyvyn vahvistaminen entistä korkeammilla vakavaraisuusvaatimuksilla on olennaista finanssisektorin vakaan toiminnan turvaamiseksi, samoin kuin likviditeettivaatimusten nostaminen markkinakriisien sietokyvyn lisäämiseksi.

Vertailukelpoisuuden ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi sääntelyn tulisi kuitenkin olla mahdollisimman yhtenäistä koko EU:n alueella. Pankkisektorilla eri maiden sovelluskäytännöt ovat olleet hyvinkin epäyhtenäisiä niin vakavaraisuuslaskennassa kuin tilinpäätösten laatimisessa. Vakuutussektorilla on edelleen voimassa kansalliseen sääntelyyn pitkälle perustuva järjestelmä, kunnes Solvensi II -vakavaraisuusudistus on otettu käyttöön.

Viime aikoina on joissain valtioissa tehty päätöksiä Basel III:n vakavaraisuussäännösten kansallisesta kiristämisestä. Finanssivalvonnan mielestä erilainen sääntelypohja ja erilaiset tulkinnat vaikeuttavat paitsi valvontaa, myös sijoittajien mahdollisuutta tasapuolisesti vertailla valvottavia keskenään. Lisäksi ne vaikeuttavat valvottavien rajat ylittävää liiketoimintaa ja yrityskauppoja. Kansallisesti tulee olla mahdollisuus kiristää vaatimuksia tilapäisesti, jos paikallinen markkinatilanne sitä edellyttää, mutta perusvaatimusten tulisi olla samat ja riittävän vaativat finanssisektorin vakauden turvaamiseksi koko yhteismarkkina-alueella.

Sekä rahoitus- että vakuutussektorilla on tällä hetkellä epätietoisuutta tulevan sääntelyn täsmällisestä sisällöstä, mikä luonnollisesti hankaloittaa siihen varautumista sekä vaikeuttaa pääoma- ja velkainstrumenttien liikkeeseenlaskua. Toisaalta sääntelyyn sisältyy osa-alueita, joiden mielekkyys tulisi arvioida uudestaan, esimerkkinä valtionlainoja suosiva kohtelu vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyssä.

Mahdollisimman yhtenäistä sääntelyä eri sektoreille...

Finanssivalvonta pyrkii omassa sääntelyssään ja valvonnassaan mahdollisimman usein tukeutumaan samoihin ratkaisuihin eri sektoreilla – kulloisenkin lainsäädännön puitteissa. Jos samantyyppistä rakennetta, riskiä tai käyttäytymismallia säänneltäisiin ja valvottaisiin eri tavalla, se aiheuttaisi riskien siirtymistä lievempien vaatimusten sektorille. Samalla Finanssivalvonta pyrkii kuitenkin tarkkaan ottamaan huomioon eri sektoreiden liiketoiminnan ja riskien erityispiirteet.

Riskienhallinta on esimerkki osa-alueesta, jolla peruseriaatteiden tulisi olla samankaltaisia sektorista riippumatta. Myös EU:n sektoripohjaisten valvontaviranomaisten tulisi mahdollisimman pitkälle pyrkiä samoihin ratkaisuihin samantyyppisten riskien sääntelyssä ja valvonnassa.

Niin arvopaperi-, pankki- kuin vakuutussektoreillakin kilpaillaan samoista säästövaroista. Finanssialan yrityksillä on houkutus myydä erityisesti niitä tuotteita, joista ne saavat parhaan tuoton. Tästä syystä onkin välttämätöntä, että asiakas saa mahdollisimman yhdenmukaista tietoa tuotteen riskeistä ja kulurakenteesta. Tämä on myös valmis-teilla olevan EU-lainsäädännön tavoite.

...suhteellisuusperiaatetta unohtamatta

Sääntelyssä tulisi kuitenkin muistaa myös suhteellisuusperiaate, toisin sanoen sääntely tulisi sopeuttaa harjoitettavan liiketoiminnan laajuuteen, laatuun, monimutkaisuuteen ja riskeihin. Tätä näkökohtaa Finanssivalvonta on korostanut, mutta se muodostaa jatkossa suuren haasteen eurooppalaiselle vaikuttamiselle. Finanssivalvonta ei ole omassa sääntelyssään ja valvonnassaan täysin onnistunut suhteellisuusperiaatteen huomioon ottamisessa. Voimmekin tällä alueella parantaa toimintaamme EU:n sääntelyn sallimissa rajoissa.

Suhteellisuusperiaatteen noudattaminen soveltuu myös sääntelyyn yleisellä tasolla. Mikäli esimerkiksi pankkisääntely laaditaan liian tiukaksi, on vaara, että liiketoiminto siirtyy pankkisääntelyn ulkopuolelle. Ns. varjopankkitoiminta onkin kansainvälisesti kasvanut räjähdysmäisesti. Tärkeää on löytää tasapaino tiukkojen uusien kustannuksia aiheuttavien vaatimusten ja taloudellisen kasvun edistämisen välillä.

On kuitenkin hyvä muistaa, että mikään määrä sääntelyä ei ole riittävää, ellei valvottavien sisäinen valvonta ja hallintokulttuuri, oma eettinen toimintapohja ja yrityskulttuuri ole kunnossa. Hallintokulttuuriin sisältyy myös se, että johto ymmärtää liiketoimintalogiikan ja sen, millaisia riskejä yhtiössä otetaan.

Makrovakauseriön vastuut ja välineet tulee määritellä Suomessakin...

Yksi finanssikriisin esille nostamista ongelmakohtista oli se, että mikro- ja makrovalvojat eivät tehneet tarvittavassa määrin yhteistyötä keskenään. Makrotalouden näkökulmasta ei kyllin kattavasti analysoitu niitä riskejä, jotka syntyivät yksittäisten instituutioiden toimista. Tästä voisi mainita esimerkkinä ylikuumentuneen luotonannon vuoksi syntyneet kiinteistökuplat eri maissa. Euroopan järjestelmärisikokomitean perustaminen on paikannut keskuspankkien ja valvojien yhteistyön puutetta.

Suomen hallitusohjelman mukaan Finanssivalvonnalle

tulee varmistaa toimivaltuudet makrovakaupoliittisten instrumenttien käyttöön. Hallitusohjelmassa korostuu erityisesti tavoite hillitä yritysten ja kotitalouksien velkaantumista. Valtiovarainministeriö asetti työryhmän, jonka tulee esittää tarpeelliset toimet tehokkaan kansallisen makrovakauden valvontajärjestelmän luomiseksi. Finanssivalvonnan tavoitteena on määritellä kyllin selkeästi ne olosuhteet, jolloin makrovakaussäätelyä voi ottaa käyttöön. Tärkeää on myös selkeästi määrittää valvonnan valtuudet ja työkalut sekä selvittää eri osapuolten vastuusuhteet. Unohtaa ei pidä myöskään jo olemassa olevien viranomaisresurssien tehokasta hyödyntämistä makrovakaussäätelyssä.

Finanssivalvonta on jo pitkään pyrkinyt kotitalouksien riskien pitämiseen hallittavina suosittamalla terveiden luotonannon ehtojen ja asiakkaan riskien huolellisen arvioinnin noudattamista. Saamiemme tietojen perusteella pankkien toiminta on kehittynyt hyvään suuntaan. Suomessa on myös edelleen vahva velkojen poismaksamisen kulttuuri. Hyvin pitkäaikaiset asuntoluotot, joita ei lyhennetä ja joissa maksetaan vain korkoa, eivät ole yleistyneet, kuten muissa Pohjoismaissa. Jotkut asiakkaat ovat kuitenkin hyvin velkaantuneita ja pankkien välinen marginaalikiipailu on edelleen tiukkaa. Suomen marginaalitaso on euroalueen alhaisimpia. Vaikka kyse on erityisesti yksittäisten kotitalouksien riskeistä, tulee pankkien marginaalien kattaa toiminnan riskit pitkäjänteisesti.

...ja EU-tasolla arvioida, liittykö Euroopan pankkijärjestelmään rakenteellisia riskejä

Jotta tulevaisuudessa pystyttäisiin minimoimaan finanssikriisien aiheuttamaa laskua yhteiskunnalle, komissio on päättänyt selvittää, tulisiko pankkisektorin rakenteellisia kysymyksiä säännellä erikseen. Tulisiko esimerkiksi rakentaa suojamuuri vähäriskisen vähittäispankkitoiminnan ympärille? Millä rakenteellisilla toimilla pystyttäisiin parantamaan pankkisektorin kestävyttä? Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on tammikuussa nimitetty vetämään työryhmää, jonka tulisi tämän vuoden kuluessa määrittää, onko Euroopassa tarpeen laatia asiassa lisäsäätelyä.

Euroopan valvontaviranomaisten tulisi painottaa enemmän valvonnan yhtenäistämistä...

Viime vuoden alussa uudet valvontaviranomaiset EBA, EIOPA ja ESMA aloittivat toimintansa osana Euroopan finanssivalvontajärjestelmää. Kyseisillä viranomaisilla on huomattavat valtuudet verrattuna edeltäjiinsä. Ne ovat toimissaan itsenäisempiä ja ovat käytännössä osoittautuneet myös jäməkämmiksi ja tavoitteellisemmiksi kuin aikaisemmat komiteat. Tästä voidaan mainita esimerkkinä aikaisempaa tehokkaampi ja nopeampi päätöksentekoprosessi: enää ei päätöksenteossa tavoitella konsensusta, vaan

päätökset tehdään tarvittaessa äänestämällä. Tämä nopeuttaa ja jättevöittää päätöksentekoa sekä antaa pienille maille aikaisempaa paremmat vaikuttamismahdollisuudet.

Huolta tuottaa se, että liian suuri osa viranomaisten työohjelmista kohdistuu komission edellyttämän uuden säätelyn laatimiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että vähemmän aikaa jää eurooppalaisten hyvien valvontakäytänteiden kehittämiseen, esimerkkinä parhaiden ja yhtenäisten tarkastuskäytänteiden, riskianalyysin ja pääomien riittävyden analyysin kehittäminen. Yksi kriisiin johtaneista syistä oli valvonnan pettäminen useilla eri osa-alueilla. Finanssivalvonta onkin pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että työohjelmissa priorisoitaisiin paremmin valvojen välisen yhteistyön ja valvontatapojen kehittämistä. Finanssivalvonta on myös aktiivisesti mukana viranomaisten asiakkaansuojaa edistävissä hankkeissa, koska niiden avulla pystytään parantamaan asiakkaansuojaa erityisesti rajat ylittävissä palvelutarjonnassa.

...kuten jo pohjoismaisella tasolla on osin tapahtunut

Pohjoismainen valvontayhteistyö on jatkunut toimivana vaikiintuneissa puitteissa. Pohjoismaisten valvojen kesken on esimerkiksi sovittu, miten monikansallisten pankkiryhmien pääomien riittävyttä arvioidaan ja miten suuria puskureita vaaditaan konsernin ja tytäryritysten tasolla. Tämä työ tapahtuu valvojen kollegioissa.

Likviditeetin hallinnan suhteen Finanssivalvonta on ko-rostanut sitä, että Suomessa sijaitsevista talletuksista vastaanottavissa tytäryrityksissä ja sivuliikkeissä tulisi olla riittävä maksuvalmius. Varojen tulisi myös sijaita Suomessa, jotta tallettajien varat pystyttäisiin mahdollisessa kriisitilanteessa paremmin turvaamaan.

Haasteelliseksi on muodostunut valvojen välinen riittävä tietojen vaihto markkinatilanteiden muuttuessa nopeasti ja voimakkaasti. Tällä alueella on vielä paljon kehitettävää myös pohjoismaisten valvojen välillä. Samoin meidän tulee jatkaa työtä mahdollisimman yhtenäisten vaatimusten määrittämiseksi.

Käteisrahan saatavuus on osa hyvin toimivaa rahoitusjärjestelmää

Kertomusvuonna muutamat pankit alkoivat rajoittaa käteisen rahan saatavuutta konttoriverkostostaan. Pankeille kysymys on tehokkaan kustannusrakenteen ylläpitämisestä. Korttimaksujen yleistyessä käteisen rahan käyttö on vähentynyt, eikä käteisautomaattien käyttö aina kompensoi niiden aiheuttamia kustannuksia. Toisaalta pankkiasiakkaan näkökulmasta on tärkeää varmistaa riittävä käteisen rahan saatavuus. Kyseessä on palvelu, jota voi luonteensa perusteella verrata peruspankkipalveluihin ja joka on keskeinen osa hyvän pankkijärjestelmän toimintaa. Finanssivalvonta

pitääkin tärkeänä, että pankit mieltäisivät tässäkin asiassa yhteiskunnallisen vastuunsa ja huolehtisivat riittävästä palveluntarjonnasta. Tämä on tärkeää erityisesti vanhempien pankkiasiakkaiden näkökulmasta.

Suomen pääomamarkkinoita tulisi elvyttää

Finanssikriisi korosti toimivien pääomamarkkinoiden merkitystä. Mikäli kriisin ja uuden sääntelyn seurauksena pankkien lainanantokyky heikkenee, pääomamarkkinoilta saatavan rahoituksen rooli kasvaa. Suomen pääomamarkkinat ovat kärsineet ns. reuna-alueilmiöstä: heikkoina aikoina sijoittajat karttavat epälikvidejä ja syrjäisiä markkinoita. Helsingin pörssissä on viime vuosina ollut ennätysellisen vähän listautumisia samalla kun jo listattuja yhtiöitä on poistunut pörssi- ja kaupankäynnin piiristä. On tärkeää, että Suomen pääomamarkkinoita kehitetään ja kustannuksia lisäviä Suomi-spesifejä piirteitä karsitaan.

Pienten ja keskiuurten yritysten mahdollisuutta päästä pääomamarkkinoille pyritään parantamaan sekä komission eri ehdotuksilla että arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Markkinoiden kehityksen kannalta on myönteistä, että erityisesti pienille ja keskiuurille yrityksille suunnattu monenkeskinen kauppapaikka First North rantautui kertomusvuoden huhtikuussa vihdoin myös Suomeen. Se mahdollistaa listautumisen pörssi-yhtiöitä kevyemmällä vaatimuksilla. Toistaiseksi listautumisia ei kuitenkaan ole vielä ollut.

Suomen yritysainamarkkinat ovat perinteisesti olleet hyvin epälikvidit ja niiden läpinäkyvyys heikko. Komissio pyrkii rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin muutoksen yhteydessä lisäämään myös joukkovelkakirjakaupankäynnin hintainformaation läpinäkyvyyttä. Tämä olisi omiaan lisäämään luottamusta joukkovelkakirjamarkkinoihin. Pääomamarkkinoiden kehittämisen kannalta on tärkeää, että myös vähittäissijoittajien aktiivisuutta pääomamarkkinoilla saataisiin kasvatettua. Olisi syytä arvioida esimerkiksi sitä, onko pari vuotta voimassa ollut pitkäaikaissäästämistä koskeva lainsäädäntö täyttänyt sille asetetut tavoitteet vai tulisiko sitä kehittää edelleen.

Toisaalta on esitetty myös ehdotuksia, jotka voisivat vaikeuttaa Suomen pääomamarkkinoiden toimintaa. Näistä merkittävin on ehdotus finanssitransaktioverosta. Finanssivalvonnan mielestä veron vaikutuksista tulisi tehdä kattava selvitys ennen sen säätämistä. Veron käyttöönoton edellytyksenä tulisi myös olla, että se olisi vähintään EU:n laajuinen. Muutoin olisi vaarana, että vero heikentäisi Suomen kaltaisten pienten ja syrjäisten finanssimarkkinoiden asemaa kansainvälisessä kilpailussa.

Kuulemiskäytäntö ja sidosryhmätutkimus apuna toiminnan kehittämisessä

Finanssivalvonnan johtokunta kuulee finanssimarkkinoilla toimivia vähintään kerran vuodessa. Kuulemisen tavoitteena on antaa kuultaville mahdollisuus lausua mielipiteensä mm. valvonnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumista. Tämän lisäksi Finanssivalvonta teettää joka kolmas vuosi sidosryhmätutkimuksen, jonka avulla pyritään kartoittamaan eri sidosryhmien käsityksiä Finanssivalvonnan toiminnasta. Viime vuonna tehty tutkimus antoi Finanssivalvonnalle paremman kouluarvosanan (8) kuin mitä sen edeltäjät olivat saaneet.

Sekä virallisen kuulemisen että sidosryhmätutkimuksen avulla Finanssivalvonta saa arvokasta tietoa toimintansa kehittämiseksi. Kehittämisaalueet koskevat mm. tapaa toimia, tiedottamista ja viestintää, yhteistyökanavia, kustannustehokkuutta ja ammattitaidon oikeaa kohdentamista. Palautteesta kävi myös ilmi, että Finanssivalvonnan kansainvälistä toimintaa tunnettiin huonosti. Tunnettuuden parantamiseksi Finanssivalvonta järjestikin kuluvan vuoden tammikuussa seminaarin, jossa kaikki kolme Euroopan valvontaviranomaisten puheenjohtajaa ja EU:n komission edustaja esiintyivät. Finanssivalvonta on myös järjestänyt useita tiedotustilaisuuksia EU-sääntelyn muutoksista.

Valvonnan vaatimukset kasvavat entisestään

Vaativa toimintaympäristö ja moninaiset sääntelyuudistukset edellyttävät Finanssivalvonnalta tiukkaa ammattitaitoa ja tehtävien priorisointia. Valvojan edellytetään toimivan mahdollisimman ennakoivasti, koska jälkikäteistä reagoimista – kuten toimiluvan peruuttamista – usein pidetään merkinä valvonnan epäonnistumisesta. Sidosryhmät edellyttävät fivalaisilta yhä syvempää – ja myös laajempaa – ammattitaitoa monimutkaistuvassa sääntely-ympäristössä. Samalla sidosryhmät oikeutetusti odottavat, että Finanssivalvonnan toiminta on tehokasta. Haasteisiin vastaaminen on vaativaa, varsinkin kun Euroopan uusi valvontajärjestelmä – vastoin aiemmin ennakoitua – vaatii kansallisilta valvojilta huomattavaa lisäpanostusta. Uskon kuitenkin, että kun asetamme selkeitä tavoitteita toiminnallemme, huolehdimme hyvästä työilmapiiristä ja vaalimme arvojamme, pystymme tästäkin tehtävästä selviämään.

Lopuksi haluan jälleen kerran kiittää kaikkia fivalaisia. Olette jaksaneet erinomaisen tarmokkaasti tehdä työtä Finanssivalvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimintaympäristö on ollut vaikea, mutta se ei ole teitä lannistanut. Kiitos!

Helsingissä, 23.2.2012

Anneli Tuominen

Missio

Edistämme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa.

Valvomme

- finanssimarkkinoilla toimivien riskienhallintaa ja toimintaedellytyksiä,
- asiakassuhteissa ja markkinoilla noudatettavien menettelytapojen asianmukaisuutta ja asiakas- ja sijoittajainformaation laatua.

Visio

Finanssivalvonta on dynaaminen ja arvostettu valvoja sekä laadukkaan eurooppalaisen valvontakulttuurin rakentaja.

Tahtotilamme on

- terve kehitys ja tasapuoliset kilpailuedellytykset Suomen finanssimarkkinoilla,
- oikeasuhtainen sääntely ja valvonta sekä
- asiakkaiden parantunut tietämys finanssimarkkinoista.

Strategiset tavoitteet ja valinnat

Tehokas toiminta ja riskiperusteisesti kohdennettu valvonta

- Ajantasainen ja korkealaatuinen toimintaympäristön ja finanssisektorin riskien analyysi
- Eri valvontasektoreiden mahdollisimman yhtenäinen sääntely
- Valmius nopeaan ja määrätietoiseen päätöksentekoon kriisitilanteessa
- Tehokkuus ja laatu eurooppalaisten valvojien kärkitasoa
- Keskuspankkiyhdyden täysimääräinen hyödyntäminen
- Hyvä ja toimiva yhteistyö eri viranomaisten kanssa
- Kannustava työilmapiiri ja arvojen mukainen toiminta

Valvottavien vahva riskinkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

- Keskitymme tarkastuksissa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan luotettavuuden arviointiin.
- Terävöitämme riskiarvioitamme ja korostamme niissä vakavaraisuus- ja likviditeettipuskureiden riittävyyttä.
- Arvioimme valvottavien liiketoimintariskit ja edellytämme riittävää taloudellista varautumista niihin.
- Osallistumme makrovakauserävalvonnan järjestämiseen ja edistämme kriisinhallinnan valmiuksia.

Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

- Edellytämme, että palveluntarjoajien sisäisissä prosesseissa huomioidaan asiakkaan- ja sijoittajansuojan vaatimukset.
- Edellytämme finanssialan toimijoilta laadukasta informaatiota niiden taloudellisesta tilanteesta, tuotteista ja palveluista sekä niihin liittyvistä riskeistä.
- Parannamme asiakasvalistusinformaation kattavuutta ja näkyvyyttä.
- Puutumme tiukasti epäasialliseen toimintaan finanssimarkkinoilla.

Tuloksellinen valvojen välinen yhteistyö

- Kohdennamme resurssit Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja toimintaedellytysten kannalta keskeisiin kansainvälisiin hankkeisiin riittävän aikaisessa vaiheessa.
- Edistämme parhaiden eurooppalaisten valvontakäytänteiden käyttöönottoa EU:ssa.
- Hyödynnämme eurooppalaisten valvontaviranomaisten työtä omassa toiminnassamme.
- Tehostamme reaaliaikaista tietojen vaihtoa valvojen kesken.

Strategia päivitetiin

Vuonna 2009 Finanssivalvonnan johtokunta vahvisti strategian vuosiksi 2010–12. Strategiset valinnat osoittautuivat osuviksi, mutta sitä uudistettiin, jotta se vastaisi paremmin muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia. Strategian ydinpilari käsittelee Finanssivalvonnan tehokasta toimintaa ja riskiperusteisesti kohdistettua valvontaa. Ydinpilarin tavoitteiksi määriteltiin mm. ajantasainen ja korkealaatuinen toimintaympäristön ja finanssisektorin riskien analyysi sekä keskuspankkiyhdyden täysimääräinen hyödyntäminen Finanssivalvonnan näkökulmasta.

Toimintakertomuksessa julkaistaan myös uusi strategia vuosiksi 2012–14, mutta tässä toimintakertomuksessa tarkastellaan toimintaa Finanssivalvonnan vuosien 2010–12 strategiaa vasten.

Missio

Edistämme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaan- ja sijoittajansuojaa.

Valvomme

- finanssimarkkinoilla toimivien riskienhallintaa ja toimintaedellytyksiä,
- asiakassuhteissa ja markkinoilla noudatettavien nettelytapojen asianmukaisuutta ja
- sijoittaja- ja asiakasinformaation laatua.

Strategiset valinnat

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

- Kohdistamme toimintaamme ajantasaisen analyysin pohjalta olennaisimpien riskien ja riskipitoisimpien toimijoiden ja toimintojen valvontaan.
- Kehitämme finanssimarkkinoiden riskien arviointiamme ja kriisinhallinnan valmiuksiamme.
- Kerromme julkisuuteen säännöllisesti valvonnan painopistealueista ja tehdyistä valvontahavainnoista.

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

- Tuemme EU:n uuden valvontajärjestelmän käynnistämistä.
- Tehostamme erityisesti pohjoismaista valvontayhteistyötä olennaisilla riskialueilla sekä edistämme valvojien työn jakamista ja erikoistumista kansainvälisissä valvojakollegioissa.
- Vaikutamme Suomen finanssimarkkinoiden vakauden, kilpailukyvyn ja asiakkaansuojan kannalta keskeisiin sääntelyn muutoshankkeisiin panostamalla valmistelutyöhön riittävän aikaisessa vaiheessa.

Visio

Finanssivalvonta on dynaaminen ja arvostettu valvoja sekä laadukkaan eurooppalaisen valvontakulttuurin rakentaja.

Tahtotilamme on

- terve kehitys ja tasapuoliset kilpailuedellytykset Suomen finanssimarkkinoilla,
- oikeasuhteinen sääntely ja valvonta sekä
- asiakkaiden parantunut tietämys finanssimarkkinoista.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

- Edistämme yleisön tietämystä finanssituotteiden ja -palveluiden kuluista ja riskeistä.
- Puutumme aktiivisesti ja ripeästi epäasiallisiin markkinakäytäntöihin.
- Panostamme säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitys- ja myyntiprosessien valvontaan.

Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen

- Syvennämme koko finanssisektorin kattavaa riskienhallinnan sekä tuotteiden ja liiketoiminnan osaamistamme.
- Lisäämme sähköisten tiedonhallintavälineiden käyttöä ja ylläpidämme kattavaa, ajantasaista ja luotettavaa valvonnan tietovarastoa.
- Varmistamme yhdistetyn valvonnan synergiahäydyt ja hyödynnämme yhteistyötä Suomen Pankin kanssa. Tehostamme ja yhdenmukaistamme työnkuluja ja toimintatapoja.
- Huolehdimme myönteisestä ja aikaansaavasta työilmapiiristä ja hyvästä esimiestyöstä.

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

- Finanssivalvonta keskitti valvontatyötään niihin riskialueisiin, joihin velkakriisin syveneminen vaikutti riskejä kasvattavasti, sekä valvottavien oman riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuteen.
- Pankkisektorin osalta lisättiin markkina- ja likviditeettiriskien valvontaa. Vakuutus- ja eläke-sektorin osalta painotettiin sijoitustoiminnan markkinariskien sekä operatiivisten riskien valvontaa.
- Kotimaisilla stressitesteillä selvitettiin Suomen finanssisektorin riskinkantokykyä sen tilanteen varalta, jossa sitä kohtaisi syvempi velkakriisi ja makrotalouden taantuma. Lisäksi suurimmat pankki- ja vakuutussektorin valvottavat osallistuivat EU-tason stressitesteihin.
- Finanssivalvonta julkaisi huhtikuussa ja syyskuussa arvionsa Suomen finanssisektorin tilasta.
- Valvottavien raportointia tihennettiin. Valvottavien riskejä ja vakavaraisuutta koskevat analyysimittarit uudistettiin.
- Pankkien maksuliikenteen järjestelmähäiriöalttiuden kasvun vuoksi Finanssivalvonta edellytti niiden toimintavarmuuden parantamista.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

- Finanssituotteiden ja -palveluiden markkinakäytännöissä ei tarkastuksissa havaittu laajoja epäkohtia. Kolmessa tapauksessa annettiin kuitenkin julkinen huomautus. Sisäpiiri-ilmoitusten laiminlyönneistä määrättiin viisi rikemaksua.
- Asuntorahoitustutkimuksessa Finanssivalvonta puuttui pankkikohtaisesti enimmäisluotusasteeseen ja maksuvarasta tehtyjen laskelmien noudattamiseen.
- Peruspankkipalveluselvityksen perusteella Finanssivalvonta kehotti muutamaa pankkia uudelleen arvioimaan palvelumaksujensa kohtuullisuutta.
- Säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitysprosessien osalta Finanssivalvonta kehotti valvottavia huolehtimaan prosessien selkeydestä ja tuotteen testaamisesta asiakkaan näkökulmasta erilaisissa talouden ja markkinoiden tilanteissa.
- Valmisteltiin ohjeistusta sijoitussidonnaisten vakuutusten kuluinformaatiosta.
- Taloudellisen informaation ja tiedottamisen valvontaa suunnattiin mm. liikearvojen arvonalentumistestauksiin sekä tulevaisuudennäkymistä ja riskeistä kertomiseen.

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

- Finanssivalvonta keskittyi hankkeisiin, joilla on erityisen suuri merkitys Suomen finanssisektorin vakavaraisuuden ja rakenteellisten ominaispiirteiden näkökulmasta.
- Finanssivalvonta osallistui kiinteästi EBA:n, EIOPAn, ESMAn ja yhteiskomitean työskentelyyn ja tuki niiden toimia kriisin lieventämiseksi ja finanssimarkkinoiden vakauttamiseksi (mm. stressitestit, pankkien lisäpääomitus, valtion velkakirjojen yhtenäinen käsittely).
- EBA:ssa Finanssivalvonta toimi aktiivisesti pankkien omia varoja koskevan sääntelyn uudistamiseksi.

- EIOPAssa painopiste oli vakuutussektorin vakavaraisuusuudistuksen (Solvenssi II) säännösten valmistelussa.
- ESMAssa Finanssivalvonta toimi aktiivisesti arvopaperimarkkinoiden EU-tason valvontayhteistyön tehostamiseksi ja uusien finanssituotteiden valvonnan parantamiseksi.
- Erityisen tarkasti seurattiin pohjoismaisten finanssikonsernien likviditeettiä.

Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen

- Eri valvontatehtävien koordinoitua parannettiin. Sisäisiä prosesseja uudistettiin.
- Uuden yhtenäisen määräys- ja ohjekokoelman työstäminen jatkui. Ensimmäiset siihen sisältyvät määräykset ja ohjeet julkaistiin.
- Finanssivalvonnan ensimmäisen sidosryhmätutkimuksen mukaan kaksi kolmesta vastaajasta arvioi Finanssivalvonnan edistyneen hyvin luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan, asiakkaan- ja sijoittajansuojaa sekä finanssimarkkinoiden vakautta.
- Finanssivalvonnan julkinen julkaisupolitiikka linjasi julkaistavan materiaalin.

Euroopan finanssivalvontajärjestelmä

EU:n valvontaviranomaiset, ESA (European Supervisory Authorities)

- EBA (European Banking Authority), pankkiviranomainen, eba.europa.eu
- EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority), vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen, eiopa.europa.eu
- ESMA (European Securities and Markets Authority), arvopaperimarkkinaviranomainen, esma.europa.eu

ESRB (European Systemic Risk Board), Euroopan järjestelmäriskikomitea, www.esrb.europa.eu

Katso lisää sivulta 38.

Pankkivaltuusto

Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta valvoo eduskunnan pankkivaltuusto. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten laissa säädetty tavoite on toteutunut. Tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti, miten tehtävien, lainsäädännön tai markkinoiden muutokset vaikuttavat henkilöstömäärään ja talousarvion kehitykseen. Pankkivaltuusto antaa keväisin vuotuisen kertomuksen, jossa se arvioi Suomen Pankin toiminnan lisäksi myös Finanssivalvonnan toimintaa.

Pankkivaltuuston puheenjohtajana toimi 29.6. saakka **Timo Kalli** ja varapuheenjohtajana **Antti Kalliomäki**. Jäsenet olivat alkuvuoden aikana **Tanja Karpela**, **Martti Korhonen**, **Mika Lintilä**, **Pekka Ravi**, **Marja Tiura**, **Jutta Urpilainen** ja **Ben Zyskowitz**.

30.6. alkaen puheenjohtajana toimi Ben Zyskowitz ja varapuheenjohtajana **Pirkko Ruohonen-Lerner**. Jäsenet ovat **Jouni Backman**, **Timo Kalli**, **Mari Kiviniemi**, **Marjo Matikainen-Kallström**, **Lea Mäkipää**, **Jan Vapaavuori** ja **Pia Viitanen**.

Pankkivaltuuston sihteerinä toimi varatuomari **Anton Mäkelä** Suomen Pankista.

Johtokunta

Finanssivalvonnan johtokunta ohjaa valvojan toimintaa asettamalla tavoitteet, päättämällä sen toimintalinjoista sekä ohjaamalla ja valvomalla tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Johtokunta käsittelee Finanssivalvonnan talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnalle vahvistettavaksi. Johtokunta antaa pankkivaltuustolle kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan tavoitteiden toteutumisesta.

 Kertomukset julkaistaan Finanssivalvonnan verkkopalvelussa **Finanssivalvonta.fi > Julkaisut ja tiedotteet > Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle**

Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä ja sen toimikausi on kolme vuotta. Jäsenet ja varajäsenet nimittää pankkivaltuusto. Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotuksista nimitetyillä jäsenillä on kullakin varajäsen.

Jäsenet ja varajäsenet

puheenjohtaja **Pentti Hakkarainen**
johtokunnan varapuheenjohtaja, Suomen Pankki

varapuheenjohtaja **Martti Hetemäki**
alivaltiosihteerinä, valtiovarainministeriö

Outi Antila

ylivohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Pirkko Juntti

varatuomari

Paavo Pitkänen

filosofian kandidaatti

Pentti Hakkaraisen varajäsen:

Kimmo Virolainen, osastopäällikkö, Suomen Pankki

Martti Hetemäen varajäsen:

Tuija Taos, yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Outi Antilan varajäsen:

Erkki Rajaniemi, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Johtokunnan sihteerinä toimi johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**.

18.11. pankkivaltuusto nimitti johtokunnan seuraavaksi, 1.1.2012 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi. Johtokunta jatkaa yhtä muutosta lukuun ottamatta ennallaan. Uudeksi johtokunnan jäseneksi filosofian kandidaatti Paavo Pitkäsen tilalle nimitettiin filosofian maisteri, SHV¹ Jaakko Tuomikoski.

Johtokunta kokoontui 14 kertaa. Vain yhdessä kokouksessa kaikki jäsenet tai varajäsenet eivät olleet läsnä. Kaikki kokoukset olivat päätösvaltaisia.

Pankkivaltuusto on määrännyt kuukausipalkkiot johtokunnan jäsenille ja varajäsenille. Erillistä kokouspalkkiota ei makseta. Kaikkiaan jäsenille ja varajäsenille maksettiin palkkioita 59 550 euroa.

Johtokunnan kuulemisessa arvokasta tietoa finanssimarkkinoilla toimivilta

Johtokunta kuulee vuosittain finanssimarkkinoilla toimivien edustajia. Kuulemisessa johtokunta saa markkinoiden edustajilta heidän näkemyksensä valvonnan tavoitteista ja niiden toteutumisesta sekä talousarviosta. Lisäksi käsitellään odotettavissa olevia muutoksia valvontatyöhön ja niiden vaikutuksia valvontamaksuihin.

Kertomusvuonna kuulemistilaisuus järjestettiin huhtikuussa. Kuulemisessa edustajat toivat esille sääntelymuutoksiin liittyvän tietojen saannin ja riittävän valmistautumisaikojen tärkeyden sekä kilpailuneutraaliteetin huomioon ottamisen ja ylisääntelyn välttämisen niin EU:n valvontaviranomaisten kuin Finanssivalvonnan omassa sääntelyssäkin.

1 Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko.

Finanssivalvonnan johtoryhmä vasemmalta oikealle: Erkki Kontkanen, Marja Nykänen, Erja Rautanen, Anneli Tuominen, Hely Salomaa ja Jukka Vesala. Kuvasta puuttuu Jarmo Parkkonen.

Anneli Tuominen

varatuomari, ekonomi
johtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Jukka Vesala

kauppatieteiden tohtori
apulaisjohtaja, Riskienvalvonta

Marja Nykänen

varatuomari
osastopäällikkö, Instituutiovalvonta

Erja Rautanen

oikeustieteen kandidaatti
osastopäällikkö, Menettelytapavalvonta

Erkki Kontkanen

oikeustieteen tohtori
johtava neuvonantaja, yksikönpäällikkö, Johdon sihteeristö (15.12. alkaen oman toimen ohessa Markkinavalvonnan vs. osastopäällikkö)

Hely Salomaa

valtiotieteen tohtori
johtava neuvonantaja

Jarmo Parkkonen

oikeustieteen kandidaatti, kauppatieteiden maisteri
osastopäällikkö, Markkinavalvonta (sairauslomalla 15.12. alkaen)

[📄](#) Katso johtoryhmän CV:t [Finanssivalvonta.fi > Tietoa Finanssivalvonnasta > Organisaatio > Johtoryhmän CV:t](#)

Johtaja ja johtoryhmä

Johtajan tehtävänä on johtaa toimintaa ja tehdä muut kuin johtokunnalle kuuluvat päätökset. Kertomusvuonna johtajana toimi **Anneli Tuominen**, jonka pankkivaltuusto nimitti tehtävään viisivuotiskaudeksi vuonna 2009. Pankkivaltuusto nimitti vuonna 2009 osastopäällikkö **Jukka Vesalan** apulaisjohtajaksi, joka toimi johtajan sijaisena.

Johtajan apuna toimi neuvoa-antava johtoryhmä, johon kuuluivat osastopäälliköt **Marja Nykänen**, **Jarmo Parkkonen**, **Erja Rautanen** ja Jukka Vesala sekä muut johtajan määräämät virkamiehet, joita olivat johtava neuvonantaja, yksikönpäällikkö **Erkki Kontkanen** ja johtava neuvonantaja **Hely Salomaa**. Johtoryhmän sihteerinä toimi johtava lakimies Pirjo Kyyrönen.

Johtokunta on nimittänyt osastopäälliköt tehtäviinsä viisivuotiskausiksi (Jarmo Parkkonen, Erja Rautanen ja Jukka Vesala vuonna 2009 ja Marja Nykänen vuonna 2010) ja johtava neuvonantaja, yksikönpäällikön Erkki Kontkasen (2010) myös viisivuotiskaudeksi.

Johtoryhmä kokoontui 63 kertaa.

Johtajan palkka ja palkkiot olivat 207 513,00 euroa. Muille johtoryhmän jäsenille maksettiin yhteensä palkkaa ja palkkioita 738 591,77 euroa.

Osastot ja yksiköt

Finanssivalvonnassa toimi neljä osastoa

- Instituutiovalvonta
- Riskienvalvonta
- Markkinavalvonta
- Menettelytapavalvonta

Osastot jakautuivat toimistoihin. Katso tarkemmin organisaatiokaavio sivulla 16. Osastojen lisäksi johtajan suorassa alaisuudessa toimi kolme yksikköä

- Hallinto
- Johdon sihteeristö
- Viestintä

Instituutiovalvonnalle kuuluu vastuuvälvoajo toiminta. Tämä pitää sisällään mm. seuraavaa

- toimilupakäsittely
- liiketoimintaa, vakavaraisuutta ja riskejä koskevan kokonaiskuvan muodostaminen
- hallinnon luotettavuuden, tilinpäätösten ja vakavaraisuuslaskennan oikeellisuuden ja toiminnan lainmukaisuuden arviointi
- valvottavaa koskevien toimien koordinointi
- pohjoismaisten valvojen kollegioyhteistyö

Instituutiovalvonnan valvottavia ovat vakuutus- ja rahoitussektorin toimijat lukuun ottamatta sijoituspalvelu- ja rahastoyhtiöitä, jotka eivät kuulu ryhmittymiin. Näiden toimiluvat ja rekisteröintihakemukset käsittelee ja valvonnasta vastaa Menettelytapavalvonta.

Riskienvälvonnan tavoitteena on valvottavien vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta uhkaavien riskien havaitseminen ja riskien toteutumisen ennalta ehkäiseminen. Valvonta kohdistetaan siihen, että

- valvottavien riskit eivät ylitä riskienkantokykyä
- riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat riittävällä tavalla järjestetyt
- vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden hallinta ovat hyvät

Valvonta toteutetaan tarkastuksin ja analysoimalla säännöllistä raportointia. Lisäksi osasto

- tuottaa sekä valvottavien taloudellista tilaa ja riskejä että toimintaympäristöä koskevaa analyysiä ja tutkimusta
- vastaa Finanssivalvonnan tietojärjestelmäkehityksestä ja tarkastusten koordinoinnista
- vastaa EU-valvojayhteistyön käytäntöjen kehittämisestä sekä EBA-, EIOPA- ja ESRB-työn koordinoinnista

Instituutiovalvonta- ja Riskienvalvonta-osastot muodostavat vakavaraisuusvalvonnan kokonaisuuden, joka vastaa myös tehokkaasta kriisinhallinnasta. Tällä pyritään siihen, että häiriöiden ja kriisien vaikutukset asiakkaisiin, järjestelmän toimivuuteen sekä kansantalouden kustannuksiin rajoitetaan niin vähäisiksi kuin mahdollista.

Markkinavalvonnan tavoitteena on edistää luottamusta sijoittajainformaatioon ja arvopaperimarkkinoiden toimintaan. Luottamusta rakentavat

- laadukas, selkeä ja ajantasainen sijoittajainformaatio
- arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin häiriötön toiminta
- markkinoilla toimivien asianmukaiset toimintatavat

Osasto valvoo sijoittajainformaatiota, joka liittyy

- liikkeeseenlaskijoiden tiedottamiseen
- arvopaperitarjouksiin
- IFRS-tilinpäätöksiin
- erilaisiin sijoitustuotteisiin

Lisäksi osasto valvoo arvopaperipörssin ja arvopaperikeskuksen toimintaa sekä arvopaperikaupankäyntiä. Tilintarkastajien valvontaan ja sen kehittämiseen valvoja osallistuu Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan jäsenenä. Osasto vastaa ESMA-työn koordinoinnista.

Menettelytapavalvonta valvoo palveluntarjoajien menettelytapoja asiakassuhteissa sekä niihin liittyviä valvottavien sisäisiä prosesseja ja toiminnan järjestämistä. Valvonnan ja tarkastamisen kohteena ovat mm.

- palveluiden ja tuotteiden markkinointi
- asiakkaille annettava informaatio
- asiakkaisiin kohdistuvat menettelytavat ja
- palveluntarjoajien luotettava hallinto.

Menettelytapavalvonta käsittelee toimiluvat ja rekisteröintihakemukset, jotka koskevat rahastoyhtiöitä, sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusedustajia. Osasto valvoo ns. ryhmittymiin kuulumattomien rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten taloudellista asemaa sekä työttömyyskassojen hallintoa ja menettelytapoja. Lisäksi osasto käsittelee rajat ylittävän toiminnan ilmoitukset.

Tehtäväkenttään kuuluu myös yleisölle suunnattu asiakasvalistus erityisesti tuotteisiin liittyvistä riskeistä. Asiakasnsuojassa ja asiakasvalistuksessa valvoja toimii yhteistyössä Kuluttajaviraston ja Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn kanssa.

Kukin osasto vastaa sääntelyn kehittämisestä oman vastualueensa osalta.

Henkilöstö

Finanssivalvonta on asiantuntijaorganisaatio. Henkilöstöstä 75 % toimii asiantuntijatehtävissä, 14 % tukihenkilöstötehtävissä ja 11 % esimiestehtävissä. Hyväksytty toimintavahvuus oli kertomusvuonna 217 henkeä, ja vuoden lopussa toimintavahvuus oli 208 henkeä. Henkilöstön vaihtuvuus oli 11 % (9 % vuonna 2010).

Finanssivalvonnan hallinnollinen yhteys Suomen Pankkiin tarkoittaa mm. sitä, että Finanssivalvonnan henkilöstö on osa Suomen Pankin henkilöstöä, saman virkaehtosopimuksen piirissä ja että Finanssivalvonnessa noudatetaan samaa henkilöstöpolitiikkaa kuin Suomen Pankissa.

Henkilömäärät jakautuivat kertomusvuoden päättyessä seuraavasti:

Riskienvälvonta.....	71
Instituutiovalvonta.....	40
Markkinavalvonta.....	37
Menettelytapavalvonta.....	31
Hallinto	14
Johdon sihteeristö	8
Viestintä	6
Johto.....	1

Sukupuolijakauma tehtävittäin (%)

	Miehiä	Naisia
Kaikki fivalaiset	39	61
Esimiehet	55	45
Asiantuntijat	43	57
Tukihenkilöstö	7	93

 Finanssivalvonta julkaisee vuosittain henkilöstötilinpäätöksen. Katso viimeisin henkilöstötilinpäätös [Finanssivalvonta.fi > Tietoa Finanssivalvonnasta > Avoimet työpaikat](#)

Joka toinen vuosi toteutetaan ilmapiirimittaus, jossa seurataan mm. organisaation sisäisen toimivuuden ja työilmapiirin kehittymistä. Syksyllä tehdyn mittauksen mukaan työtyytyväisyysindeksi (arvo 3,36 asteikolla 1–5) oli hieman parantunut vuoden 2009 mittauksesta (arvo 3,23) ja oli samalla tasolla kuin muiden, tutkimusyhtiöiden tietokantaan kuuluvien suomalaisten asiantuntijaorganisaatioiden (3,40). Ensimmäistä kertaa mitattiin myös johtajuusindeksi (arvo 3,49). Se oli samalla tasolla kuin vertailuaineistossa (3,52).

Helsingin kärjäoikeus katsoi siviilikannetta koskevassa tuomiossaan joulukuussa, että Finanssivalvonta on asettanut kantajan eri asemaan kuin muut työntekijät tasa-arvolain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla jatkaessaan 28.5.2009 asiantuntijahakua transsukupuolisuuden perusteella. Oikeus velvoitti Finanssivalvonnan maksamaan tasa-arvolain mukaisena hyvityksenä 15 000 euroa viivästyskorkeineen sekä oikeudenkäyntikulut. Muilta osin kärjäoikeus hylkäsi kanteen. Kumpikaan osapuoli ei ilmoittanut tyytymättömyyttä tuomioon ja tuomio on siten lainvoimainen.

Kaupankäyntiä ja sidonnaisuuksia koskevat säännöt

Kaupankäyntiohjeet rajoittavat fivalaisen arvopaperikaupankäyntiä sisäpiirintiedon väärinkäytön ehkäisemiseksi. Sidonnaisuuksien ilmoittamisella varmistetaan puolestaan riippumattomuus. Fivalaisilla ei saa olla sellaisia sidonnaisuuksia, jotka voisivat synnyttää epäilyksiä kyvystä hoitaa virkaa puolueettomasti ja asianmukaisesti. Myös johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat lain nojalla velvollisia ilmoittamaan arvopaperiomistuksensa ja sidonnaisuutensa. Lue lisää:

 [Finanssivalvonta.fi > Tietoa Finanssivalvonnasta > Organisaatio > Kaupankäyntiä ja sidonnaisuuksia koskevat säännöt](#)

Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyö

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on itsenäinen päätöksenteossaan. Valvonnan sijainti keskuspankin yhteydessä on tuonut selkeitä synergiahyötyjä. Sekä Finanssivalvonnalla että Suomen Pankilla on keskeinen rooli finanssimarkkinoiden vakauden

valvonnassa ja molemmat organisaatiot hyötyvät tiivistä yhteistyöstä. Finanssivalvonta voi hyödyntää valvonnan suuntaamisessa Suomen Pankin kattavaa makrotalouden ja finanssimarkkinoiden tiedonkeruuta ja analyysitoimintaa ja Suomen Pankki puolestaan omassa työssään valvontatietoon perustuvaa Finanssivalvonnan analyysiä. Päällekkäisyydet analyysitoiminnassa ja tiedonkeruussa voidaan välttää ja henkilöstön erilaiset osaamisprofiilit täydentävät toisiaan.

Kertomusvuonna yhteistyötä tiivistettiin entisestään. Esimerkiksi Suomen Pankin asiantuntijat ovat osallistuneet Finanssivalvonnan pankkisektorin analyysiryhmään, jonka tehtävänä on ollut velkakriisin vuoksi tihennetty pankkisektorin tilanteen arviointi. Toimintaympäristön ja finanssisektorin riskien analysoinnin sekä stressitestien lisäksi yhteistyö on tiivistä arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin ja maksujärjestelmien valvonnassa. Tällä alueella mm. tehtiin yhteisiä valvontakäyntejä. Lisäksi läheistä yhteistyötä jatkettiin tiedonkeruujärjestelmien kehittämisessä. Entiseen tapaan kansainvälistä sääntelykehitystä analysoitiin yhdessä. Samaten osallistuttiin yhteistyössä uuden euroopalaisen valvontajärjestelmän toimintaan, etenkin järjestelmäriskikomitean ja Euroopan pankkivalvontaviranomaisen työhön.

Hallinnollisen yhteyden ansiosta Finanssivalvonta voi hyödyntää monia keskuspankin tarjoamia hallinnollisia palveluja (taloushallinto, turvallisuus, tietotekniikka), joista se maksaa siirtohinnoittelun mukaisesti.

Makrovakauserävalvonnan järjestäminen

Jatkossa jokaisessa EU-maassa on luotava selkeät menettelytavat ns. makrovakauserävalvonnan käyttämiseen. Tällainen työkalu on esimerkiksi pankkien vastasyklinen vakavaraisuuspuskuri, joka voidaan kansallisesti ottaa käyttöön koko pankkisektorin riskien rajoittamiseksi. Koko finanssijärjestelmän riskien huomiointi (eli ns. makrovakauserävalvonta) ei ole uusi asia, vaan se on ollut keskeisellä sijalla Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toiminnassa jo tähän asti, esimerkkinä Finanssivalvonnan toimet asuntoluoton riskien rajoittamiseksi. Makrovakauserävalvonta on kuitenkin voimakkaan kehityksen kohteena, mikä tarkoittaa jatkossa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan entistä tiiviimpää yhteistyötä vakautta uhkaavien ilmiöiden ja tarvittavien työkalujen analysoinnissa. Suomen hallitusohjelman mukaan Finanssivalvonnalle tulee varmistaa toimivaltuudet makrovakauserävalvonnan instrumenttien käyttöön. Valtiovarainministeriö asettikin alkuvuonna 2012 työryhmän, jonka tulee tehdä esitys tehokkaan kansallisen makrovakauserävalvontajärjestelmän luomiseksi kuluvan vuoden aikana.

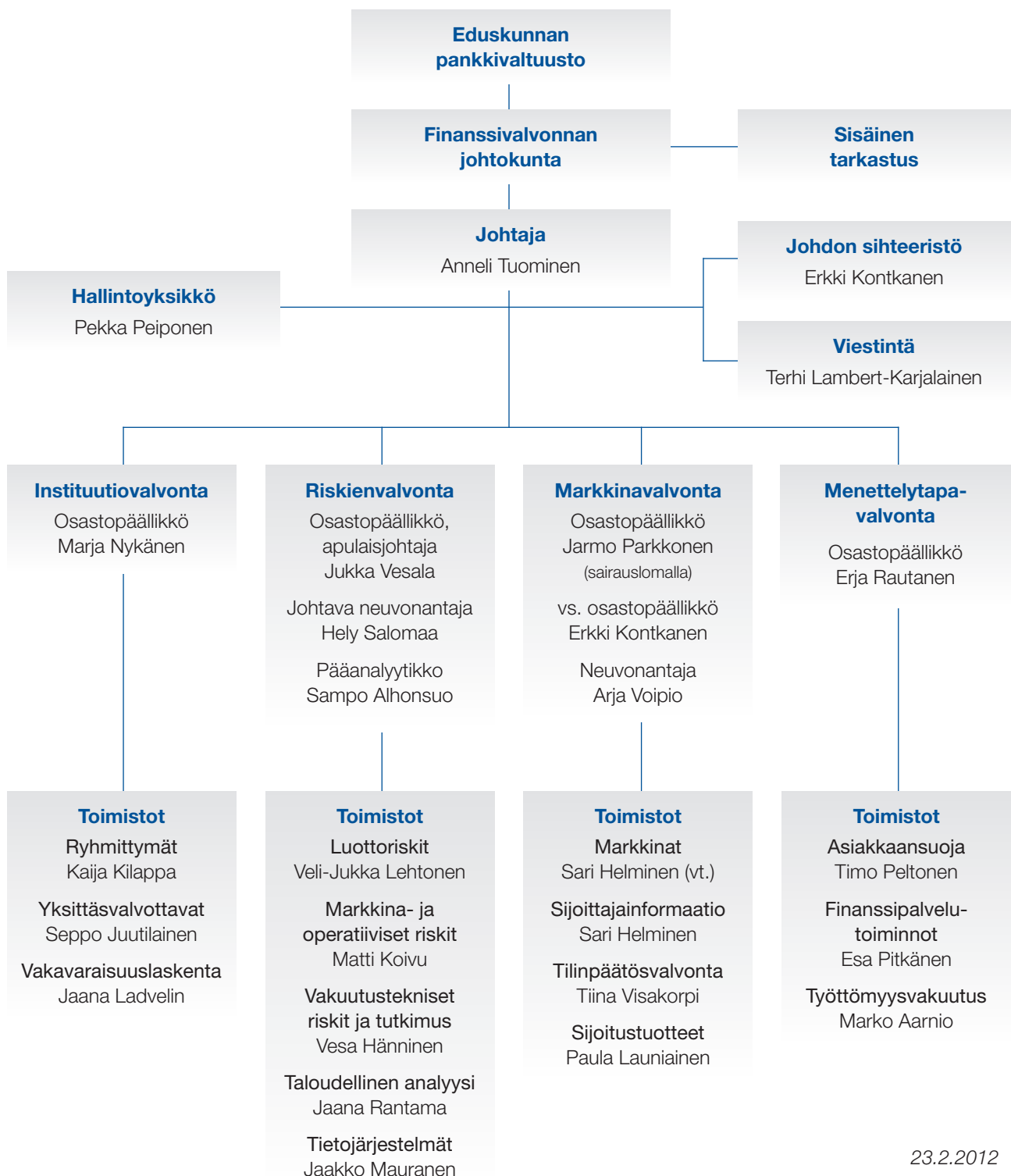
Toiminnan rahoitus ja kustannukset

Valvojan toiminta rahoitetaan pääosin (95 %) valvonta- ja toimenpidemaksuilla, joita peritään valvottavilta ja muilta maksuvelvollisilta. Suomen Pankki maksaa kustannuksista 5 %.

Veroluonteisten valvontamaksujen suuruus määritellään laissa ja ne perustuvat valvottavan toiminnan laajuuteen, jota mitataan mm. valvottavan taseen loppusummalla. Kaikki arvopaperien liikkeeseenlaskijat maksavat laissa määritellyn kiinteän maksun.

Jos toiminnasta syntyy ylijäämää, se otetaan huomioon seuraavan vuoden valvontamaksuja määrättäessä.

Kertomusvuonna toimintakulut olivat 26,1 milj. euroa (25,3 milj. euroa vuonna 2010). Tästä pääosa koostui henkilöstökuluista (18,5 milj. euroa). Muut merkittävät kuluerät muodostuivat Suomen Pankilta ostettavista palveluista (2,7 milj. euroa) sekä kiinteistökuuluista (2,4 milj. euroa).

23.2.2012

Finanssivalvonnan johtoryhmän jäseniä ovat johtaja Anneli Tuominen lisäksi apulaisjohtaja Jukka Vesala, osastopäälliköt Marja Nykänen, Jarmo Parkkonen ja Erja Rautanen sekä johtavat neuvonantajat Erkki Kontkanen ja Hely Salomaa.

Toimintaympäristön riskit kasvoivat

Suomen finanssisektorin kansainvälistä toimintaympäristöä leimasi kertomusvuonna suuri epävakaus, joka syntyi valtioiden velkakriisistä ja Euroopan pankkisektorin likviditeetti- ja pääomitusongelmista. Vuoden loppua kohden epävakautta lisäsi talouskasvun hiipuminen.

Valtioiden velkakriisi aiheutti markkinoiden epävakausta

Julkisen velan ongelmat kärjistyivät useissa Euroopan valtioissa. Valtiot ryhtyivät toimiin palauttaakseen julkisen velan kestäväälle tasolle ja parantaakseen koko talouden toimintaedellytyksiä, mutta ne eivät kyenneet vakuuttamaan markkinatoimijoita ja markkinoiden hermostuneisuus jatkui.

Korkoerot suurenivat ja samalla monien markkinalojien epävakaus kasvoi. Selkeä käänne huonompaan ajoittui heinä–elokuun vaihteeseen, jolloin talouden tilaa koskeva informaatio heikentyi lyhyessä ajassa sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Tässä yhteydessä luottoluokittajat alensivat Yhdysvaltain liittovaltion ja monen Euroopan maan luottoluokitusta. Tämän jälkeen monen euroalueen valtion korkoerot suhteessa Saksaan ja luottoriskin hinta alkoivat nousta. Myös Kreikan ongelmat kärjistyivät.

Euroopan pankkisektorin altistumat kriisimaihien suuria

Valtion liikkeeseenlaskemat joukkovelkakirjat keskittyvät usein saman maan pankkisektorin omistukseen. Esimerkiksi kreikkalaisilla pankeilla on paljon Kreikan valtion velkakirjoja. Myös rajojen yli on sijoitettu merkittävästi eri valtioiden joukkovelkakirjoihin. Kun valtion luottokelpoisuuteen ja kykyyn hoitaa velvoitteitaan kohdistuu kasvavia epäilyksiä, myös pankkien mahdollisuus hankkia rahoitusta suoraan markkinoilta heikkenee. Rahoituksen saatavuus markkinoilta on ollut ja edelleen on suurin yksittäinen riski pankeille.

Tilanne kärjistyi kertomusvuonna ja se uhkasi merkittävästi pankkien likviditeettiä. Markkinatoimijat epäilivät pankkien pääomien riittävyttä tilanteessa, jossa pankit joutuisivat tekemään suuria tappiokirjauksia. Tämä heikensi erityisesti pitkäaikaisen jälleerahoituksen saatavuutta. Jälleerahoituksen niukka saatavuus ja pääomien riittämättömyys uhkasivat Euroopan pankkisektorin vakautta ja luotonantokykyä.

Valvontaviranomaiset torjuivat ongelmia

Epävarmassa markkinatilanteessa uudet eurooppalaiset valvontaviranomaiset yhdessä kansallisten valvojien kanssa toimivat luottamuksen lisäämiseksi. Sekä Euroopan pankkiviranomainen EBA että Euroopan vakuutus- ja

lisäeläkeviranomainen EIOPA koordinoivat kansallisten valvojien toteuttaman stressitestin suurille eurooppalaisille pankeille ja vakuutusyhtiöille. Stressitestien tavoitteena oli tehdä kattava arvio pankkien ja vakuutusyhtiöiden riskinkantokyvystä ja tuottaa markkinoille tietoa. Pankkien osalta stressitestissä haettiin yhteistä pohjaa tarvittaville lisäpääomituksille.

EBA:n koordinoiman stressitestin tulosten pankkikohdainen julkistaminen heinäkuussa kertoi, että testatuista 90 pankista kahdeksan pankkia alitti sovittun 5 %:n vakavaraisuusrajan. Stressitestissä ei oletettu EU:n jäsenvaltion ajautuvan maksukyvyttömyyteen, mutta stressitestiskenaarioon sisältyi valtionlainakorkojen nousu ja valtioiden luottoluokituslaskuun perustuva valtionlainsijoitusten arvonalentumisriski.

EBA:n stressitestin tulosten ja pankkien luottoriskien yksityiskohtainen julkistaminen antoi markkinoille paljon uutta informaatiota pankkien valtionlainariskeistä. Markkinatilanteen voimakkaan heikentymisen vuoksi kansalliset valvontaviranomaiset ja EBA laativat syksyllä uusia laskelmia suurten eurooppalaisten pankkien, erityisesti valtionlainariskeihin liittyvästä, pääomatarpeesta. Syyskuun lopun tietojen pohjalta 31 eurooppalaisella pankilla on yhteensä n. 115 miljardin euron pääomitarve, kun rajaksi on asetettu 9 %:n ns. ydinvakavaraisuus (Core Tier 1).

Vähimmäistaso vakavaraisuudessa tulee täyttää 30.6.2012 mennessä. Ensisijaisena keinona on omien varojen lisääminen esim. pidättäytymällä osingonjaosta, laskemalla liikkeelle uutta pääomaa tai muuntamalla olemassa olevia pääomainstrumentteja parempilaatuksiin.

Euroopan keskuspankki turvasi rahamarkkinoiden toimintaa

Elokuussa EKP aktivoi uudestaan yksityisten ja julkisten arvopapereiden osto-ohjelman, jonka tarkoitus oli osaltaan turvata markkinoiden häiriötöntä toimintaa. Inflaatiopaineiden hellittäessä ja euroalueen talouden kasvuvauhdin hidastuessa EKP laski ohjauksorkoiaan syksyllä kahdesti.

Euroopan keskuspankki EKP on finanssikriisin ja valtioiden velkakriisin aikana usean vuoden ajan turvannut eurooppalaisten rahamarkkinoiden toimintaa. Kertomusvuoden aikana tämä linja jatkui. Vuoden loppupuolella EKP tarjosi pankeille ennätysuudessa operaatioissa kolmen vuoden pituista rahoitusta vakuuksia vastaan rajoituksetta. Samassa yhteydessä EKP alensi pankkien vähimmäisvarantovelvoitetta sekä laajensi vakuuskelpoisten omaisuuserien joukkoa. Nämä toimet helpottivat merkittävästi pankkisektorin likviditeettiä.

Korot ja osakekurssit laskivat

Euroalueella ja koko EU:ssa valtioiden pitkien korkojen kehitys eriytyi kertomusvuonna voimakkaasti. Tämä kuvasi valtioihin kohdistuvia erisuuruisia riskejä. Saksan valtion joukkovelkakirjalainoja pidetään turvallisimpana sijoituskohteenä, mikä on alentanut Saksan pitkiä korkoja. Monen euroalueen valtionkorot ovat nousseet, koska markkinat ovat tulkinneet velkaantumistilanteen vaikeaksi.

Euroalueen lyhyet korot nousivat aluksi ja kääntyivät syksystä lähtien laskuun. Korkojen lasku kertoo markkinoiden suuresta likviditeetin määrästä sekä siitä, että markkinat odottavat EKP:n edelleen alentavan ohjauskorkoaan.

Osakekurssit sekä Suomessa että koko Euroopassa kääntyivät keväällä laskuun. Jyrkin lasku koettiin heinä-elokuun vaihteessa. Samalla osakemarkkinoiden volatiliiteetti eli osakkeiden hintojen vaihtelu nousi tasolle, jolla se oli syksyllä 2008 ja toukokuussa 2010. Myöhemmin syksyllä kurssikehitys tasaantui ja lähti nousuun vuoden vaihteen lähestyessä.

Suomessa talouskasvu hidastui loppuvuonna

Suomessa talouden kehitys oli kaksijakoinen. Vuoden alkupuolella talous kasvoi jopa poikkeuksellisen nopeasti, mikä johtui pitkälle toipumisesta vuoden 2009 syvästä taantumasta. Toisella vuosipuoliskolla talouden kasvu hidastui selkeästi, kun kansainvälinen ja erityisesti euroalueen talous ajautuivat kasvaviin ongelmiin.

Talouskehitystä on osaltaan auttanut se, että monissa Suomen tärkeissä vientimaissa, kuten Ruotsissa, Saksassa ja Venäjällä, talouskasvu on ollut koko EU:n ja euroalueen kasvua nopeampaa. Viimeisimmät tiedot Suomen viennistä kertovat kuitenkin vaisusta kehityksestä. Kertomusvuoden myönteisiin havaintoihin voidaan kirjata työttömyyden jatkuva lasku. Joulukuussa työttömiä työnhakijoita oli Tilastokeskuksen mukaan 192 000 eli hieman edellisvuotta vähemmän ja työttömyysaste oli 7,4 % (7,9 % joulukuussa 2010).

Kuluttajahintojen nousuvauhti oli vuoden lopussa 2,9 % ja koko vuonna keskimäärin 3,4 %. Uusien luottojen korot (ilman kulutusluottoja) ovat inflaatiovauhtia alhaisemmat, samoin talletuskorot. Kertomusvuonna reaalkorot olivat siis negatiiviset.

Kotitalouksien ja yritysten mielialat heikentyivät, asuntojen hinnoissa käänne

Euroopan velkakriisi synkensi edelleen suomalaisyritysten suhdannenäkömiä. Myös kotitalouksilla arviot maan taloudesta sekä erityisesti oman talouden tulevasta kehityksestä synkkenivät kertomusvuonna huomattavasti. Kotitalouksien heikentyneet mielialat oman talouden tilasta pienensivät yksityistä kulutusta, mikä ei lupaa yksityiseltä kysynnältä

vetoapua Suomen taloudelle. Barometrikyselyiden mukaan luottojen kysyntä on lähitulevaisuudessa vaatimatonta.

Kertomusvuonna kotitalouksien velkaantumistasaste eli velat suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin oli noin 108 %, kun lukuun ei sisällytetä kotitalouksien osuutta asunto-osakeyhtiöiden veloista. Velka on jakaantunut kotitalouksien kesken epätasaisesti, koska vain esimerkiksi noin kolmasosalla kotitalouksia on asuntoluottoa. Kotitalouksien taloudellista tilaa ja velkojen hoitoa auttoi yleisellä tasolla työttömyystilanteen lievä koheneminen ja alhainen korkotaso.

Asuntojen hinnat kääntyivät kuukausitilastoissa koko maan tasolla laskuun. Pääkaupunkiseudulla hintakehitys tasaantui vuoden loppupuolella. Lisäksi asuntokauppojen lukumäärä aleni. Tiedot asuntomarkkinoista kertovat nopeasta rauhoittumisesta ja tasaantumisesta verrattuna esimerkiksi kehitykseen vuosina 2009 ja 2010, jolloin asuntojen hinnat nousivat nopeasti. Samalla ne kuvaavat osaltaan, kuinka vuoden jälkimmäinen puolisko on ollut finanssisektorille aiempaa haasteellisempi.

Muutoksia valvottavakentässä

Kertomusvuonna kahdelle hakijalle myönnettiin lupa talletuspankkitoiminnan ja kahdelle kiinnitysluottopankkitoiminnan harjoittamiseen. Myös vakuutussektorille tuli kaksi uutta toimijaa. Säästö- ja osuuspankkien fuusiot jatkuivat.

Sijoituspalveluiden tarjoajien keskuudessa tapahtui muutoksia. Uusia sijoituspalveluyrityksiä aloitti viisi, toimilupaansa muutti kolme ja neljä yritystä haki itse toimilupansa peruuttamista. Uusien sijoituspalveluyritysten joukossa on lukuisia varsin pieniä yrityksiä, jotka ovat ulkoistaneet merkittävän osan hallinnostaan ja tuotannostaan, jolloin yrityksessä on vain toimilupaa edellyttävä toiminta.

Maksulaitoksia aloitti neljä. Uusia rahastoyhtiöitä ei aloittanut. Uusia vakuutusedustajia rekisteröityi 16 ja 19 lopetti toimintansa. Uusia vakuutusasiamiehiä rekisteröitiin 606 ja 621 asiamiestä poistettiin rekisteristä toiminnan lopettamisen vuoksi.

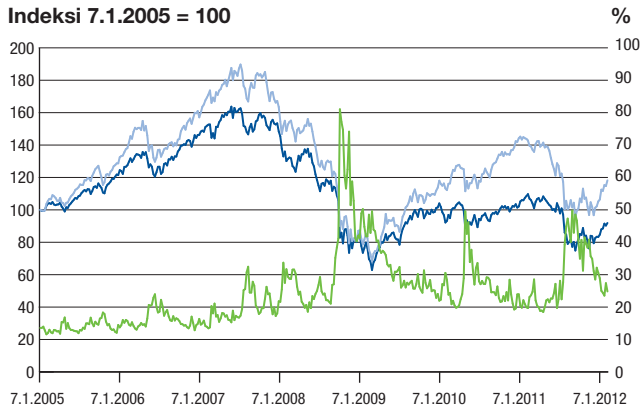
Sofia Pankki Oyj:n maaliskuussa 2010 alkanut selvitystila jatkuu edelleen. Lähes kaikki tallettajat ovat saaneet varansa täysimääräisesti takaisin. Pankki ja talletussuojarahasto korvasivat talletukset 340 000 eu-

roon saakka. Saataviaan odottavat vain ne tallettajat, joilla talletukset ylittivät jo korvatus määrän sekä rahamarkkinasijoittajat, jotka eivät kuulu talletussuojan piiriin. Lisäksi talletussuojarahasto velkoo Sofia Pankilta 3,8 milj. euroa eli tallettajille palauttamaansa määrää.

Selvitysmies valvoo pankin omaisuuden realisointia. Jäljellä oleva omaisuus on epälikvidiä ja selvitystilan loppuunsaattaminen voi pitkittyä. Lisäksi pankki on osallisena oikeudenkäynneissä, joiden tulee päättyä ennen kuin selvitystila voidaan päättää.

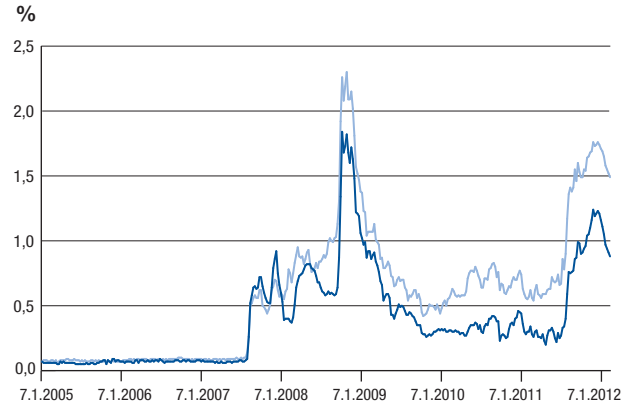
Kertomusvuoden aikana yksi lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittanut eläkesäätiö purettiin ja vakuutustoiminta luovutettiin työeläkevakuutusyhtiölle. Lisäksi Liikennepalvelualojen Eläkekassa Viabekin ylimääräinen kassankokous päätti 15.12. asettaa eläkekassan vakuutuskassalain mukaiseen selvitystilaan. Tähän johti eläkekassan taloudellisen tilanteen merkittävä heikkeneminen syksyn aikana. Kassankokouksen päätöksellä eläkekassalle asetettiin selvitysmies. Finanssivalvonta asetti joulukuussa asiamiehen valvomaan kassan selvitystilaa.

Osakekurssit Suomessa ja euroalueella sekä osakekurssivolatiliteetti

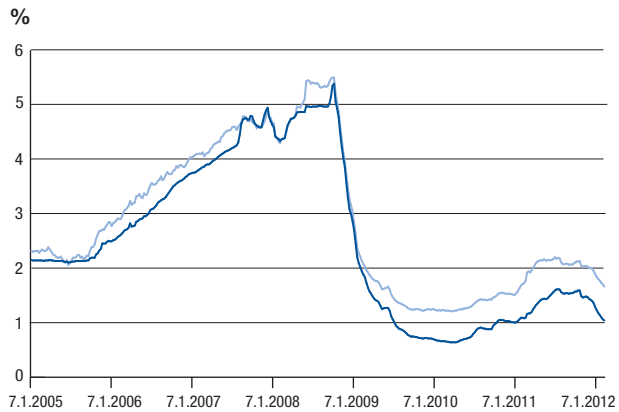
Viikkohavainnot, viimeinen havainto 17.2.2012.
 Lähde: Bloomberg.

Pankkien vakuudellisen ja vakuudettoman varainhankinnan korkoero euroalueella

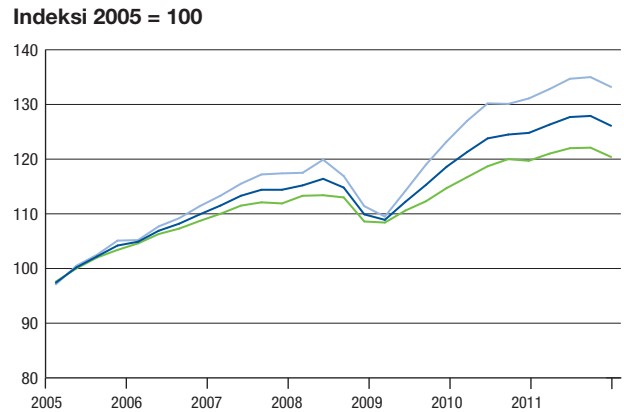
Viikkohavainnot, viimeinen havainto 17.2.2012.
 Lähde: Bloomberg.

3 ja 12 kuukauden euriborkorot

Viikkohavainnot, viimeinen havainto 17.2.2012.
 Lähde: Bloomberg.

Asuntojen hintakehitys

Lähde: Tilastokeskus.

Pankkisektorin likviditeetti ja vakavaraisuus säilyivät hyvinä, tulos kohentui hieman

Suomalaisten pankkien likviditeettiasema säilyi hyvänä koko vuoden. Suomen rahalaitosten euroalueelta vastaanotettamat talletukset kasvoivat 6,9 %, toisaalta rahalaitosten euroalueen yksityissektorille myöntämien lainojen määrä kasvoi 8,6 %. Vuoden toisella puoliskolla euroalueen heikentyvä taloustilanne vaikutti kuitenkin myös suomalaispankkien markkinaehtoisen rahoituksen hintaan ja saataavuuteen. Lyhytaikaista varainhankintaa sijoitustodistuksilla oli kuitenkin hyvin saatavilla ja sen hinta oli edullinen. Sen sijaan varainhankinta joukkovelkakirjoilla vaikeutui merkittävästi ja rahoituksen hinta nousi kansainvälisillä markkinoilla. Pankkeille ohjautui kuitenkin ns. turvasatamakysyntää, kun sijoittajat arvioivat suomalaispankit turvallisemmiksi sijoituskohteiksi kuin eurooppalaiset pankit keskimäärin. Tämä paransi suomalaispankkien likviditeettitilannetta.

Vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen ajan pankkien luotoista kirjatut nettomääräiset arvonalentumiset laskevat, mutta kääntyivät loppuvuonna heikentyneen talouskehityksen vuoksi jälleen nousuun. Kokonaisuudessaan arvonalentumiset vuoden aikana jäivät kuitenkin selvästi kahta edeltävää vuotta pienemmiksi. Valtaosa arvonalentumisista kirjattiin edellisten vuosien tapaan yritysluotoista. Myös järjestämättömät saamiset kääntyivät vuoden aikana hienoiseen nousuun, mikä kertoo pankkien luottoriskien kasvusta negatiivisen suhdannekäänteen vuoksi.

Pankkisektorin liike-tulos 2,3 mrd. euroa kohentui 12 % edellisestä vuodesta. Sektorin tulos jäi kuitenkin edelleen vajaan kolmanneksen kriisiä edeltävän ajan huippuluke-

mista. Kertomusvuonna tuotot nousivat yhteensä 2 %, kulut kasvoivat 4 % ja arvonalentumistappiot luotoista laskevat 49 %. Merkittävimmät yksittäiset tekijät sektorin parantuneen tuloksen taustalla olivat korkokatteen nousu sekä luotoista kirjattujen arvonalentumisten lasku.

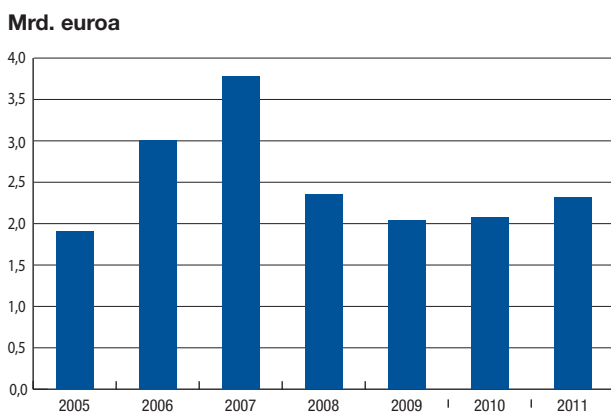
Korkokatteen kasvua edellisestä vuodesta tuki lyhyiden korkojen nousu, joka on omiaan leventämään pankkien korkomarginaaleja. Myös pankkien luotonannon volyymi kasvoi vuoden aikana maltillisesti ja tuki siten korkokatteen kehitystä. Vuoden loppua kohden lyhyet korot kuitenkin kääntyivät jälleen laskuun, mikä lähitulevaisuudessa kaventaneekin pankkien korkomarginaaleja.

Pankkisektorin vakavaraisuus säilyi vuoden aikana edelleen vahvana, vaikka vakavaraisuussuhdeluvut syksyllä laskevatkin hieman debentuurilainojen takaisinlunastusten sekä arvopaperisijoitusten arvonalaskun ja siten käyvän arvon rahastojen negatiivisen kehityksen vuoksi. Vuoden lopulla vakavaraisuussuhdelukuja paransivat kertyneet voittovarot sekä sisäisten luottoluokitusten menetelmien (IRBA) käytön laajeneminen luottoriskin omien varojen vaateen laskennassa.

Vakavaraisuussuhdeluku oli vuoden lopussa 14,2 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 14,4 %. Ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuus (Tier 1) oli 13,6 % eli samalla tasolla kuin edellisen vuoden lopussa (13,6 %). Myös vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla ilman pääomalainoja eli ns. ydinvakavaraisuus (Core Tier 1) säilyi lähes ennallaan 13,1 %:ssa (13,2 %).

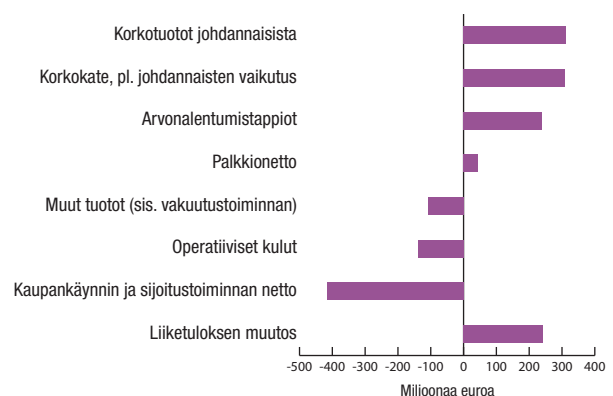
Pankkisektorin lakisääteiset minimivaateet ylittävä omien varojen pääomapuskuri oli vuoden lopussa 9,1 mrd. euroa (vuoden 2010 lopussa 9,6 mrd. euroa). Pankkisektorin pysyminen voitollisena vaikutti suotuisasti omiin varoihin. Omat varat eivät kuitenkaan kasvaneet, sillä de-

Pankkisektorin liike-tulos vuosittain

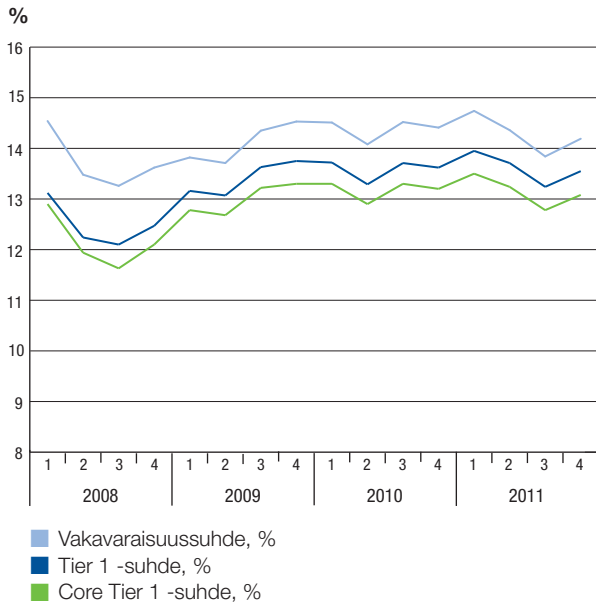
Lähde: Finanssivalvonta.

Yksittäisten tuloserien muutosten vaikutus pankkisektorin liike-tuloksen muutokseen 2010–2011

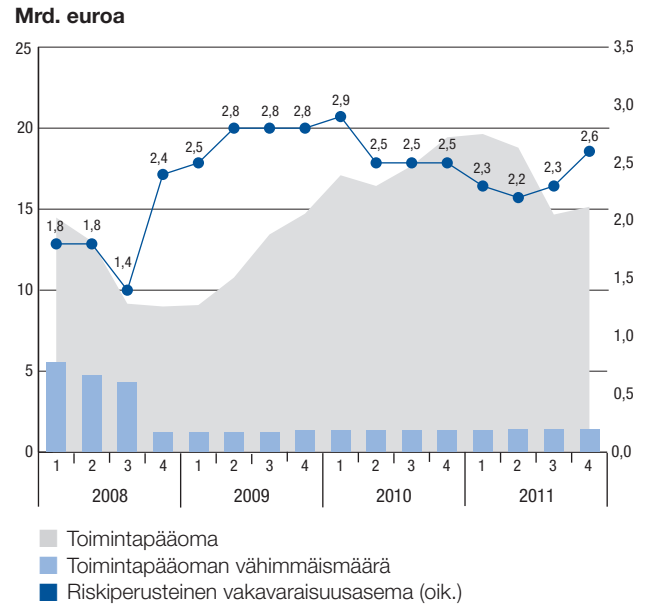
Lähde: Finanssivalvonta.

Pankkisektorin vakavaraisuus vuosineljänneksittäin

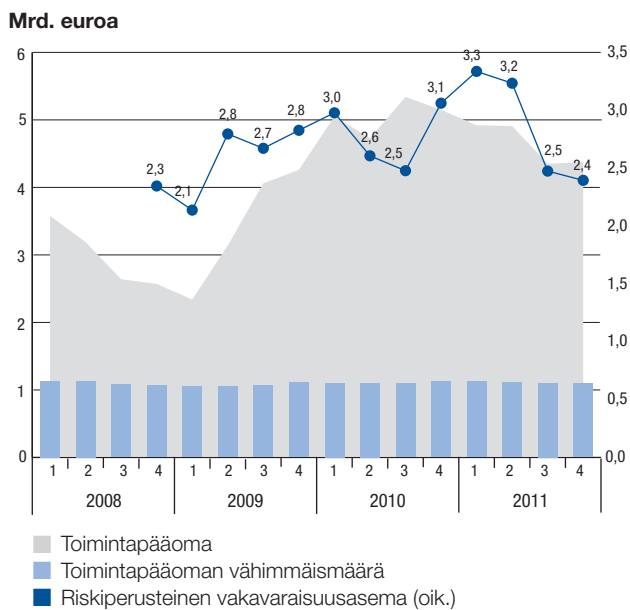
Lähde: Finanssivalvonta.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

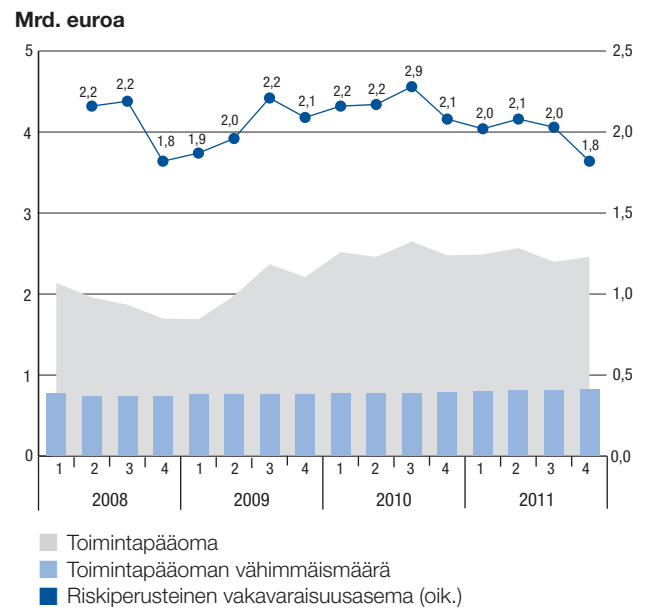
Lähde: Finanssivalvonta.

Henkivakuutussektorin vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta.

bentuurilainojen takaisinmaksut, omistusosuuksien kasvattaminen ryhmiin kuuluvissa pankeissa ja käyvän arvon rahastojen negatiivinen kehitys olivat suuremmat kuin voittovarats.

Markkinaepävarmuus heijastui työeläkevakuutuslaitosten vakavaraisuuteen

Sijoitusmarkkinoiden erittäin vaikean ja vaihtelevan vuoden tuloksena työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan tuotot jäivät viime vuonna negatiivisiksi (keskimäärin -2,9 %). Tuotot paranasivat kuitenkin hieman vuoden loppua kohti keskeisten sijoitusmarkkinoiden elpymässä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden ja eläkesäätiöiden ja -kassojen yhteenlasketut toimintapääomat laskivat merkittävästi sekä euromääräisesti että suhteessa vastuuvelkaan. Sijoitusomaisuuden riskipositioita pienennettiin. Tämän vuoksi toimintapääomat suhteessa otettuihin sijoitustoiminnan riskeihin säilyivät keskimäärin yli kaksinkertaisina vakavaraisuusrajaan nähden eli hyvällä tasolla. Yhtiöiden välillä oli suuria eroja sekä sijoitustoiminnan tuotoissa että vakavaraisuudessa.

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus kohtuullisella tasolla

Heikot sijoitustuotot rasittivat henkivakuutussektorin kannattavuutta ja painoivat sektorin kokonaistuloksen negatiiviseksi. Tuotoissa oli kuitenkin yhtiöiden välillä suuria eroja, jotka johtuivat sijoitusomaisuuden riskillisyyden vaihteluista. Riskejä alennettiin vuoden aikana pienentämällä yhtäältä osakkeiden ja toisaalta ongelmamaiden valtionlainojen osuuksia sijoitussalkuissa. Henkivakuutusyhtiöiden tuotot olivat kertomusvuonna keskimäärin 0,65 % eli selvästi työeläkevakuutusyhtiöitä paremmat. Positiivisen tuoton takana oli se, että henkivakuutusyhtiöillä joukkovelkakirjalainojen osuus sijoituksista oli suurempi kuin työeläkevakuutusyhtiöillä.

Henkivakuutusyhtiöiden toimintapääoma pienentyi sekä sijoitusten arvonalentumisten että tappiollisten tulosten vuoksi. Sektorin vakavaraisuusasema pysyi kuitenkin hyvällä tasolla toimintapääoman ollessa nelinkertainen laissa säädettyyn vähimmäismäärään nähden. Riskiperusteinen vakavaraisuusasema on samaan aikaan pienentynyt merkittävästi ja oli vuoden lopussa noin 2,4. Tunnusluku heikensi sektorin alentunut toimintapääoma ja toisaalta markkinaehtoisesta vastuuvelan kasvu.

Matalat markkinakorot ja tuottonäkymien heikentyminen lisäävät paineita vastuuvelan täydentämiseen, sillä keskimääräiset laskuperustekorot ovat markkinakorkoihin ja sijoitusten tuotto-odotuksiin nähden suhteellisen korkeita.

Lisäksi talouden epävarmuus vaikuttaa negatiivisesti säästötuotteiden kysyntään.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus edelleen turvaava

Vahinkovakuutussektorin vakavaraisuus oli vuoden lopussa eri mittareilla tarkasteltuna turvaava, vaikka vahinkovakuutusyhtiöiden kokonaistulos kertomusvuodelta olikin negatiivinen ja riskiperusteinen vakavaraisuusasema aleni. Sektorin yhteenlasketun toimintapääoman suhde sen vähimmäismäärään oli 3,7 ja vuotta aikaisemmin 3,9. Vahinkovakuutusyhtiöt selvisivät pääomamarkkinoiden epävakaisuudesta henki- ja työeläkesektoreihin nähden hyvin, mikä perustui sijoitusten verrattain matalaan riskitasoon. Sijoitusten tuotto käyvin arvoin muodostui useimmilla vahinkovakuutusyhtiöillä positiiviseksi. Keskimäärin sektorin sijoitukset tuottivat vuoden aikana 1,4 %.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakuutustekninen tulos muodostui eläkemuoista vastuuvelkaa kasvattavien laskuperustemuutosten vuoksi heikoksi. Muutokset liittyivät kuolevuusmallin päivitykseen sekä diskonttokoron laskuun. Yhdistetty kulusuhde heikkeni edellisvuoteen verrattuna ja se oli 107 %. Ilman vastuuvelan laskuperustemuutoksia sektorin vakuutustekninen kannattavuus olisi säilynyt tyydyttävällä tasolla. Vakuutusmaksutulo kasvoi edellisvuoteen nähden 6 % noin 3,3 mrd. euroon ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Korvausvastuun muutoksen huomioivat korvauskulut kasvoivat 11 % noin 2,8 mrd. euroon. Merkittävä osa laskuperustemuutosten aiheuttamasta vastuuvelan kasvusta rahoitettiin tasoitusmäärää purkamalla.

Sijoituspalveluyritysten liikevoitto laski

Sijoituspalveluyritysten palkkiotuotot laskivat edellisestä vuodesta. Omaisuudenhoidosta saatavat palkkiot muodostivat yli puolet kaikista sijoituspalvelutoiminnan tuotoista. Ne kasvoivat vielä hieman, mutta muut tuottoerät laskivat. Liikevoittoa kertyi tasaisesti, mutta se laski edellisestä vuodesta. Kolmas vuosineljännes oli heikoin, mikä johtui pörssikurssien voimakkaasta laskusta. Pienten sijoituspalveluyritysten tuloksenteko oli vaikeaa ja liiketappiota tehneiden sijoituspalveluyritysten määrä kasvoikin edellisestä vuodesta.

Rahastoyhtiöiden liikevoitto pienessä laskussa

Rahastoyhtiöiden liikevoitto laski edellisvuoteen verrattuna. Liiketoiminta oli kuitenkin pääasiassa tasaisen kannattavaa. Alan palkkiotuotot ovat sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen. Toimintaympäristön epävarmuuden kasvu näkyi toiminnan volyymin supistumisena ja palkkiotuottojen laskuna vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Kertomusvuonna rahastoyhtiöiden rahastopääomat laskivat noin 6,5 mrd. euroa ja olivat 55,7 mrd. euroa vuoden lopussa. Vuositasolla rahastoyhtiöiden liiketoiminnan palkkiotuotot laskivat.

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

Finanssivalvonnan yhtenä lakisääteisenä tavoitteena on edistää markkinoiden vakautta ja luottamusta. Strategian mukaisesti valvonta kohdistetaan olennaisimmiksi arvioituihin riskeihin sekä riskialttiimpiin toimijoihin ja riskipitoisimpiin toimintoihin.

Euroopan valtioiden velkakiiri laajentui koko finanssijärjestelmää vaarantavaksi uhaksi, mikä kasvatti riskejä merkittävästi myös Suomessa. Tämän vuoksi Finanssivalvonta keskitti valvontatyötään niihin riskialueisiin, joihin velkakiirin syveneminen vaikutti riskejä kasvattavasti, sekä valvottavien oman riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuteen. Etenkin sijoitustoiminta ja siihen liittyvä riskienhallinta olivat valvottaville hyvin haasteellisia vallinneen vaikean markkinatilanteen vuoksi. Sama koski pankkien likviditeetin hallintaa. Pankkisektorin osalta lisättiin markkina- ja likviditeettirisikien valvontaa ja vakuutus- ja eläke-sektorin osalta painotettiin sijoitustoiminnan markkinariskien sekä operatiivisten riskien valvontaa.

Valvontaa tehostettiin lisäämällä valvottavien riskiaseman ja riskienhallinnan tarkastuksia ja valvontakäyntejä. Lisäksi tiivistettiin valvottavien riskiaseman ja vakavaraisuuden jatkuvaa analyysiä. Tämä toteutettiin tihentämällä valvottavien raportointia Finanssivalvonnalle sekä pitämällä yllä jatkuvaa keskusteluyhteyttä. Yhteistyötä Suomen Pankin kanssa tiivistettiin toimintaympäristön riskien analyysissä sekä lisättiin riskitilannetta koskevaa tietojenvaihtoa. Kotimaisilla stressitesteillä selvitettiin Suomen finanssisektorin riskinkantokykyä tilanteessa, jossa sitä kohtaisi syvempi velkakiiri ja makrotalouden taantuma. Tämä tehtiin yhteistyössä valvottavien ja Suomen Pankin kanssa. Lisäksi suurimmat pankki- ja vakuutussektorin valvottavat osallistuivat EU-tasoihin stressitesteihin.

Jatkuvan arvioinnin ja stressitestien mukaan Suomen finanssisektorin tila säilyi vakaana toimintaympäristön heikkenemisestä huolimatta ja sen riskinkantokyky todettiin riittäväksi. Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan osalta Finanssivalvonta edellytti valvottavilta useita korjaavia toimia. Yleisarviona voidaan todeta, että riskien hallinta ja sisäinen valvonta oli järjestetty asianmukaisesti. Kertomusvuoden aikana pankkien likviditeettirisikit kasvoivat ja jälleerahoituksen hinta nousi, mutta likviditeettitilanne säilyi vakaana.

Pankkien maksuliikenteessä esiintyi edelleen runsaasti lyhytkestoisia häiriöitä. Nämä liittyivät usein uuteen maksujenvälitysjärjestelmään (SEPA) siirtymiseen. Häiriöiden ja häiriöalttiuden kasvun vuoksi Finanssivalvonta edellytti, että pankit tekevät muutoksia sisäisiin prosesseihinsa maksujenvälityksen toimintavarmuuden parantamiseksi.

Tärkeä painoalue Finanssivalvonnan toiminnassa oli myös analyysivälineistön ja raportointijärjestelmien kehittäminen. Tavoitteena oli, että analyysi osoittaisi mahdollisim-

man aikaisessa vaiheessa kasvaneet riskit ja mahdollistaisi tehokkaat korjaavat toimet. Valvottavien riskejä ja vakavaraisuutta koskevat analyysimittarit uudistettiin ja otettiin syksyllä käyttöön. Vakuutussektorin raportointia koskeva laaja uudistus saatiin myös valmiiksi kertomusvuoden aikana.

Riskien- ja vakavaraisuuden valvonnan kannalta keskeiset EU:n sääntelyhankkeet etenivät vuoden aikana sekä rahoitus- että vakuutussektorilla. Uudistukset tehostavat riskiperusteista valvontaa sekä tiukentavat vakavaraisuuden ja likviditeetin vähimmäisvaatimuksia. Ne myös edellyttävät sekä valvottavilta että valvojalta merkittäviä muutoksia. Finanssivalvonta selvitti aktiivisesti valvottavien valmistautumista sääntelymuutoksiin ja järjesti useita informaatiotilaisuuksia. Valvottavien valmistautumisen tasossa havaittiin merkittäviä eroja.

Seuraavassa on kuvattu tarkemmin Finanssivalvonnan toimintaa kertomusvuonna valvottavien riskien analyysin, riskien hallinnan ja hallinnon luotettavuuden (ml. sisäinen valvonta) sekä vakavaraisuuden riittävyyden valvonnan alueilla.

Riskitilanteen analyysi

Tilannepäivitykset kahden viikon välein

Epävakaan markkinatilanteen vuoksi Finanssivalvonta pyysi valvottavilta tilannepäivityksiä alkusyksystä lähtien tihenne-tyllä aikataululla kahden viikon välein normaalin neljännesvuosittaisen raportoinnin sijaan. Pankkivalvottavien osalta seurattiin erityisesti likviditeettitilanteen kehittymistä. Valvottavatapaamisissa aiheina olivat rahoituksen jatkuvuus-suunnittelu, jälleerahoituksen saatavuus sekä likviditeetti-reservin riittävyys. Työeläke-, henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden kohdalla seuranta ja valvottavatapaamiset keskittyivät sijoitustoiminnan tuottoihin sekä vakavaraisuusaseman kehitykseen.

Myös suomalaispankkien likviditeettirisiki kasvoi merkittävästi jälleerahoituksen kustannusten noustua. Suomalaisten pankkien likviditeettitilanne on kuitenkin säilynyt hyvänä ja lyhytaikainen rahoitus on toiminut hyvin. Pitkäaikaisen rahoituksen hankinta on siirtynyt suurelta osin ns. katettuihin joukkolainoihin (covered bonds).

Vakuutussektorin valvottavat reagoivat markkinatilanteen muutokseen pienentämällä sijoitusriskejään. Tämä tapahtui erityisesti sijoitusten osakepainoa alentamalla. Valvottavat pyrkivät eroon osakepositiostaan myymällä osakkeita aktiivisesti. Painotuksen lasku selittyi osittain myös markkina-arvojen laskulla. Valvottavat pienensivät kotimaisten osakkeiden määrää myös niihin liittyvän likviditeettirisikin ja heikompien suojausmahdollisuuksien vuoksi.

Valvottavat siirsivät aiempaa selvästi enemmän korkosijoituksiaan ongelmamaiden valtionlainoista ja pankkisektorin lainoista vähäriskisemmiksi arvioituihin rahamark-

kinasijoituksiin. Sittemmin ongelmaksi muodostui matala-riskisten korkosijoitusten korkotaso, joka monissa tapauksissa alittaa inflaation. Finanssivalvonta kartoitti kertomusvuoden aikana vakuutus- ja eläkelaitosten altistumista euroalueen GIIPS²-valtoriskeille. Vakuutussektorin sijoitukset GIIPS-maiden valtionlainoihin alenivat kesä- ja loka-kuun välisenä aikana 3,1 miljardista 1,3 miljardiin euroon. Vakuutussektorin altistuma GIIPS-maiden riskeille pieneni siten noin 60 %. Kokonaisuutena arvioiden vakuutuslaitosten GIIPS-riskit ovat maltilliset. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA korosti marraskuussa antamassaan kannanotossa IFRS-vaatimusten yhdenmukaista soveltamista valtionlainoihin vuoden 2011 tilinpäätöksissä. ESMA ilmoitti ryhtyvänsä tarvittaessa toimiin varmistukseen valtion velkainstrumenttien asianmukaisen tilinpäätöskäsittelyn. Suomalaisten vakuutuslaitosten saatavat GIIPS-maista on arvostettu käypään arvoon toimintapääomassa ja tuotonlaskennassa. Pankkien sijoituksista GIIPS-maiden valtionlainoihin yli 99 % oli arvostettu markkina-arvoon 31.12.

Kynnysarvot avuksi valvontatoimien kohdentamisessa

Valvottavien riskitilan, vakavaraisuusaseman sekä likviditeettitilanteen seuraamiseksi Finanssivalvonta otti vuoden lopussa käyttöön uudistetun eri riskialueiden indikaattoreihin perustuvan valvonnan kynnysarvojärjestelmän. Uusi järjestelmä tehostaa jatkuvaa valvontaa sekä parantaa Finanssivalvonnan kykyä puuttua ennakoivasti valvottavien ongelmiin aikaisessa vaiheessa, esimerkiksi edellyttää vakavaraisuuden vahvistamista. Valvottavaryhmiä analysoidaan kokonaisuutena ja yksittäisiä valvottavia vähintään neljännesvuosittain. Kynnysarvojen avulla tunnistetaan ne yhteisöt, joiden valvontaa on tehostettava tai joihin tulee kohdistaa erityisiä valvontatoimia. Tarvittaessa valvottaviin voidaan soveltaa tiheennettyä raportointia ja ongelma-alueita voidaan tarkastaa suuremmalla tarkkuudella.

Finanssivalvonnan kriisinhallintaohjeen päivityksessä otettiin huomioon muuttuneen markkinatilanteen vaikutukset. Ohje sisältää menettelytavat ja kriisitoimet, jotka voidaan viime kädessä ottaa käyttöön Finanssivalvonnan johdolla.

Raportointijärjestelmien kehitystyö edistyi hyvin

Vakuutussektorilla toimivia yhteisöjä koskeva valvontatietojen raportoinnin laaja kokonaisuudistus saatettiin loppuun keväällä. Uudistuksessa pääosa vakuutuslaitosten raportoinnista siirrettiin viranomaisten yhteisen konekielisen tiedonkeruujärjestelmän piiriin (Virati-konsepti). Uudistuksen ansiosta raportointivelvollisuus selkeytyi ja käytännön

raportointi helpottui. Lisäksi raportointiprosessi tehostui ja tietoturva parani. Valvoja pystyy nyt hyödyntämään raportoitua tietoa tehokkaammin.

Rahoitussektorilla aloitettiin maaliskuussa EU:n vakavaraisuusdirektiivin muutosten (CRD II ja CRD III) edellyttämä uusi vakavaraisuusraportointi (COREP). Näihin muutoksiin sisältyivät omien varojen hybridi-instrumenttien ja arvopaperistamisen uudet vaatimukset sekä muutokset markkinariskin ja arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimuksissa.

Finanssivalvonta lähetti vuoden lopussa lausunnolle kiinnitysluottopankkien raportoinnin uudistamista koskevan määräyksen ja ohjeluonnoksen, jonka mukaan raportoinnissa siirrytään konekieliseen Virati-konseptiin vuoden 2012 aikana. Raportointi tapahtuu neljännesvuosittain ja kuukausiraportoinnista luovutaan.

Finanssivalvonta sai kertomusvuoden alussa oikeuden määrätä hallinnollisen rikemaksun raportointiviiveistä ja -virheistä. Maksu voidaan määrätä, jos raportointivelvollinen laiminlyö velvollisuutensa toimittaa Finanssivalvonnalle oikea-aikaisesti taloudellista tilaa tai riskejä koskevia tietoja tai muita valvonta-asiakirjoja. Rikemaksu voidaan määrätä myös silloin, kun ilmoitus sisältää olennaisesti virheellisiä tietoja. Kertomusvuonna rikemaksuja ei määrätty raportointiviiveistä eikä -virheistä.

Finanssivalvonta julkisti säännöllisiä arvioita valvottavien tilasta

Finanssivalvonta julkisti puolivuositain analyysiraportit Valvottavien taloudellinen tila ja riskit. Niissä käsiteltiin muun muassa finanssisektorin riskinkantokykyä ja varautumista pitkittyvään velkakriisiin, työeläkevakuutusyhtiöiden muuttunutta riskiprofiilia, vakuutusyhtiöiden pääomapuskureita, hinnoittelun muutoksia pääoma- ja rahamarkkinoilla ja ongelmaluottojen kehitystä. Huhtikuussa julkaistussa, vuoden 2010 lopun lukuihin perustuvassa raportissa arvioitiin, että Suomen finanssisektorin riskinkantokyky on vahva. Syyskuussa julkaistussa, kesäkuun lopun tietoihin perustuvassa raportissa arvioitiin Suomen finanssisektorin vakavaraisuus edelleen suhteellisen hyväksi. Raporttien julkistuksessa korostettiin, että pankki- ja vakuutussektorin tulee varautua pidempiaikaiseen velkakriisiin riskienhallinnan sekä riittävän kannattavuuden ja vakavaraisuusasteen avulla. Myös asuntoluototuksen kasvaneet riskit tuotiin esille.

Pankki- ja vakuutussektorin vakavaraisuudesta julkaisiin kaksi raporttia, joissa tarkasteltiin eri riskialueiden omien pääomien riittävyttä pankkisektorilla sekä ensisijaisten omien varojen osuutta koko pääomarakenteesta. Vakuutussektorin osalta tarkasteltiin valvottavaryhmien vakavaraisuuden ja sijoitustoiminnan kehittymistä.

2 Lyhenne GIIPS tulee maiden Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja englanninkielisistä nimistä.

Riskienhallinnan toimivuus ja hallinnon luotettavuus

Luotettavan hallinnon keskeisiä periaatteita noudatetaan

Finanssivalvonta arvioi valvottavien omistajien sekä toiminnasta vastaavien henkilöiden luotettavuuden ja sopivuuden toimeensa (ns. fit & proper -arvio), tarkastaa valvottavien tavon järjestää toimintaansa annettujen säännösten mukaan sekä antaa luotettavaa hallintoa koskevia suosituksia tarkastusten perusteella.

Finanssivalvonta edellytti tarkastusten kohteena olleissa yrityksissä korjaavia toimenpiteitä ja antoi suosituksia, jotka koskivat erityisesti

- hallitustyöskentelyä,
- toimitusjohtajan tehtäviä,
- hallituksen velvollisuutta seurata ja arvioida yritysten riskejä,
- riskienvalvonnan riippumattomuutta,
- compliance-toiminnan, sisäisen tarkastuksen ja muun sisäisen valvonnan järjestämistä annettujen standardien mukaisesti ja riittävien resurssien varaamista kyseisiin tehtäviin.

Tarkastushavaintoihin perustuvana yleisarviona voidaan todeta, että valvottavat ovat noudattaneet keskeisiä luotettavan hallinnon periaatteita toimintansa järjestämisessä.

Palkitseminen ei saa kannustaa liialliseen riskinottoon

Valtiovarainministeriön asetus palkitsemista koskevista menettelytavoista ja periaatteista tuli voimaan vuoden 2010 viimeisenä päivänä. Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset ovat muuttaneet palkitsemisjärjestelmiensä suunnittelua ja toteutusta uuden sääntelyn mukaiseksi. Suurimmat toimijat ovat perustaneet palkitsemisvaliokunnan hallituksen yhteyteen ja yhtiöt ovat myös tunnistaneet ja ryhmitelleet riskiä ottavia henkilöitä asetuksen edellyttämällä tavalla.

Eniten jatkotyötä aiheuttaa palkitsemissäätelyn edellyttämä riskienhallinnan liittäminen osaksi muuttuvien palkkioiden määräytymistä. Lisäksi valvottavien tulee jälkikäteen arvioida toiminnasta aiheutuneita riskejä ja niiden vaikutusta muuttuvien palkkioiden maksamiseen.

Luottoriskien hallinnassa ja asuntorahoituksessa havaittiin kehityskohteita

Luottoriskien ja hyvään hallintoon keskittyvillä tarkastuksilla selvitettiin luottoriskien hallinnan järjestämistä, luottosalikun laatua ja arvonalentumisten arviointiprosessia. Luottoriskien hallinnan tarkastuksilla havaittiin, että pankkien sisäisiä luotonannon ohjeita ei ollut aina yhdistetty riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja arvonalentumisten

arviointiprosesseihin. Pankkien luotonanto perustui joissakin valvottavissa luotolle saatuihin vakuuksiin, eikä asiakkaan takaisinmaksukykyä ja tulevaisuuden näkymiä ollut arvioitu riittävästi.

Finanssivalvonta kiinnitti huomiota antolainauksen hinnoittelun puutteelliseen riskiperusteisuuteen sekä piti tärkeänä, että pankit täsmentävät asiakasseurantaa, jotta ne voisivat ennakoida asiakkaan ajautumista maksuvaikeuksiin.

Finanssivalvonta julkisti keväällä vuoden 2010 lopulla tehdyn asuntorahoitusta koskevan otantatutkimuksen tulokset. Ensiasunnon ostoon tarkoitetuista lainoista lukumäärältään noin puolet oli myönnetty yli 90 %:n luototusasteella. Luottoja oli myönnetty joissakin yksittäistapauksissa korkealla luototusasteella myös heikon maksukyvyyn asiakkaille. Lainojen hinnoittelussa ei havaittu juuri käytetyn riskiperusteisia kriteereitä, joten asiakkaaseen liittyvä luottoriskillä ei ole juurikaan ollut vaikutusta käytettyihin lainamarginaaleihin.

Asuntoluototuksen asiakkaansuojasta lisää sivuilla 30–31.

Syksyllä aloitettiin merkittävimpien asuntorahoitusta harjoittavien pankkien tarkastukset. Niillä pyrittiin selvittämään asuntorahoituksesta vuonna 2010 annettujen suositusten noudattamista. Suositukset koskivat asiakkaan maksuvaran arviointia, lainan suhdetta hankittavan asunnon arvoon sekä muita asiakkaansuoja-asioita. Myös paikallispankkien tarkastuksissa käsiteltiin asuntorahoitusta. Tarkastuksia jatketaan vuonna 2012.

Markkinariskien valvonnassa keskityttiin finanssikriisin esille tuomien riskien hallintaan

Vakuutus- ja eläkevakuutusyhtiöiden markkinariskien tarkastuksilla arvioitiin sijoitustoiminnan riskienhallinnan riittävyyttä suhteessa riskinottoon ja riskinkantokykyyn. Tarkastuksilla keskityttiin erityisesti johdannaisoppimusten käyttöön sijoitustoiminnassa ja niiden vaikutuksiin yhteisöjen kannattavuuteen ja riskiasemaan. Tarkastuksilla havaittiin puutteita sisäisten riskienvalvontatoimintojen organisoimisessa sekä kehitystarpeita markkina- ja johdannaisriskien mittaussessa ja sisäisen raportoinnin kattavuudessa. Kaikki valvottavat eivät olleet ryhtyneet rajoittamaan riskejään siinä määrin kuin niiden vakavaraisuusasema olisi edellyttänyt.

Pankkien markkinariskitarkastuksilla keskityttiin korkoriskien hallinnan arviointiin. Tarkastuksilla havaittiin kehitystarpeita korkoriskien mittaussessa ja limiittien asettamisessa. Liiketoiminnalle allokoitun pääoman riittävyyttä ei myöskään ole aina suhteutettu valvottavissa niissä vallitsevaan riskiasemaan.

Pankkien kasvaneet likviditeettiriskit edellyttivät riskienhallinnan tehostamista

EU-tason likviditeettisääntelyyn perustuvan Finanssivalvonnan uuden likviditeettistandardin noudattamista valvottiin tarkastuksilla, joissa keskityttiin riskienhallinnan strategiaan ja organisointiin sekä likviditeettireservin riittävyteen, likviditeetin jatkuvuussuunnitelmiin ja valvottavien stressitestaukseen. Tarkastuksilla havaittiin puutteita pankkien likviditeettiriskin rajoittamis-, seuranta- ja raportointijärjestelmissä. Finanssivalvonta korosti valvottaville useassa yhteydessä stressitestien tekemisen tärkeyttä. Valvottavien tulee määrittellä testien avulla likviditeetin turvaamiseksi pidettävien hyvin likvidien varojen riittävä määrä. Lisäksi havaittiin, että rahoituksen jatkuvuus suunnittelussa ei ole riittävästi arvioitu eri lähteistä saatavilla olevan rahoituksen määrää.

Laajoja operatiivisen riskin tarkastuksia jatkettiin

Operatiivisen riskin hallinnasta tehtiin laajoja teematarkastuksia, joiden aiheisiin kuuluivat riskienhallinnan yleinen järjestäminen, tietojärjestelmien luotettavuus, tärkeiden toimintojen jatkuvuus suunnittelu, maksujärjestelmien toimivuus sekä asiakkaan tuntemiseen ja rahanpesun estämiseen liittyvät toimet. Teematarkastusten kohteena olivat sekä rahoitus- että vakuutussektorin valvottavat. Vakuutussektorilla tarkastetuissa valvottavissa todettiin operatiivisten riskien arviointi- ja raportointiprosessien olevan vielä kehittämisvaiheessa. Tämä johtune osin säädöstaustan puutteellisuudesta.

Rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön vastaisen toimien osalta Finanssivalvonta tarkasti, miten asiakkaiden tuntemis- ja seurantajärjestelmien käyttöön otto on edennyt ja miten laajasti rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyviä riskejä on kartoitettu eri toiminnoissa. Uusi rahanpesusäännöstö edellyttää kaikkien valvottavien osalta, että asiakkaiden tuntemiseen liittyviä menetelmiä arvioidaan säännöllisesti. Analysoinnin havaittiin joisain valvottavissa olevan vielä riittämätöntä.

Merkittävät järjestelmä uudistukset heijastuivat maksuliikenteen toimivuuteen

Maksujärjestelmiä koskevissa tarkastuksissa keskeisenä aiheena olivat korttimaksamisen prosessit eli korttien liikkeeseenlasku- ja korttitapahtumien vastaanottopalvelut. Lisäksi tarkastuksilla käytiin läpi korttiprosesseihin liittyviä kontroleja ja ohjeistusta. Finanssivalvonta edellytti pankeilta toimia maksu- ja tietojärjestelmien luotettavuuden parantamiseksi.

Maksuliikenteessä esiintyneet häiriöt aiheuttivat edelleen palkkojen ja eläkkeiden päivänsisäisiä viivästymisiä. Muuten maksujärjestelmät toimivat luotettavasti. Häiriöiden pääasiallisia syitä olivat pankkien SEPA-siirtymän järjestelmähäiriöt. Normaalin raportoinnin mukaisesti pankit

toimittivat selvitykset häiriöistä ja niiden syistä. Lisäksi Finanssivalvonta pyysi lisätietoja ongelmien syistä ja korjaavista toimista.

Vakuutuslaitosten Solvenssi II -valmiuksissa merkittäviä eroja

Vakuutusriskien hallintaan kohdistetut tarkastukset liittyivät paljolti vuoden 2014 alusta voimaan tulevaan vakuutusyhtiöiden Solvenssi II -sääntelyuudistukseen. Useissa vakuutusyhtiöissä tehtiin markkinaehtoisen vastuuvelan tarkastuksia, joiden tavoitteena oli kartoittaa vastuuvelan laskentaprosessia ja erityisesti laskennassa käytettyjen tietojen oikeellisuutta ja dokumentaation tasoa. Tämän lisäksi tarkastuksilla ja valvontakäynneillä kartoitettiin valvottavien valmiutta noudattaa tulevaa Solvenssi II -sääntelyä.

Yhtiöiden valmistautumisessa Solvenssi II:een havaittiin merkittäviä eroja. Toiset valvottavat ovat edenneet jo hyvin pitkälle joidenkin vasta käynnistäessä kehitysprojektejaan. Keskeiset haasteet liittyvät hankkeiden aikataulujen kireyteen sekä tarvittaviin henkilöresursseihin.

Finanssivalvonta julkisti Solvenssi II:een kuuluvan sisäisen mallin ennakoarviointimenettelyä koskevan ohjeistuksen. Ennakoarviointi edeltää varsinaisen lupahakemuksen käsittelyä. Lupahakemusten käsittelyn tehokkuuden kannalta ennakoarviointi on hyödyllinen, sillä luvan käsittelyä varten säädetty aika on verraten lyhyt ja sisäiset mallit voivat olla kattavia ja ne edellyttävät laajaa selvitystyötä. Ennakoarviointi aloitettiin kahden vakuutusyhtiön suunnittelemista sisäisistä malleista. Finanssivalvonta pyrkii muiden pohjoismaisten valvojen kanssa yhtenäistämään sisäisten mallien hakemusmenettelyjä, mallien katselmointia sekä vastuuvelan laskentaa.

Finanssivalvonta valmisteli ohjeistusta vakuutusyhtiöiden vastuuvelan suojaamisen kirjanpito- ja tilinpäätöskäsittelystä. Tuleva Solvenssi II -sääntely muuttaa vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostustapaa, mikä aiheuttaa vakuutusyhtiöissä tarpeen hallinnoida korkoriskiä aktiivisesti. Markkinaehtoisen vastuuvelan aiheuttamalta korkoriskiltä voidaan suojautua mm. johdannais sopimuksilla.

Vakavaraisuuden riittävyys

Vakavaraisuus arvioitiin vähintään neljännesvuosittain, tarvittaessa tiheämmin

Valvottavien vakavaraisuutta, omien varojen määrää ja laadua sekä likviditeetti tilannetta seurattiin neljännesvuosittaisella raportoinnilla mm. hyödyntäen edellä mainittuja mittareita ja valvonnan kynnysarvoja. Valvottavan laatima vakavaraisuuden riittävyden ja pääomien hallinnan suunnitelma on keskeinen osa pääomien riittävyden arviointia. Finanssivalvonta voi tarvittaessa vaatia suunnitelman päivittämistä tai edellyttää vakavaraisuuden vahvistamista.

Kattavat valvojan arviot vakavaraisuudesta vuosittain

Jatkuvan valvonnan ja analyysitoiminnan sekä tarkastuksissa kertyvien havaintojen pohjalta Finanssivalvonta laatii valvottavakohtaisen valvojan arvion, jossa arvioidaan pääoman riittävyyttä suhteessa toiminnan riskeihin. Vuosittain laadittavan valvojan arvion vaihtoehtona voidaan pienemmistä valvottavista tehdä vuosiraportti, joka sisältää suppeamman arvion pääoman riittävyydestä. Valvottavakohtaisten arvioiden lisäksi laaditaan valvottavaryhmäkohtaisia koostearvioita, joiden avulla pyritään tunnistamaan ryhmän sisältä erityistoimia edellyttävät valvottavat.

Valvojan arviossa käytetään neliportaista EBAn laatimaa asteikkoa, jota sovelletaan erityisesti useassa maassa toimiviin pankkiryhmittymiin. Yhdenmukaisen arvioinnin turvaamiseksi Finanssivalvonta soveltaa asteikkoa kaikkiin valvottaviinsa, myös kotimaisiin toimijoihin sekä vakuutusyhtiöihin, vaikka esimerkiksi EIOPA ei ole antanut vielä vastaavaa suositusta vakuutussektorille.

Kertomusvuonna laadittujen valvojan arvioiden perusteella arvioitiin valvottavien riskienkantokyvyn olevan riittävä. Arvioissa oli myös stressitestien avulla otettu kantaa pääomapuskureiden kokoon sekä annettu tarvittaessa suosituksia riskejä ja riskienhallintaa koskeissa asioissa, esim. edellytetty valvottavan laativan malleja likviditeettiriskin hallintaan. Palkitsemisjärjestelmät sisällytettiin arviointitapauskohteisesti.

Finanssivalvonta jatkoi sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA³) koskevien hakemusten arviointityötä. Sisäiset luottoluokitukset ovat luvanvarainen vaihtoehto standardimenetelmälle. Kokonaan uusia hakemuksia saapui kolme, joiden lisäksi arvioitavina olivat jo luvan saaneiden pankkien IRBA-mallien käytön laajennukset pankkiryhmien sisällä. Hakemus- ja käytön laajennusvaiheiden jälkeen työn painopiste siirtyi mallien jatkuvaan valvontaan. Kertomusvuoden lopussa oli IRBA-malleja luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa käyttävien pankkien osuus taseella mitattuna noin 80 % koko pankkisektorin taseista Suomessa. Muut käyttävät ns. standardimenetelmää.

Kolmessa suurimmassa pankkiryhmässä operatiivisen riskin oman pääoman vaatimus perustuu eri liiketoimintalueiden tuloksesta saataviin tunnuslukuihin. Muut valvottavat käyttävät edelleen perusmenetelmää, jossa laskentaperusteena käytetään yhtiön kolmen vuoden liikevaihdon keskiarvoa. Valvottavat eivät ole ottaneet käyttöön operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen riskiperusteista laskentatapaa.

3 Internal Ratings Based Approach.

Ilman vahvistettua riskinkantokykyä työeläkevakuuttajan tuotto-odotukset laskevat

Aiemman, ns. Koivusalon työryhmän esitysten pohjalta aloitettu työeläkelaitosten vakavaraisuus-uudistuksen ensimmäinen vaihe saatiin päätökseen ja muutokset tulivat voimaan 31.3. Työeläkelaitosten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa käytettävää sijoitusten luokittelua muutettiin siten, että uusi luokittelu heijastaa paremmin sijoitusten riskillisyyttä, erityisesti luottoriskiä. Uudistuksessa luokittelussa euromääräisten joukkovelkakirjojen luokittelu perustuu velkakirjan tai sen liikkeeseenlaskijan luottoriskiiin myös valtionlainojen osalta. Mitä korkeampi velkakirjan luottoluokitus on, sitä vähäriskisemmäksi velkakirja luokitellaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmissä on jatkettu toisen vaiheen uudistusten valmistelua ja niitä koskevista esityksistä on tehty hallituksen esitys. Toisen vaiheen muutoksilla vahvistetaan työeläkelaitosten riskinkantokykyä tehostamalla vakavaraisuuspuskureiden, toimintapääoman ja tasoitusmäärän käyttöä sekä määritellään ennalta sovittuja menettelytapoja poikkeuksellisten tilanteiden vakavaraisuussäätelyä varten. Tavoitteena on ylläpitää työeläkelaitosten vakavaraisuus ja riskinotto kyky tasolla, joka mahdollistaa riittävän tuottavan sijoitustoiminnan, ja siten hillitä työeläkevakuutusmaksuihin kohdistuvaa nousupainetta.

Toisen vaiheen uudistusten on tarkoitus tulla voimaan, kun vakavaraisuussäännösten lievennyksiä koskeva määräaikalaki päättyy 1.1.2013. Ilman ehdotettua uudistusta työeläkelaitosten riskinkantokyky, vakavaraisuusasteella mitattuna, heikkenisi noin viisi prosenttiyksikköä. Riskinkantokyvyn merkittävä heikkeneminen tarkoittaisi työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin tuotto-odotuksen laskua ja suurempia työeläkevakuutusmaksuja. Vakuutus- ja sijoitusriskeihin varaudutaan nykyisin kahdella eri puskurilla: tasoitusvastuulla ja toimintapääomalla. Tasoitusvastuulla varaudutaan vakuutusriskeihin ja toimintapääomalla sijoitusriskeihin. Yhdistämällä toimintapääoma ja tasoitusvastuu yhdeksi puskuriksi, vakavaraisuuspääomaksi, sekä määrittelemällä puskurille yhteinen pääomavaatimus voidaan työeläkejärjestelmän sijoitusriskien kantokyky säilyttää lähes ennallaan määräaikalain päättyttyä.

Todellinen riskinkantokyky ratkaisee

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että puskureiden käyttöä tehostettaessa huolehditaan myös siitä, että vakavaraisuuspääoma säilyy kokonaisuutena riittävän laadukkaana. Tämä takaisi laitoksille riittävästi todellista riskinkantokykyä tappioiden kattamiseen. Puskureiden yhdistäminen ei kuitenkaan saisi vaikeuttaa eri laitostyyppien toimintaedellytyksiä ja johtaa järjestelmän keskittymiseen.

Vakuutuksenottajan vastuu riskien realisoinemisesta vaihtelee vakuutusturvan järjestäjän yhteisömuodon mukaan. Jos vakuutusturva on järjestetty yhtiössä, vastuu on erilainen kuin jos turva olisi järjestetty säätiössä tai kassassa. Yhtiössä vakuutuksenottajan vastuu rajoittuu vakuutusmaksun suorittamiseen, kun säätiössä ja kassassa osakkaat viimekädessä kantavat laitoksen sijoitustoiminnassaan ottamat riskit suorittamalla tarvittaessa lisämaksua. Laitostyyppien erityispiirteet onkin uudistuksessa otettu huomioon siten, että eläkesäätiöille ja -kassoille on sallittu lukea vakavaraisuuspääomaan työnantajan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä.

Kolmannen vaiheen kokonaisuudistusta on valmisteltu rinnan toisen vaiheen kanssa. Uudessa vakavaraisuusmekanismeissa on tarkoitus nykyistä kattavammin ottaa huomioon kaikki olennaiset työeläkelaitoksen sijoitustoiminnan riskit ja vakuutusriskit. Mekanismeilla yritetään myös vaimentaa rahoitusmarkkinoiden myötäsyklisyyttä. Kolmannen vaiheen on määrä tulla voimaan vuonna 2014.

Finanssivalvonta pitää tavoiteltavana, että työeläkelaitosten riskejä mitattaessa ja hallittaessa noudatetaan laajalti samoja periaatteita kuin finanssialalla yleensä, jollei toimialan ominaispiirteiden vuoksi toisin toimiminen ole perusteltua. Turvaavuustaso tulee kuitenkin aina valita työeläkejärjestelmän omien tarpeiden ja tavoitteiden mukaan. Mahdollisimman yhdenmukainen, eri toimialoilla sovellettava vakavaraisuuskehikko ja riskienhallinnan vaatimukset lisäävät osaltaan

Vesa Hänninen

Matti Koivu

Kirjoittajat toimivat toimistopäällikköinä Riskienvalvonnassa.

riskien vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä. Finanssivalvonta pitääkin tärkeänä, että vakavaraisuusmekanismeja uudistettaessa otetaan mahdollisimman laajasti huomioon Solvenssi II -uudistus. Solvenssi II:ssa pääomavaatimus perustuu suurelta osin eri riskitekijöiden stressitestaamiseen, kun nykyisessä vakavaraisuuskehikossa kukin sijoitus luokitellaan sen riskiä parhaiten vastaavaan riskiluokkaan. Erityisesti monimutkaisten sijoitusinstrumenttien osalta Solvenssi II:n lähestymistapa soveltuukin riskien arvioimiseen nykyistä mekanismeja paremmin ja se sopeutuu paremmin myös sijoitusinstrumenttien kehitykseen.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

Finanssivalvonnan yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on edistää hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla ja yleisön tietämystä finanssimarkkinoista. Tehtäviin kuuluu myös koota ja julkaista vertailukelpoisella tavalla tietoja pankkien, vakuutusyhtiöiden ja muiden toimijoiden taloudellisesta asemasta sekä muuten edistää finanssipalveluja ja finanssimarkkinoiden toimintaa koskevan tietoaineiston saatavuutta.

Valvontatoimien avulla pyrittiin parantamaan erityisesti asiakas- ja sijoittajainformaation laatua. Työssä hyödynnettiin finanssikriisin oppeja: kehitettiin analyysityökaluja ja valvottavaraportointia, lisättiin tarkastusten vaikuttavuutta ja sovellettiin EU:ssa yhteisesti kehitettyjä valvontakäytänteitä. Lisäksi Finanssivalvonta varautui tulossa oleviin laajoihin sääntelymuutoksiin, joista esimerkkinä vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajat (AIFM⁴) -direktiivi, voimassa olevien arvopaperimarkkinadirektiivien uudelleenarviointi sekä arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistus.

Finanssivalvonta tarkasti markkinakäytäntöjä, joita sovelletaan finanssituotteiden ja -palveluiden tarjoamiseen yleisölle. Asuntoluottojen myöntämistä koskevan teematarkastuksen yhteydessä Finanssivalvonta puuttui pankki-kohtaisesti enimmäisluototusasteeseen ja maksuvarasta tehtyjen laskelmien noudattamiseen. Samoin peruspankkipalveluja koskevan selvityksen perusteella Finanssivalvonta kiinnitti muutamien pankkien huomiota palvelumaksun mahdolliseen kohtuuttomuuteen. Tuotekehitysprosesseja koskevien tarkastushavaintojen pohjalta Finanssivalvonta kiinnitti valvottavien huomiota näiden prosessien selkeyteen ja tuotteen testaamiseen asiakkaan näkökulmasta erilaisissa talouden ja markkinoiden tilanteissa.

Listayhtiöiden tiedottamisen valvonnassa painotettiin ennakoivaa valvontaa, jota kohdennettiin riskiperusteisesti. Tiedonantovelvollisuuden valvontakäyntejä jatkettiin, listayhtiöitä ohjeistettiin tulevaisuuden näkymien tiedottamisessa epävarman markkinatilanteen aikana. Taloudellisen informaation valvontaa suunnattiin liikearvojen arvonalentumistestauksen, segmenttiraportoinnin sekä yrityshankintojen tilinpäätöskäsittelyn oikeellisuuteen. Pankkien osalta tilinpäätösvalvojien huomio kiinnittyi EU-tasolla erityisesti ns. GIIPS-valtioiden velkakirjojen tilinpäätöskäsittelyyn.

Kokonaisuutena arvioiden markkinakäytännöissä eikä sijoittaja- ja asiakasinformaatioissa tullut esiin laajoja epäkohtia. Yksittäisten puutteiden kohdalla Finanssivalvonta edellytti korjaavia toimia ja muutamissa tapauksissa annettiin hallinnollinen sanktio.

Finanssimarkkinoita koskevaa informaatiota julkaistiin sekä Finanssivalvonta.fi-verkkopalvelussa (Otantatutkimus henkilöasiakkaiden asuntoluotoista, Tilinpäätösten avainluvut pankkisektorin osalta, tilastojulkaisuja vakuutussektorilta) että pankkien, vakuutusyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten asiakkaille suunnatulla Finanssiasiakas.fi-sivustolla. Erityisesti annettiin tietoja tuotteiden kuluista ja riskeistä. Finanssiasiakas.fi:stä julkaistiin ruotsin- ja englanninkieliset versiot Finanskund.fi ja Financialcustomer.fi.

Rahoitussektori

Otantatutkimus selvitti asuntoluottojen myöntämistä

Finanssivalvonta selvitti laajalla otantatutkimuksella pankkien asuntoluottojen myöntämiskäytäntöjä. Tutkimuksessa analysoitiin kaikista asuntoluottoja myöntävistä pankeista 1–5 päivän aikana nostettujen asuntoluottojen (yhteensä noin 1 500 luottoa, otoksen päivät marraskuussa 2010) maksuvaralaskelmat ja luototusasteet. Lisäksi arvioitiin

4 Alternative Investment Fund Managers.

näiden luottojen hinnoittelun riskiperusteisuutta. Tutkimuksella kartoitettiin, miten pankit noudattivat Finanssivalvonnan vuoden 2010 keväällä antamia asuntoluototusta koskevia suosituksia.

Tutkimus osoitti, että joissakin tapauksissa pankit myönsivät luottoja huolimatta velallisen huonosta maksukyvyistä. Tutkimuksessa havaittiin, että jopa puolet ensiasunnoista ostettiin kokonaan ilman omarahoitusta. Myös asunnon vaihdon rahoituksessa luototusaste oli usein korkea.

Toukokuussa Finanssivalvonta edellytti pankkien hallituksilta selvitystä, miten pankit korjaavat havaitut puutteet ja varmistavat Finanssivalvonnan ohjeistuksen noudattamisen. Aiheeseen liittyvä koulutus, prosessien sekä raportoinnin kehitys jatkuvat pankeissa. Finanssivalvonta tekee jatkossakin asuntorahoitustarkastuksia ja kehittää aihealueen viranomaisraportointia. Yhdessä toimialan kanssa on laadittu kuvausta suomalaisiin oloihin soveltuvasta luototusasteen laskennasta.

Asuntoluottojen sopimusehdot annettava lainanottajalle vastuullisen luotonantotavan mukaisesti

Asuntoluottoja koskevan lainmuutoksen vuoksi Finanssivalvonta varmisti, että pankkien käyttämät asuntoluottoja koskevat sopimusehdot ovat uusien säädösten mukaisia ja että pankit antavat ennen asuntoluottosopimuksen tekemistä asuntoluoton ottajalle ja takaajalle uusien säännösten sekä hyvän ja vastuullisen luotonantotavan edellyttämät tiedot. Finanssivalvonta tarkasti kaikki pankkiryhmittämät sekä yksittäisiä pankeja, yhteensä 22 kohdetta. Asuntoluottosopimuksen lisäksi tarkastettiin asuntoluottoon liittyviä takaus- ja panttaussitoumuksia sekä asiakkaalle ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja.

Asuntoluotto- ja vakuuksia koskevat sopimukset olivat yleisesti ottaen asianmukaisia. Asiakkaalle ennen luottosopimuksen tekemistä annettavissa tiedoissa (mm. vakio- muotoisissa eurooppalaisissa kuluttajaluottotiedoissa) oli sen sijaan joitakin puutteita. Useilta pankeilta myös puuttuivat tiedonantovelvollisuutta koskevat sisäiset ohjeet tai ne eivät olleet tarpeeksi yksityiskohtaisia.

Hinnoittelun läpinäkyvyys koskemaan myös asuntoluottojen ennakaisesta takaisinmaksusta perittävää korvausta

Finanssivalvonta päätti joulukuussa määräyksistä ja ohjeista, joiden tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää kiinteäkorkoisen asuntoluoton ennakaisesta takaisinmaksusta perittävän korvauksen enimmäismäärän laskentaa. Määräyksissä ja ohjeissa täsmennetään laskennassa käytettäviä menetelmiä ja niille asetettavia vaatimuksia. Asiakkaan

näkökulmasta tavoitteena on edistää hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja ennakoitavuutta siten, että asiakas jo luottoa ottaessaan on tietoinen käytettävistä laskentamenetelmistä ja kykenee muodostamaan käsityksen mahdollisen ennakaisen takaisinmaksun korvauksen määrästä erilaisissa tilanteissa.

Laskentamenetelmiä koskevien määräysten lisäksi Finanssivalvonta antoi myös menettelytapoja koskevia ohjeita asuntoluotonmyöntäjille. Näillä ohjeilla Finanssivalvonta haluaa edistää hyviä luotonmyöntökäytänteitä ja asiakkaalle annettavaa informaatiota luoton ennakaisen takaisinmaksun laskentaperiaatteista ja asiakkaalle koituvista kustannuksista. Määräykset ja ohjeet tulevat voimaan 31.3.2012.

Peruspankkipalvelut edelleen hyvin saatavissa, laskunmaksuautomaatit vähentyneet

Finanssivalvonta arvioi vuosittain sekä kyselyn että valvontahavaintojen avulla henkilöasiakkaille tarjottavien peruspankkipalveluiden hinnoittelua ja saatavuutta.

Maaliskuussa tehdyn kyselyn perusteella peruspankkipalveluita oli edelleen hyvin saatavissa. Finanssivalvonnan tietoon ei tullut näiden palvelujen saatavuuteen liittyviä ongelmia taikka että peruspankkipalvelujen tarjoamisesta olisi perusteettomasti kieltäytytty. Peruspankkipalveluilla tarkoitetaan tavanomaista talletustiliä, tilinkäyttövälinettä (esim. online-debit-korttia) sekä maksutoimeksiantojen hoitamista.

Merkittävin muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli asiakaspäätteiden ja erityisesti laskunmaksuautomaattien väheneminen. Pankkikonttoreiden määrä ei muuttunut olennaisesti edellisestä vuodesta, mutta joissain pankkien toimipisteissä oli käteisen rahan saantia supistettu esimerkiksi tarjoamalla käteispalveluja vain joinakin viikonpäivinä tai tiettyyn kellonaikaan. Toisaalta asiakkaiden saataville oli tullut uusia, pankkikonttorien ulkopuolisia asiointimahdollisuuksia ja palvelupisteitä. Käteisautomaattien lukumäärä säilyi likimain ennallaan. Finanssivalvonta arvioi vuoden 2012 alussa käteisen saatavuutta.

Palvelumaksu laskun maksamisesta käteisellä pankin tiskillä oli suurimmillaan kahdeksan euroa. Finanssivalvonnan arvion mukaan se voi joissakin tilanteissa muodostua kohtuuttomaksi. Laskun maksaminen suoraveloituksena oli edelleen kaikissa pankeissa maksutonta. Muutoin edullisin laskunmaksutapa oli verkkopankki, jonka yleisin kuukausimaksu oli 2,50 euroa. Finanssivalvonta julkaisi aiheesta valvottavatiedotteen ja kehotti muutamaa pankkia uudelleen arvioimaan palvelumaksujensa kohtuullisuutta.

Vakuutussektori

Lakisääteisten tapaturma- ja liikennevakuutusten korvauskäsittelyssä ei merkittäviä puutteita

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sekä lakisääteisen liikennevakuutuksen korvaustoimintaa koskevilla tarkastuksilla Finanssivalvonta halusi varmistaa, että vakuutusyhtiö käsittelee korvaushakemuksen kohtuullisessa ajassa lain ja hyvän vakuutustavan mukaisesti. Tarkastukset kohdennettiin markkinaosuudeltaan suurimpiin vahinkovakuutusyhtiöihin.

Finanssivalvonta ei havainnut tapaturma- eikä liikennevakuutusten korvauskäsittelyssä merkittäviä puutteita tai ongelmia. Tarkastetuilla osa-alueilla todettiin kuitenkin useita pienempiä kehittämiskohteita. Finanssivalvonta kiinnitti yksittäisissä tapauksissa vakuutusyhtiöiden huomiota esimerkiksi

- korvauskäsittelyn henkilöstöressurssien riittävyyteen,
- korvaushakemusten käsittelyaikaan,
- käsittelyaikojen seurantaan,
- korvauspäätöksen perusteluihin ja sisältöön,
- puhelinasiointin hinnoittelusta ilmoittamiseen sekä
- asiakasyhteydenottojen (mm. sähköpostiviestien) seurantaan ja käsittelyyn.

Vakuutusyhtiöissä on tehty aiempien selvitysten jälkeen organisaatiouudistuksia, joiden tarkoituksena on ollut toiminnan tehostaminen ja vaikeiden tapausten asiantuntivampi käsittely.

Työttömyyskassojen neuvonta ja asiakaspalvelu ensimmäisen kerran laajan tarkastuksen kohteena

Finanssivalvonta tarkasti työttömyyskassojen neuvontaa ja asiakaspalvelua. Työttömyyskassojen neuvontavelvollisuus perustuu lakiin, ja neuvonnalla ja asiakaspalvelulla on tärkeä merkitys työttömyyskassan jäsenille. Niitä ei ole aikaisemmin tässä laajuudessa tarkastettu. Tarkastus tehtiin 12 työttömyyskassassa, ja tarkastuskohteita olivat mm. asiakaspalautteen käsittely, sähköinen palvelu, neuvonta, tiedotus ja markkinointi.

Neuvonta ja asiakaspalvelu olivat pääsääntöisesti asianmukaisesti hoidettuja kaikissa työttömyyskassoissa. Havaittuja kehittämiskohteita olivat mm. puutteet ruot-sinkielisessä tiedottamisessa, dokumentoinnissa, viestinnän suunnittelussa tai tarkastuksen aihepiiriin liittyvässä sisäisessä valvonnassa. Pienillä kassoilla oli suuria kassoja enemmän puutteita. Tämä johtui resurssien vähäisyydestä. Lisäksi tarkastuksilla puututtiin yksittäisiin markkinoinnissa esiintyneisiin epäkohtiin.

Sijoitustuotteet

Tuotekehitysprosesseihin arviointia tuotteen käyttäytymisestä asiakkaan näkökulmasta eri markkinatilanteissa

Finanssivalvonta jatkoi vuonna 2010 aloitettuja sijoitustuotteiden (strukturoidujen sijoitustuotteiden, rahastotuotteiden ja sijoitussidonnaisten vakuutusten) tuotekehitysprosesseja koskevia tarkastuksia. Tarkastusten tavoitteena oli varmistua siitä, että sijoitustuotteita yleisölle tarjoavilla valvottavilla on uusien tuotteiden tuotantoketjussa sekä oman riskienhallintansa että asiakkaan- ja sijoittajansuojan kannalta asianmukaiset menettelytavat.

Vuosina 2010 ja 2011 Finanssivalvonta teki tarkastuksia yhteensä 20 valvottavassa. Kohteina oli sekä kooltaan että toiminta- ja organisaatiomalleiltaan erilaisia toimijoita. Yleisarvio oli, että pääosalla toimijoista tuotekehitystoiminta oli suunnitelmallista ja jäsentynyttä. Kehittämistarpeita kuitenkin havaittiin vaihtelevasti eri osa-alueilla. Vaikka pääosalla toimijoista oli selkeät prosessikuvaukset, niin prosesseja noudatettiin vaihtelevasti. Esimerkiksi olemassa olevan tuotteen merkittävää muutosta ei aina osattu rinnastaa uuden tuotteen kehittämiseen. Valvottavakohtaista palautetta annettiin mm. seuraavista osa-alueista: prosessien selkeys ja niiden noudattaminen, uuden tuotteen tunnistamiskriteerit sekä asiakkaiden ja sijoittajien tarpeiden huomioon ottaminen tuotekehityksessä.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että tuotteiden kehitysprosessi on suunniteltu ja kuvattu huolellisesti ja että kuvauksesta käyvät selkeästi ilmi vastuualueet ja päätöksentekojärjestys. Riskienhallinnan näkökulmasta tehtävän arvioinnin lisäksi on tärkeää, että valvottavat arvioivat asiakkaan näkökulmasta, miten tuote käyttäytyy erilaisissa talouden ja markkinoiden muutoksissa. Lisäksi Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että sisäisiin ohjeisiin kirjataan kriteerit, milloin kyseessä on uusi tuote ja milloin prosessia siis tulee noudattaa. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tuotekehitysyksikköjen osaamista on myös hyvä hyödyntää nykyistä enemmän asiakasinformaation tuottamisessa.

Myyjän ilmoitettava PS-sopimusten ja vakuutusten kulut

Vuonna 2010 tehdyssä sijoitustuotteiden kulurakenteita koskevassa selvityksessä ilmeni, että asiakkaan on vaikea saada selkeää kuvaa tuotteiden (esim. sijoitussidonnaisten vakuutusten) kokonaiskuluista, niin hinnastoa kuin tarjouksia tutkimallakaan. Asiakkaansuojan näkökulmasta on tärkeää, että pitkäaikaissäätämissopimusten ja vakuutusten myyjät antavat asiakkaille yhdenmukaisesti riittävät ja olennaiset tiedot kuluista ja tuotoista paitsi vakuutusten myös pitkäaikaissäätämisen osalta.

Finanssivalvonta julkaisi lokakuussa lausunnoille luonnoksen määräyksiksi ja ohjeiksi, jotka koskivat pitkäaikais-

säästämissopimusten ja vakuutusten kulujen ja tuottojen ilmoittamista. Aiheesta järjestettiin julkinen kuuleminen marraskuussa. Tätä koskevat määräykset ja ohjeet on tarkoitettu antaa vuoden 2012 alkupuolella.

Sijoitusrahastojen liikkuvuus maasta toiseen helpottuu, avaintietoesite tekee rahastojen vertailun vaivattommaksi

Sijoitusrahastotoimintaa sääntelevän uuden direktiivin (UCITS⁵ IV) tavoitteena on helpottaa rahastoyhtiöiden rajan yli -toimintaa Eta-alueella. Se asettaa myös uusia vaatimuksia sijoittajille annettaville tiedoille. Direktiivin edellyttämät lakimuutokset mm. sijoitusrahastolakiin tulivat voimaan 31.12.

Vuoden aikana Finanssivalvonta valmistautui direktiivin edellyttämiin sääntelyyn ja valvonnan sisällön muutoksiin sekä järjesti rahastoyhtiöille huhtikuussa kolmannen keskustelu- ja infotilaisuuden direktiivin vaikutuksista. Lausuntokierros määräys- ja ohjeluonnoksesta järjestettiin lokamarraskuussa, ja uudet määräykset ja ohjeet tulivat voimaan samanaikaisesti sijoitusrahastolain muutosten voimaantulon kanssa kertomusvuoden lopussa.

Sijoitusrahastojen markkinoinnin valvonnassa siirryttiin Eta-alueella viranomaisten väliseen sähköiseen notifikatiomenettelyyn heinäkuun alussa. Lisäksi Finanssivalvonta kävi rahastoyhtiöiden kanssa keskustelua uuden avaintietoesitteen sisältökysymyksistä ja käyttöönnotosta.

Yksinkertaistettu rahastoesite korvataan avaintietoesitteellä (KIID eli Key Investor Information Document). Se koostuu sijoitusrahaston avaintiedot määrämuotoisesti ja selkeästi kahdelle sivulle, ja se annetaan sijoittajalle ennen sijoituspäätöstä. Esitystapa ja termistö ovat yhtenäiset kaikissa Eta-valtioissa. Avaintietoesitteen tarkoituksena on helpottaa eri sijoitusrahastojen vertailtavuutta.

Listayhtiöiden tiedottamisen ja taloudellisen informaation valvonta

Markkinoiden kasvanut epävarmuus näkyi listayhtiöiden tulevaisuudennäkymistä kertomisessa

Listayhtiöiden tiedottamisen valvonnassa pyrittiin edistämään tiedottamisen hyviä käytänteitä ja vaikuttamaan tiedottamisen tasoon. Finanssivalvonta kävi myös keskusteluja markkinaosapuolten kanssa tulevaisuudennäkymien esittämiseen liittyvästä sääntelystä. Listayhtiöiden valvontakäyntejä jatkettiin ja ne kohdistuivat riskiperusteisesti⁶ pääosin pienimpiin listayhtiöihin. Valvontakäynneillä arvioitiin mm. listayhtiöiden tiedottamiskäytäntöä. Yhtiöille annettiin

yhtiökohtaista palautetta ja tuotiin esille parannusehdotuksia tiedonantovelvollisuuden hoitoon liittyvissä asioissa. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tiedonantovelvollisuus oli yhtiöissä hoidettu pääsääntöisesti asianmukaisesti.

Listayhtiöiden tulevaisuudennäkymien tarkkuusastetta ja informatiivisuutta arvioitiin sekä seurattiin tulosvaroitusten asianmukaisuutta erityisesti ns. väljien tulosennusteiden ja osavuosikatsausten yhteydessä. Loppuvuonna Finanssivalvonta kiinnitti huomiota siihen, miten listayhtiöt ottivat markkinoiden kasvaneen epävarmuuden huomioon tulevaisuudennäkymissä ja riskien ja epävarmuustekijöiden kuvaamisessa. Vaikka monet yhtiöt pitivät näkymät ennallaan, ne kertoivat samalla kasvaneesta epävarmuudesta näkymien toteutumisessa. Finanssivalvonta korosti edelleen huolellisen ja ajantasaisen tulosseurannan merkitystä ja sitä, että väljän tulosennusteen antaminen ei poista yhtiön velvollisuutta antaa tarvittaessa tulosvaroitusta, jos yhtiön tuloskehityksessä tapahtuu jokin olennainen muutos. Tulosvaroitusta ei voi siirtää osavuosikatsauksen yhteyteen, jos tieto näkymien olennaisesta muutoksesta on ollut yhtiön tiedossa jo aiemmin. Epävarmassa markkinatilanteessa yhtiö arvioi, voiko se antaa näkymiä lainkaan tulosennusteena niiden mahdollisen harhaanjohtavan sisällön vuoksi. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tulevaisuudennäkymät tulisi antaa vain siinä laajuudessa ja niin pitkälle jaksolle kuin todennäköistä kehitystä pystytään luotettavasti arvioimaan. Näkymissä tulisi myös tuoda esille, mitkä riskitekijät luovat epävarmuutta annettuun näkymään.

Taloudellisten katsausten julkistamiseen uusi vaihtoehtoinen tapa

Kertomusvuoden alussa tuli mahdolliseksi vaihtoehtoinen menettely taloudellisten katsausten julkistamiseksi. Uuden menettelyn mukaan osavuosikatsaus ja tilinpäätöstiedote voidaan julkistaa siten, että ne taloudelliseen katsaukseen sisältyvät tiedot, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon, julkistetaan pörssitiedotteella, ja taloudellinen katsaus kokonaisuudessaan on kyseisen pörssitiedotteen liitteenä. Finanssivalvonnan selvityksen mukaan suurin osa yhtiöistä (noin 80 %) jatkoi kuitenkin taloudellisten katsausten julkistamista aiemman julkistamiskäytännön mukaisesti.

Huolellisuus tilinpäätöksen laadinnassa sekä riittävien tietojen esittäminen tärkeää luottamuksen säilyttämiseksi tilinpäätösinformaatioon

Euroopan arvopaperimarkkinavalvoja ESMA ohjeisti erityisesti ns. GIIPS-valtioiden velkakirjojen tilinpäätöskäsittelyä pankkisektorilla. Kertomusvuonna tarkastettiin kahden pankin konsernitilinpäätös. Painopisteenä oli lainojen ja saamisten arvonalentumiskirjausprosessin valvonta IFRS-standardien näkökulmasta. Finanssivalvonta katsoi, ettei pankkien sisäinen arvonalentumiskirjausprosessia koskeva

5 Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities.

6 Yhtiöt valitaan seurantaan tietyin kriteerein (mm. toimiala, koko, aiempi valvontahistoria, muutokset johdossa, yhtiön rakenteen muutokset). Riskipitoisempia seurataan tarkemmin, muita yleisemmällä tasolla.

ohjeistus ollut riittävän kattava, eikä ohjeistus ottanut tarpeeksi huomioon IFRS-standardien vaatimuksia. Finanssivalvonta kiinnitti näiden pankkien huomiota tilinpäätösten laadinnan huolellisuuteen sekä riittävien tietojen esittämiseen, jotta luottamus tilinpäätösinformaatioon säilyisi epävarmussa markkinatilanteessa.

Taloudellisen informaation valvontaa suunnattiin rahoitusinstrumenttien, liikearvon arvonalentumistestausten sekä segmenttiraportoinnin oikeellisuuden arviointiin. Liikearvojen arvonalentumistestausten valvontaa kohdennettiin useamman vuoden valvontakäytännön mukaisesti yhtiöihin, joilla on euromääräisesti suurimmat liikearvot ja joiden liikearvo vastaa merkittävää osaa omasta pääomasta. Yksi valvonnan kohteena ollut listayhtiö kirjasi merkittävän arvonalentumistappion liikearvostaan. Finanssivalvonnan yksityiskohtaisten palautteiden tavoitteena on kehittää lis-

ta-yhtiöiden arvonalentumistestaustilanteita ja siten osaltaan parantaa tilinpäätösten laatua.

Segmenttiraportoinnin osalta valvoja havaitsi puutteita toimintasegmenttien määrittämisessä standardin edellyttämän kaksivaiheisen lähestymistavan mukaisesti, mikä voi johtaa siihen, etteivät tilinpäätöksessä esitettävät segmentit ole IFRS-standardin mukaisia. Myös Euroopan muut tilinpäätösvalvojat ovat kiinnittäneet huomiota IFRS-standardin ongelmakohtiin, jotka johtuvat sekä standardin omista heikkouksista että puutteista sen soveltamisessa. Tilinpäätösvalvojen tavoitteena on segmenttiraportointia koskevan IFRS-standardin nykyistä yhdenmukaisempi soveltaminen Euroopassa. Segmenttiraportointi, joka kertoo esimerkiksi yrityksen eri liiketoimintojen tai maantieteellisten alueiden kehityksestä, on sijoittajien päätöksenteon kannalta keskeistä tilinpäätösinformaatiota.

Listayhtiöille Markkinat-tiedotteita ja tilaisuuksia

Kertomusvuonna julkaistiin neljä Markkinat-tiedotetta, joissa käsiteltiin listayhtiön tiedonantovelvollisuuden ja tilinpäätösvalvonnan tulkintoihin, sisäpiiriasioihin, standardeihin ja sääntelyyn liittyviä havaintoja. Tiedotteessa informoitiin mm. ESMAn eli uuden eurooppalaisen arvopaperiviranomaisen kannanotoista.

Markkinavalvonta järjesti listayhtiöille joulukuussa kaksi samansisältöistä ajankohtaistilaisuutta, joissa käsiteltiin pääosin tilinpäätösvalvonnan teemoja. Valtaosa listayhtiöistä oli edustettuna tilaisuuksissa.

Listayhtiöitä palvelee oma Listayhtiöille.fi-verkopalvelu, jota ylläpidetään suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

 Käy tutustumassa: Listayhtiöille.fi

Arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin valvonta

Kansainvälinen viranomaisyhteistyö tärkeää arvopaperikaupan valvonnessa

Finanssivalvonta valvoi rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria tiiviissä yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Kertomusvuoden keskeisimmät yhteistyöhankkeet olivat arvopaperimarkkinallain kokonaisuudistus, arvopaperiselvitykseen liittyvät EU-tason hankkeet sekä Euroclear Finland Oy:n (arvopaperikeskus) ja Euroclear-ryhmän valvontayhteistyö muiden valvojien ja keskuspankkien kanssa sekä keskusvastapuoliselvitykseen (CCP) liittyvä yhteistyö.

Finanssivalvonta arvioi Euroclear Finlandin selvityksen sujuvuutta ja luotettavuutta sekä yhtiön ulkoistamis- ja kehittämishankkeita. NASDAQ OMX Helsinki Oy:n (Helsingin pörssi) valvontaa kohdennettiin kaupankäynnin markkinamallien muutoksiin, pörssin oman markkinavalvonnan toimintaan ja toiminnan järjestämiseen kaupankäynnin luotettavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi. Yksi keskeinen osa pörssin valvontaa oli NASDAQ OMX:n pohjoismainen valvontayhteistyö, jolla pyrittiin mm. merkittävien valvontakysymysten osalta yhteisiin linjauksiin.

Suomalainen monenkeskisen kaupankäyntipaikka aloitti toimintansa

Helsingin pörssi aloitti monenkeskisen kauppapaikan, First North Finlandin ylläpitämisen huhtikuussa. Finanssivalvonta valvoi toiminnan aloittamista. First North Finland on ensimmäinen suomalainen monenkeskisen kaupankäyntipaikka ja arvopaperimarkkinallain tarkoittama meklarilista. Se tarjoaa pienille ja keskisuurille yrityksille pörssiä kevyemmin säännellyn varainhankintavaihtoehdon ja sijoittajille vaihtoehtoja kaupankäyntipaikkojen ja sijoituskohteiden valintaan.

Kaupankäynnin valvonta ja väärinkäytösten tutkinta

Kaupparaportoinnin kehittämistä jatkettiin

Arvopaperikaupankäynnin pirstaloituminen jatkui edelleen pörssien ja monenkeskisten markkinapaikkojen (esim. Burgundy, Chi-X) kesken. Finanssivalvonta saa kaupparaportoinnin kautta tiedot eri markkinapaikoilla toteutetuista arvopaperikaupoista. Näitä tietoja Finanssivalvonta käyttää mm. väärinkäytöstutkinnassaan.

Finanssivalvonta käyttää kaupparaporttien keruuseen ja ylläpitoon pohjoismaisena yhteistyönä rakennettua järjestelmää. Arvopaperivälittäjien kaupparaportointivelvollisuus laajentui syyskuussa, kun Finanssivalvonta aloitti OTC-johdannaisilla toteutettuja kauppia koskevien tietojen keruun sekä vaihtamisen ESMAn jäsenmaiden välillä. Samassa yhteydessä Finanssivalvonta laajensi välittäjien raportointivelvoitetta asiakkaan yksilöinti- ja osoitetietoihin, mikä osaltaan paransi kaupparaportoitujen tietojen käytet-

tävyyttä valvontatyössä. Kaupankäynnin hajautuminen ja raportoitujen kauppiajien suuri määrä vaatii raportoinnin kehitystyön jatkamista.

Uusi sisäpiirikaupankäynnin valvontajärjestelmä tehosti ja automatisoi kaupankäynnin valvontaa

Finanssivalvonnan uusi sisäpiirikaupankäynnin valvontajärjestelmä yhdistää raportoidut kauppiajien tiedot sisäpiiriläisten tietoihin ja näin tehostaa ja automatisoi kaupankäynnin valvontaa. Uusi järjestelmä tukee myös kaupparaportoitujen asiakastietojen laadun parantamista järjestelmään kehitettyjen oikeellisuustarkistuksien avulla.

Arvopaperinvälittäjien best execution -periaatteissa kehittämistä

Finanssivalvonta tarkasti arvopaperinvälitys- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien yhtiöiden toimeksiantojen toteuttamista koskevan ns. best execution -periaatteen noudattamista. Best execution on asiakkaansuojan kannalta keskeinen kaupankäynnin menettelytapavelvoite, jonka merkitys on korostunut kaupankäynnin pirstaloitumisen ja erilaisten markkinapaikkojen syntyneiden vuoksi.

Best execution -velvoitteen mukaan arvopaperinvälittäjän on pyrittävä asiakkaan kannalta parhaaseen tulokseen. Tarkastuksessa ilmeni, että arvopaperinvälittäjien toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet olivat usein varsin yleisellä tasolla, eikä niistä aina ilmennyt erilaisten rahoitusvälineiden tai toimeksiantokanavien toteutusjärjestelyiden erityispiirteitä. Periaatteiden yleisluonteisuuden vuoksi asiakkaiden oli vaikea arvioida eri välittäjien toteutusjärjestelyitä ja käyttää toteuttamisperiaatteita yhtenä kriteerinä välittäjää valitessaan.

Sijoitusanalyseissä esitettyjen tietojen laatu parantunut

Finanssivalvonta selvitti kuuden yhtiön laatimien sijoitussuosittelujen eli sijoitusanalyysien asianmukaista esittämistapaa sekä suositusten laatijoiden etuja ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamista.

Selvityksestä ilmeni, että yhtiöt noudattivat sijoitussuositteluja koskevan sääntelyn vaatimuksia yleisesti ottaen hyvin ja vuonna 2009 tehtyyn tarkastukseen verrattuna sijoitussuosittelussa esitettyjen tietojen laatu oli parantunut. Keskeisimmät puutteet liittyivät sijoitussuosittelujen laatijoiden ja liikkeeseenlaskijoiden välisten omistussuosittelujen julkistamiseen.

Finanssivalvonta muistutti suositusten laatijoita siitä, että sijoitussuosittelussa on esitettävä selkeästi ja yksiselitteisesti suosituksen laatijan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan oikeushenkilön ja liikkeeseenlaskijan väliset huomattavat omistussuhteet. Sijoitussuosittelusta on käytävä selkeästi ilmi, onko sijoitussuositus esitetty liikkeeseenlaskijalle ennen sen julkistamista.

80 väärinkäyttöepäilyä tutkittiin

Finanssivalvonta tutki yhteensä 80 arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttöepäilyä. Kertomusvuonna se teki neljä tutkintapyyntöä poliisille, antoi kolme julkista huomautusta ja määräsi viisi rikemaksua.

Finanssivalvonta antoi julkisen huomautuksen komission esiteasetuksen ja arvopaperimarkkinalain tiedonantovelvollisuuden laiminlyönneistä, säännöllisen tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä ja liputusvelvollisuuden

laiminlyönneistä sekä niihin liittyvästä sisäisen valvonnan puutteellisuudesta. Finanssivalvonta määräsi viisi rikemaksua sisäpiiri-ilmoitusten laiminlyönneistä.

Arvopaperinvälittäjiltä Finanssivalvonta sai 16 ilmoitusta epäilyttävistä kaupoista tai muista liiketoimista. Helsingin pörssin markkinavalvonta ilmoitti 29 tapauksesta.

Finanssivalvonta sai kolme virka-apupyyntöä muilta viranomaisilta. Finanssivalvonta puolestaan lähetti virka-apupyyntöä kolmelle valvojalle.

Tutkitut arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttöepäilyt, tutkintapyyntöt ja hallinnolliset sanktiot 2002–2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tutkittu yhteensä	65	57	61	41	62	65	62	74	70	80
Sisäpiiritiedon väärinkäyttö	24	28	24	18	29	45	27	37	27	34
Kurssimanipulaatio	11	11	12	6	10	5	11	17	11	23
Tiedonantovelvollisuus	30	18	21	13	21	12	12	16	25	16
Muut	-	-	4	4	2	3	12	4	7	7
Tutkintapyyntö poliisille	6	7	5	1	3	2	5	-	3	4
Julkinen huomautus	-	-	-	2	-	1	1	5	3	3
Julkinen varoitus	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rikemaksu	-	-	-	-	-	-	14	-	1	5

Asiakasvalistus

Finanssivalvonta pyrkii saavuttamaan tietoa tarvitsevat muillakin keinoin kuin pelkästään verkkopalvelun avulla. Yksi keinoista on erilaisiin yleisötapahtumiin osallistuminen. Valvoja on jo yli kymmenen vuoden ajan osallistunut Sijoitus-Invest-tapahtumaan ja pitänyt siellä tietoiskuja. Tällä kertaa marraskuisilla sijoitusmessuilla pidettiin 13 tietoiskua. Suosituimpia aiheita olivat jälleen kerran luovallisten finanssipalveluiden ja huijausten tunnusmerkit sekä erilaisten sijoitustuoteryhmien vertailut.

Huhtikuussa Finanssivalvonta osallistui Lapsi-messuille Helsingissä. Messut olivat osa Finanssivalvonnan asuntolainoihin liittyvää asiakasvalistusohjelmaa, ja tapahtumassa tavoitettiin erityisesti nuoria aikuisia ja lapsiperheitä, jotka harkitsivat asuntolainan ottamista. Esitteen ja lainalaskurin avulla kerrottiin lainakoron muutosten vaikutuksista lainanhoidokustannuksiin tai laina-aikaan sekä asuntolainaan liittyvien riskien hallinnasta.

Finanssivalvonta toimii asiakkaansuojan ja asiakasvalistuksen osalta yhteistyössä Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn sekä Kuluttajaviraston kanssa. Finanssivalvonta

osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnoiman Taloudenhallinnan neuvottelukunnan toimintaan sekä Kuluttajatutkimuskeskuksen kaksivuotiseen, 2012 päättyvään tutkimushankkeeseen nuorten taloudellisen osaamisen edistämiseksi.

Finanssivalvonnan puhelinneuvonta vastaa finanssiasiakkaiden kysymyksiin

Finanssivalvonnan puhelinneuvonta vastasi pankki-, vakuutus- ja sijoitusasiakkaiden kysymyksiin mm. siitä, millaisia menettelytapoja finanssimarkkinoilla toimivilta palveluntarjoajilta edellytetään. Puhelinneuvontaan tuli yhteensä noin 270 tiedustelua.

Vuoden aikana vastattiin myös noin 240 kirjalliseen asiakasyhteydenottoon. Kaikista tiedusteluista yli puolet kohdistui pankkiasioihin, noin kolmasosa vakuutusasioihin ja noin kymmenesosa sijoitusasioihin. Yleisimmin yhteydenotot koskivat pankkiasioissa luottoja ja talletussuojaa, vakuutusasioissa korvausmenettelyä ja korvaushakemuksen käsittelyaikaa sekä sijoitusasioissa toimilupaa ja toiminnan luvanvaraisuutta.

Puolueetonta tietoa pankki- ja vakuutusasiakkaille

Finanssivalvonnan yksi lakisääteisistä tehtävistä on tarjota suurelle yleisölle tietoa finanssimarkkinoista. Tässä työssä pääkanava on Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelu. Verkkopalvelun suomenkielinen osuus julkaisiin vuonna 2010, ja ruotsin- ja englanninkieliset versiot kertomusvuonna.

Finanssiasiakas.fi-palvelussa kerrotaan laajasti finanssipalveluihin ja -tuotteisiin liittyvistä kuluista ja ris-

keistä sekä mm. asuntolainoista. Lisäksi verkkopalvelussa julkaistiin kuusi asiakkaille suunnattua artikkelia. Näiden aiheita olivat maksujärjestelmät, kapitalisaatio-sopimukset, sijoitusrahastosääntelyn muutokset, peruspankkipalvelut, ei-säännellyt sijoitustuotteet ja osakkeiden hintariski.

 Käy tutustumassa: **Finanssiasiakas.fi**

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

Euroopan finanssivalvontajärjestelmän ensimmäistä vuotta leimasi valtioiden velkakriisi, jonka vaikutukset levisivät finanssisektoriin. Finanssivalvonta tuki vahvasti EBA:n, EIOPAn ja ESMAn toimia kriisin lieventämiseksi ja finanssimarkkinoiden vakauttamiseksi. Luottamuksen palauttaminen EU:n pankkisektorin toimintaan oli Suomen kannalta tärkeää, koska muiden EU-maiden ongelmat heijastuvat negatiivisesti myös Suomen finanssisektoriin.

Kertomusvuoden aikana EU:ssa valmisteltiin mittavia finanssisääntelyn uudistuksia. Finanssivalvonta keskittyi kansainvälisessä valvonta- ja sääntely-yhteistyössä hankkeisiin, joilla on erityisen suuri merkitys Suomen finanssisektorin vakavaraisuuden, kilpailukyvyn ja rakenteellisten ominaispiirteiden näkökulmasta. EBAssa Finanssivalvonta toimi aktiivisesti pankkien omia varoja koskevan sääntelyn uudistamiseksi. Yhtä tärkeänä Finanssivalvonta piti likviditeettisääntelyn uudistamista ja pankkien likviditeetin seurannan parantamista. EIOPAssa painopiste oli vakuutussektorin vakavaraisuusuudistuksen ns. Solvenssi II säännösten valmistelussa. ESMAssa Finanssivalvonta toimi aktiivisesti arvopaperimarkkinoiden EU-tason valvontayhteistyön tehostamiseksi ja uusien finanssituotteiden valvonnan parantamiseksi.

Pohjoismaiden valvontayhteistyö tiivistyi kriisin aikana. Pohjoismaisten finanssikonsernien seurantaa ja valvojien ajantasaisista tietojen vaihtoa lisättiin. Erityisen tarkasti seu-

rattiin pohjoismaisten finanssikonsernien likviditeettiä. Vakiintunut yhteistyö käytännön valvonnassa jatkui pankki-, vakuutus- ja arvopaperivalvonnassa.

Euroopan uusi valvontajärjestelmä käynnistyi

Eurooppalainen finanssivalvonta muuttui, kun EU:n uudet valvontaviranomaiset aloittivat toimintansa kertomusvuoden alussa. EU:n valvontaviranomaiset saivat käyttöönsä uusia valtuuksia EU-tason finanssisääntelyssä. Niille annettiin myös valtuudet ohjata entistä tiiviimmin valvojakollegioiden toimintaa ja koordinoita kansallisten valvojien yhteisiä kriisinhallintatoimia. EU:n valvontaviranomaisten rooli finanssisektorin riskien arvioinnissa laajeni yhä enemmän systeemisten vaikutusten arviointiin, mikä oli finanssikriisin hoidossa ensiarvoista. Järjestelmät finanssituotteiden ja asiakkaansuojan valvontaan luotiin kertomusvuoden aikana ja viranomaiset alkoivat tuottaa aiheesta ensimmäisiä EU-tason arvioitaan.

EBA vastaa pankkivalvonnasta, EIOPA vakuutusvalvonnasta (pl. lakisääteinen työeläkevakuutus) ja ESMA arvopaperimarkkinavalvonnasta. Viranomaisissa ylintä päätösvaltaa käyttävät hallintoneuvostot (Board of Supervisors), joissa äänivaltaisina jäseninä ovat kansallisten valvontaviranomaisten ylimmän johdon edustajat. Hallintoneuvostolla on päätoiminen puheenjohtaja (Chairperson), joka johtaa myös johtokunnan kokouksia (Management Board). Johtokuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi jäsentä, jotka valitaan äänivaltaisista hallintoneuvoston jäsenis-

tä. Johtokunta vastaa siitä, että toimintaa johdetaan hallintoneuvoston päätösten mukaisesti. Johtokunta myös valmistelee hallintoneuvostolle viranomaisen työohjelman ja budjetin. EBAn johtokunnalla on lisäksi vahva rooli hallintoneuvoston kokoukselle esittävien asioiden valmistelussa.

Finanssimarkkinoiden päivittäinen valvontavastuu on edelleen kansallisilla valvojilla. Tämän lisäksi ESMA valvoo suoraan luottoluokituslaitoksia ja ESMAn tehtäväksi on ehdotettu myös kauppatietorekisterien valvontaa.

Kansalliset valvojat osallistuivat valmisteluun ja päätöksentekoon

EU-tason valvojen tehtävät lisääntyivät aiempaan komiteajärjestelmään verrattuna, ja ne alkoivat vahvistaa omia resurssejaan. Tästä huolimatta ne tukeutuivat asioiden

valmistelussa edelleen paljon kansallisten valvojen asiantuntemukseen. Kaikissa kolmessa viranomaisessa on useita komiteoita ja työryhmiä. Näiden jäsenet ovat kansallisten valvojen edustajia, samoin kuin näiden puheenjohtajat. Komiteat valmistelevat asiat hallintoneuvoston käsittelyä varten. Pysyvien komiteoiden alaisuuteen on perustettu useita asiantuntijatyöryhmiä, jotka vastaavat mm. EU:n valvontaviranomaisten teknisten sääntelystandardien, suositusten ja ohjeiden laatimisesta sekä finanssisektorin riskiarvioiden ja stressitestien valmistelusta. Varsin paljon resursseja käytetään edelleen finanssisektorin EU-tason sääntelyn lisäksi seurantajärjestelmien ja menetelmien kehittämiseen.

Pankki-, vakuutus- ja arvopaperimarkkinoiden välistä sääntely- ja valvontayhteistyötä koordinoi EBAn, EIOPAn ja ESMAn yhteiskomitea (Joint Committee). Tämä yhteistyö

Finanssivalvonnan jäsenyydet Euroopan valvontaviranomaisten keskeisissä valmistelu- ja päätöksentekoeleimissä⁷

Valmistelu- ja päätöksentekoeleini

Jäsenyys/puheenjohtajuus

ESMA:n hallintoneuvosto	johtaja Anneli Tuominen, äänivaltainen jäsen osastopäällikkö Jarmo Parkkonen, varajäsen
ESMA:n FISC, Financial Innovation Standing Committee (uusien rahoitustuotteiden valvontakysymykset)	johtaja Anneli Tuominen, puheenjohtaja
ESMA:n IT Management and Governance -työryhmä	neuvonantaja Arja Voipio, puheenjohtaja
EBAn hallintoneuvosto	apulaisjohtaja Jukka Vesala, äänivaltainen jäsen johtaja Anneli Tuominen, varajäsen
EBAn johtokunta	apulaisjohtaja Jukka Vesala, äänivaltainen jäsen
EIOPAn hallintoneuvosto	johtaja Anneli Tuominen, äänivaltainen jäsen johtava neuvonantaja Hely Salomaa, varajäsen
Consumer Protection Sub-Committee (kuluttajansuojakysymykset, viranomaisten yhteistyökomitea Joint Committee'n alainen komitea)	johtaja Anneli Tuominen, puheenjohtaja
Risk Sub-Committee (riskien arviointi, viranomaisten yhteistyökomitea Joint Committee'n alainen komitea)	apulaisjohtaja Jukka Vesala, puheenjohtaja
Work stream on the Methods of Consolidation for Financial Conglomerates (finanssikonglomeraattien vakavaraisuutta koskevat tekniset sääntelystandardit)	osastopäällikkö Marja Nykänen, puheenjohtaja
ESRB:n hallintoneuvosto	johtaja Anneli Tuominen, jäsen (ei äänivaltaa)

⁷ Katso kattava listaus sivuilta 62–63.

on tärkeää, kun arvioidaan pankki-, vakuutus- ja arvopaperisektoreiden välisiä riippuvuuksia ja niiden vaikutuksia EU:n finanssisektorin vakauteen. Tavoitteena on lisäksi yhdenäistää eri sektoreiden sääntelyä ja valvontakäytäntöjä.

Finanssivalvonta terävöitti kansainvälistä vaikuttamistaan

Finanssivalvonnan tavoitteena on vaikuttaa EBAssa, EIOPAssa ja ESMAssa erityisesti niillä alueilla, joilla on suuri merkitys Suomen finanssisektorin vakavaraisuuden, kilpailukyvyyn ja rakenteellisten ominaispiirteiden sekä asiakkaan- ja sijoittajansuojan näkökulmista. Finanssivalvonta osallistui asioiden käsittelyyn pysyvissä komiteoissa ja työryhmissä.

EU:n valvontaviranomaiset saivat valtuudet valmistella sitovaa teknistä sääntelyä. Tämä oli tärkeä uudistus EU:n finanssisääntelyn yhdenmukaistamisen kannalta. Teknisten standardien ja muun sääntelyn sisältöön voi vaikuttaa tehokkaimmin osallistumalla valmisteluun asiantuntijatyöryhmissä. Finanssivalvonta osallistui kertomusvuonna keskeisimpien asiantuntijatyöryhmien toimintaan.

Kertomusvuoden aikana EU:n komissio valmisteli finanssialaa koskevia direktiivejä ja asetuksia. Finanssivalvonta osallistui EU-sääntelyn valmisteluun tiiviissä yhteistyössä ministeriöiden kanssa ja esitti Suomen näkökannat myös EU:n valvontaviranomaisissa. Yhteisillä linjauksilla vaikutettiin etenkin pankkien ja vakuutusyriyten vakavaraisuussääntelyyn ja vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevaan sääntelyyn (AIFM) sekä EU-valmistelussa että EU:n valvontaviranomaisissa.

Finanssivalvonta toimi Euroopan valvontaviranomaisten keskeisissä valmistelu- ja päätöksentekokoelimityksissä. Nämä tehtävät jatkuvat myös vuonna 2012.

Finanssikriisin hoito ja suuret sääntelyhankkeet hallitsivat finanssivalvojen yhteistyötä

Kertomusvuoden aikana Euroopan finanssivalvojat lisäsivät toimialan ajantasaista seuranta ja paransivat huomattavasti keskinäistä tietojen vaihtoaan. Koko finanssisektorin osalta riskianalyysiä tehtiin myös yhteiskomitean alisuudessa. Tämä oli hyvin tarpeellista, koska EU:n finanssimarkkinat ovat monin tavoin toisiinsa kytkeytyneet ja yksittäiset kriisit leviävät nopeasti sektorista ja maasta toiseen.

EU:n uusien valvontaviranomaisten kriisinhallintakyky joutui tuoreeltaan testiin, kun velkakriisi syveni vuoden aikana ja finanssisektorin vakaus heikentyi. EBA, EIOPA ja ESMA arvioivat säännöllisesti finanssisektorin tilannetta ja testasivat sen riskinsietokykyä stressitestillä. Tämän lisäksi ne arvioivat pankki-, vakuutus- ja arvopaperimarkkinoiden välisiä riskejä ja niiden vaikutuksia makrovakaudelle yhä kattavammin yhdessä EU:n järjestelmäriskikomitean (ESRB) kanssa. EBA koordinoi valvojen yhteisiä toimia EU:n suurten pankkien vakavaraisuustavoitteiden nostamiseksi. Se tuki myös kansallisten valvojen toimia, joilla

pyrittiin siihen, että valvottavat kokonaisuutena vahvistaisivat vakavaraisuuttaan ja likviditeetin hallintaansa finanssimarkkinoiden vakauttamiseksi.

Finanssivalvonta tuki sitä, että EU-tason sääntelyssä kansallisille viranomaisille annetaan riittävät valtuudet ja välineet makrovakausvalvontaan. Euroopan järjestelmäriskikomitea edisti kansallisten makrovakausvalvonnan järjestelmien kehittämistä valmistelemalla loppuvuonna suositukset makrovakauden valvonnan järjestämisestä kansallisella tasolla. Finanssivalvonnan johtaja Anneli Tuominen osallistui ESRB:n hallintoneuvoston (General Board) kokouksiin (ei äänioikeutta) yhdessä Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikasen kanssa (äänivaltainen jäsen).

EU:n komissio valmisteli vuoden kuluessa useita mittavia EU:n sääntelyehdotuksia, joiden tavoitteena on tukea finanssimarkkinoiden vakaata toimintaa pidemmällä aikavälillä. Valmisteilla olivat muun muassa pankkisektorin vakavaraisuusuudistus (CRD⁸ IV ja CRR⁹), vakuutussektorin vakavaraisuusuudistus (Solvenssi II) sekä lukuisat arvopaperimarkkinoita koskevat säädöshankkeet. EU:n valvontaviranomaiset ottivat kantaa valmisteilla oleviin ehdotuksiin, valmistelivat säädöshankkeisiin liittyviä sitovia teknisiä standardeja, delegoituihin säännöksiin liittyviä neuvoja komissiolle sekä ohjeita ja suosituksia.

Asiakkaansuojakysymysten valvonnan parantaminen on keskeinen EU:n valvontaviranomaisten tavoite. Tämä tarkoittaa avoimuuden ja selkeyden edistämistä kuluttajille suunnattujen finanssipalvelujen ja -tuotteiden markkinoilla. Kaikille kolmelle valvontaviranomaiselle on määritelty erityinen asiakkaansuojatehtävä ja ESMA:lle lisäksi sijoittajansuojatehtävä. EIOPA julkaisi vuoden lopussa raportin kansallisten valvojen toimista finanssilukutaidon ja koulutuksen edistämiseksi. Jatkossa raportti on tarkoitus tuottaa säännöllisesti yhteistyössä EBAn ja ESMA:n kanssa.

Uusien viranomaisten finanssi-innovaatioihin keskittyvät komiteat aloittivat työnsä. Komiteoiden tehtävänä on osaltaan edistää asiakkaansuojaa koordinoimalla uusiin ja innovatiivisiin tuotteisiin ja palveluihin liittyvää sääntelyä ja valvontaa. Ne seuraavat kuluttajatrendejä ja innovaatioita, analysoivat innovaatioita rahoitusmarkkinoiden vakauden ja kuluttajansuojan näkökulmasta ja tarvittaessa esittävät sääntely- tai valvontatoimenpiteitä. Finanssivalvonnalla on näissä komiteoissa vahva edustus.

Finanssialan suuntausten ja uusien innovaatioiden seuraaminen ja analysointi edellyttävät kattavaa tietoa tuotteiden ja palveluiden tarjonnasta ja volyymeista eri markkinoilla. Tiedonkeruu on erityisesti alkuvaiheessa keskeisessä osassa komiteoiden työskentelyssä.

8 Capital Requirements Directive.

9 Capital Requirements Regulation.

Sääntelyuudistukset, käytännön valvontayhteistyö ja kattava riskien arviointi etusijalla

EBAssa Finanssivalvonta asetti etusijalle omia varoja koskevan sääntelyn ja likviditeettisäännösten uudistamisen. Vahvan vakavaraisuuden ylläpito ja varainhankinnan toimivuus osoittautuivat syksyn aikana erityisen tärkeiksi keinoiksi edistää luottamusta finanssisektorin toimintaan. Tämä antoi lisäpontta parantaa likviditeettiseurantaa ja -sääntelyä. Finanssivalvonta kannatti EU:n finanssisääntelyn yhtenäistämistä ja yhdenmukaista soveltamista.

Finanssivalvonta tuki EBAssa ja EIOPAssa EU:n valvojallegioiden yhtenäisten toimintatapojen kehittämistä. Tällä edistettiin koti- ja isäntävaltioiden vahvaa sitoutumista rajat ylittävien finanssikonsernien valvontaan ja parhaita valvontakäytäntöjä jatkuvassa valvonnassa. Valvojallegioiden perustaminen rajat ylittävien finanssikonsernien valvontaan on edennyt hyvin. Finanssivalvonnan mielestä valvontayhteistyötä tulisi kuitenkin syventää mm. riskiarvioiden ja pääoman riittävyyden arvioinnissa ja tarkastustoiminnassa. Myös ajantasaista tietojen vaihtoa tulisi tehostaa valvojallegioissa.

EIOPAssa tärkeimpänä hankkeena oli vakuutussektorin kokonaisvaltainen vakavaraisuusvaatimusten ja valvonnan uudistus eli ns. Solvenssi II. Tämä Suomenkin vakuutussektorin kannalta tärkeä uudistus edistää riskiperusteista oman varallisuuden riittävyyden arviointia. Suomen vakuutussektorin ominaispiirteiden takia Finanssivalvonta keskittyi uudistuksessa mm. vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän käsittelyyn ja vastuuvelan laskentaan. Finanssivalvonta on tiedottanut valvottaviaan säännöllisesti Solvenssi II -hankkeen etenemisestä. Lue lisää Solvenssi II -hankkeesta sivulla 50.

EU-tasolla ESMAn työohjelman tärkein hanke oli luottoluokituskäytännön valvonnan aloittaminen. Sääntelyhankkeista tärkeimpiä olivat vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajat -direktiiviin ja OTC-johdannaismarkkinoita koskevaan asetusluonnokseen liittyvien 2-tason neuvojen ja teknisten standardien valmistelu sekä lyhyeksi myyntiä koskevaan asetukseen liittyvien 2-tason neuvojen ja teknisten standardien valmistelu. Arvopaperimarkkinoihin liittyvä valvontayhteistyö jatkui erityisesti IFRS-tilinpäätösten valvonnassa, markkinoiden väärinkäytösten tutkinnassa sekä sijoitusrahastojen ja esitteiden valvonnassa. Markkinoiden kehityksen vuoksi ESMA kiinnitti huomiota mm. monimutkaisiin sijoitus tuotteisiin, ETF-rahastoihin, nopeaan päiväkauppaan (high frequency trading) ja algoritmiseen kaupankäyntiin ja julkaisi näihin liittyviä ohjeita ja suosituksia.

Finanssivalvonta painotti ESMA-työssään erityisesti valvontayhteistyötä ja vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajat -direktiiviin liittyviä sääntelyhankkeita. Lisäksi Finanssivalvonta osallistui finanssi-innovaatioita käsittelevän pysyvän komitean perustamisen valmisteluun.

Pohjoismaainen valvontayhteistyö tiivistyi kriisin aikana

Pohjoismaisten finanssikonsernien seurantaa ja valvojien ajantasaista tietojen vaihtoa tiivistettiin velkakriisin jatkueksa. Valvontayhteistyön ytimenä toimivat valvontaryhmät, ns. valvojakollegiot, joissa ovat mukana kaikki merkittävät kyseisen finanssikonsernin valvojat. Valvojakollegioiden toimintaan osallistuvat Pohjoismaiden valvojien lisäksi osittain myös Baltian maiden valvojat.

Valvojakollegioissa käytiin säännöllisesti läpi finanssiryhmittymien riskitilanne ja valmisteltiin valvojien yhteinen arvio ryhmittymien riskeistä ja pääoman riittävyydestä. Erityisen tarkasti seurattiin pohjoismaisten finanssikonsernien likviditeettiä. Myös muita taloudellisen toimintaympäristön ja asuntomarkkinoiden riskejä tarkasteltiin valvontaryhmissä.

Pohjoismaisten monikansallisten pankkiryhmiä osalta otettiin käyttöön valvojien välinen sopimus siitä, miten pääomien riittävyyttä arvioidaan ja miten paljon pääomia vaaditaan konsernin sekä tytäryhtiöiden tasolla. Tytäryhtiöiden pääomien tulee kattaa paikalliset riskit ja stressitestivaateet. Osa pääomapuskurista voidaan kuitenkin pitää konsernin tasolla, mikä edistää konsernin yhtenäistä pääomahallintaa.

Tarkastussuunnitelmat koordinoitiin valvojakollegioissa ja tarkastuksia varten laadittiin Finanssivalvonnan aloitteesta toimintaohjeet. Pohjoismaisissa valvojakollegioissa käsiteltiin eri valvojien tekemien tarkastusten tuloksia finanssiryhmittymiin. Finanssivalvonta osallistui Nordean, Handelsbankenin ja SEBin konsernitason valvontaan, joita koordinoi Ruotsin Finansinspektionen. Finanssivalvonta toimi myös Danske Bank -konsernin valvojakollegiossa, jonka toimintaa koordinoi Tanskan Finanstilsynet. Sampon finanssikonglomeraatin valvontayhteistyö toimi Finanssivalvonnan johdolla. Pohjoismaiden valvojat tarkastivat Nordea-konsernin luottoriskit yhteistarkastuksena.

Vakuutussektorin Solvenssi II -sääntelyuudistuksen myötä on nähty tarpeelliseksi lisätä pohjoismaista yhteistyötä etenkin henkivakuutusyhtiöiden vastuuvelan laskennan säännösten yhtenäisen tulkinnan varmistamiseksi. Tätä työtä varten perustettiin erillinen yhteistyöryhmä, jonka ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Finanssivalvonta. Lisäksi pyritään edistämään EIOPA-työskentelyn kautta näiden tulkintojen käyttöönottoa muuallakin EU:n alueella. Vastaavaa työtä ollaan aloittamassa myös vahinkovakuutuksen osalta.

Vakuutusyhtiöiden sisäisten, Solvenssi II:n mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa käytettävien matemaattisten mallien valvontaa käsiteltiin pohjoismaisten valvojien keskinäisessä työryhmässä. Työllä edistettiin valvontakäytännön harmonisointia. Ryhmä käsiteli myös konkreettisia valvontatapoja ja vaihtoi tietoja valvontakäytännöistä. Yhteistyön avulla yksittäisten valvojien niukat resurssit voitiin hyödyntää hyvin sisäisten mallien valvonnassa.

Juha Savela

Kirjoittaja toimii johtavana
asiantuntijana
Riskienvalvonnassa.

Euroopan finanssivalvojat työskentelivät markkinoiden vakauttamiseksi

Valtioriskien kasvu uhkasi pankkien maksuvalmiutta

Valtioiden velkakriisi lisäsi ensi vaiheessa velkaisimpien maiden pankkien varainhankinnan kustannuksia ja heikensi niiden rahoituksen saatavuutta. Ongelmamaiden pankit muodostivat tartuntariskin muille eurooppalaisille pankeille ja sen vuoksi epäluottamus alkoi heijastua myös muun EU-alueen pankkien varainhankinnan kustannuksiin. EU:n pankkien ja vakuutusyriyten sijoitukset GIIPS-maiden valtionvelkakirjoihin aiheuttivat niille välittömän riskin. Yksistään eurooppalaisten (pl. Kreikan pankit) pankkien saamiset ja sijoitukset GIIPS-valtioihin olivat syyskuun lopussa 511 miljardia euroa ja valtoriskit Euroopan talousalueen maihin yhteensä 1 574 miljardia euroa.

Epätietoisuus valtionvelkakirjoista koituvista tappioista piti yllä epäluottamusta pankkisektoriin. Epävarmuus levisi osakemarkkinoille. Alkuvuoden osakekurssien nousuvire taittui vähitellen ja alkusykyä leimasi osakekurssien lasku. Kesän aikana epäluottamus valtioiden velanhoidokykyyn syveni ja laajeni koskemaan myös ongelmavaltioiden ulkopuolisia maita. Pankkien varainhankinnan kustannukset korreloivat vahvasti niiden kotivaltioiden riskiluokitusten kanssa. Tämän vuoksi EU-valtioiden velkaantumisongelmat nostivat samalla pankkien rahoituskustannuksia. Uhkana oli, että pankit supistavat toimintaansa nopeasti, kun rahoituksen saatavuus markkinoilta alkaa tyrehtyä. Erityinen huoli oli siitä, että jotkut pankit vähentävät voimakkaasti luotonantoaan, mikä puolestaan heikentää koko talouden kasvua. Kun talouden kasvu hiipuu, vaikeutuu myös valtioiden velkaantumisen hallinta ja valtioiden luottoluokitukset uhkaavat edelleen heikentyä. Kokonaistilannetta synkensi se, että osakekurssien lasku heikensi myös vakuutussektorin sijoitusten arvoja ja lisäsi osakkeiden pakkomyyntien uhkaa. Euroopan finanssivalvojen keskeisenä tavoitteena oli rajoittaa negatiivista kierrettä, jossa valtioiden ja finanssisektorin ongelmat uhkasivat talouden elpymistä.

Tavoitteena yhtenäinen ja tehokas puuttuminen kriisiin

Euroopan valvontaviranomaisilla on kolmenlaisia keinoja puuttua finanssisektorin kriiseihin.

1. EBA, EIOPA ja ESMA arvioivat pankkien, vakuutuslaitosten ja arvopaperimarkkinoiden riskejä ja niiden aiheuttamaa uhkaa finanssimarkkinoiden vakaudelle ja voivat suosittaa tarvittavia toimia riskien hallitsemiseksi. Viranomaisten yhteistyökomitea (Joint Committee) muodostaa kokonaisarvion pankkien, vakuutuslaitosten ja arvopaperimarkkinoiden riskeistä. Viranomaiset liittävät analyyseihin yhteisiä politiikkasuosituksia. Finanssisektorin tilannetta arvioidaan myös säännöllisillä stressitesteillä. Analyysien pohjalta EU:n valvontaviranomaiset ja kansalliset valvojat ryhtyvät korjaustoimiin. Syksyn aikana EU-tason finanssisektorin seurantaa lisättiin ja muun muassa EBA seurasi suurimpien pankkien likviditeettiä viikoittain. Kriisi koetteli loppuvuonna myös vakuutussektoria, kun osakekurssien lasku alensi vakuutusyriyten arvopaperisijoitusten markkina-arvoja. Tämän vuoksi viranomaiset kiinnittivät arvioissaan lisääntyvää huomiota pankki- ja vakuutussektorin välisiin riippuvuuksiin.
2. EU:n valvontaviranomaisten tehtävänä on koordinoida kansallisten valvojen toimenpiteitä. Niillä on valtuudet antaa kansallisille valvoille toimenpidesuosituksia, jotka edistävät valvojen yhdensuuntaisia korjaustoimia tilanteen vakauttamiseksi. Suositukset eivät ole juridisesti sitovia.
3. EU:n valvontaviranomaisilla on myös erityisiä valtuuksia kriisitilanteiden varalle. Erityisvaltuuksia valvontaviranomaiset voivat käyttää vain silloin, kun kyseessä on EU:n neuvoston päätöksellä todettu kriisitilanne. Tällöin viranomaiset voivat mm. tietyin edellytyksin tehdä suoraan yksittäisiä valvottavia koskevia päätöksiä. Kertomusvuonna ei ollut kyseessä EU:n neuvoston toteama kriisitilanne, vaan valvojat toimivat normaaliajan valtuuksin.

ESRB arvioi säännöllisesti finanssimarkkinoiden tilannetta makrovakaushäiriöistä. ESRB:n tehtävänä on tunnistaa makrovakautta uhkaavat riskit ja antaa niiden perusteella varoituksia ja politiikkasuosituksia. EBA, EIOPA ja ESMA osallistuvat ESRB:n toimintaan. Kun valtioiden velkakriisi pitkittyi ja aiheutti pahenevia ongelmia finanssisektorille, antoi ESRB syyskuussa oman julkilausumansa tilanteesta. ESRB:n mukaan systeemisen kriisin ratkaisemiseksi tarvitaan valvontaviranomaisten koordinoituja toimia pankkien pääomien vahvistamiseksi sekä valtiotasaamisen läpinäkyvää ja yhtenäistä arvostamista.

EBA valmisteli EU-elimille ehdotuksia toimiksi, joiden tarkoituksena oli vahvistaa sijoittajien ja asiakkaiden luottamusta EU:n finanssisektoriin. Euroopan valvontaviranomaisten toimet olivat oleellisia, mutta eivät suinkaan riittäviä Euroopan velkakriisin ratkaisemiseksi. Niiden tueksi tarvitaan edelleen EU-valtioiden sopimien muiden vakauttamistoimien loppuunsaattamista.

Velkakriisin syentyessä pankkien valtoriskit arvioitiin uudelleen

EBA arvioi stressitestillä eurooppalaisten pankkien kykyä kestää talouden taantumaa ja siitä koituvia luottotappioita. Käytetyn stressiskenaarion mukaan pankkien ydinpääoman (Core Tier 1) tulisi olla vähintään 5 % riskipainotetuista saamisista. Keväällä tehtyjen testien ja heinäkuussa julkistettujen tulosten jälkeen valtioiden velkakriisi syveni, eikä 5 %:n ydinvakavaraisuussuhde enää ollut riittävä kattamaan lisääntyneitä valtoriskejä eikä markkinoiden epävakauksesta aiheutuvia muita riskejä. EBA arvioi yhdessä kansallisten valvojien kanssa uudelleen suurimpien pankkien valtiotasaamisen riskit. Tämän perusteella laadittiin uusi vakavaraisuuden tavoitetaso ja arvioitiin lisäpääoman tarve.

Suurimmille pankeille määräjäksi lisäpääomavaatimus

EBA teki syyskuussa ehdotuksen EU:n neuvostolle suurimpien eurooppalaisten pankkien vakavaraisuuden vahvistamisesta määräjäksi. EBA julkisti yhdessä ECOFINin kanssa pääomitus-suunnitelman keskeiset periaatteet 30.11. Pankkien ydinvakavaraisuuden (Core Tier 1) tavoitteeksi asetettiin 9 %. Näin vaatimusta nostettiin 4 %-yksikköä stressitestien perusteella asetetusta

Finanssivalvonnan ESA-koordinaattorit: markkina- ja riskivalvoja Ville Kajala ja johtavat riskiantuntijat Teija Korpiaho ja Juha Savela.

vaatimuksesta. Uudessa arviossa otettiin täysimääräisesti huomioon eurooppalaisten valtioiden velkakirjojen markkina-arvojen muutokset. Pankkien ydinvakavaraisuuden tulee olla vähintään 9 % sen jälkeen, kun valtionlainariskien pääomatarve on otettu huomioon. EBA arvioi yhteistyössä kansallisten valvojen kanssa, että pankit tarvitsevat 114,7 miljardia euroa pääomaa 9 %:n tavoitetason saavuttamiseksi. Pääomatarpeesta 30 miljardia kohdistuu Kreikan pankkeihin.

Vakavaraisuuden nostamisen tavoitteena oli lisätä sijoittajien luottamusta ja siten helpottaa pankkien markkinavarainhankintaa. Kun suurten pankkien vakavaraisuuspuskurit ovat vahvat, lievenee tartuntojen uhka finanssisektorissa. Määräajaksi asetettu korkeampi vakavaraisuusvaatimus koskee 71 suurinta eurooppalaista pankkia ja 31¹⁰ pankin tulee vahvistaa vakavaraisuuttaan. Tavoitteena on, että pankit nostaisivat vakavaraisuussuhdelukua omia varoja lisäämällä sen sijaan, että ne pienentäisivät saataviensa määrää. Näin pyritään estämään luotonannon supistuminen ja siitä seuraava talouskehityksen heikentyminen.

Lisäpääomaa tarvitsevat pankit toimittivat suunnitelmansa kansallisille valvoille tammikuun 2012 aikana. Kansalliset valvojat seuraavat pääomitus suunnitelmien ja niihin liittyvien ehtojen toteuttamista. Lisäpääomitusvaatimus ei koskenut Suomessa toimivia pankkeja.

Valtionlainoille yhtenäiset arvostamisperiaatteet

Valtiolainakriisin kiristyessä kesällä ESMA tehosti IFRS-tilinpäätösten valvontaan liittyvää koordinaatiotaan. Heinäkuussa ESMA julkaisi tiedotteen, jossa se korosti, että listayhtiöt raportoisivat valtioiden velkainstrumentti- ja vastaavista sijoituksistaan mahdollisimman läpinäkyvästi osavuositarkastuksensa ja tilinpäätöksensä IFRS-liitetiedoissa. Tiedot tulisi antaa maakohtaisina, mikäli ne ovat olennaisia.

Syksyn aikana ESMA selvitti yhdessä kansallisten valvojen kanssa Kreikan valtion velkakirjojen arvostamista pankkien puolivuotiskatsauksissa. Pankkien todellisen tilanteen arviointia sijoittajien ja muiden markkinaosapuolten näkökulmasta vaikeutti se, että valtiosaamisista julkistettu informaatio vaihteli eri pankkien välillä. Pankit olivat soveltaneet IFRS-vaatimuksia epäyhtenäisellä tavalla valtiosaamisten tilinpäätöskäsittelyssä. Tilanteen parantamiseksi ESMA julkisti marraskuussa kannanoton, jonka tavoitteena oli yhtenäistää näiden sijoitusten arvostaminen tulevis- sa taloudellisissa raporteissa. Olennaiset valtion velkakirjasijoitukset on analysoitava huolellisesti mahdollisten arvonalentumisten kirjaamiseksi. Arvonalentumisten arvioinnissa käytetyistä kriteereistä on sijoittajille annettava kaikki hyödyllinen tieto. Lisäksi ESMA kehotti antamaan tieto- ja valtion velkainstrumentteihin liittyvistä instrumenteista, kuten luottojohdannaisista, termiineistä, optioista ja muista johdannaisista. Nämäkin tiedot tulisi antaa maakohtaisina, mikäli ne ovat olennaisia. Näitä tietoja tulisi antaa erityisesti Kreikan valtion velkakirjoista.

10 Vuoden 2012 alussa EBA poisti 31 pankin listalta 3 pankkia, koska niissä on meneillään merkittäviä rakennejärjestelyjä.

Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen

Kertomusvuoden aikana parannettiin merkittävästi eri valvontatehtävien (tarkastukset, valvojan arvio) koordinointia. Prosesseja uudistettiin.

Uuden määräys- ja ohjekokoelman työstäminen jatkui. Kertomusvuonna julkaistiin ensimmäiset siihen sisältyvät määräykset ja ohjeet.

Finanssivalvonnan ensimmäinen sidosryhmätutkimus tehtiin alkuvuonna. Vastaajista kaksi kolmasosaa arvioi Finanssivalvonnan edistäneen hyvin luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan, asiakkaan- ja sijoittajansuojaa sekä finanssimarkkinoiden vakautta.

Joulukuussa julkaistu julkaisupolitiikka kertoo, mitä tietoja Finanssivalvonta julkaisee ja mitä tietoja on yleisön saatavilla.

Fivalaisten koulutuksessa painopiste oli vakuutussektorin kysymyksissä. Lisäksi fivalaiset osallistuivat uusien EU-viranomaisten järjestämään koulutukseen.

Valvontatehtävien koordinointia parannettiin

Keskeisten prosessien tehokkuustavoitteiden toteutumista seurattiin säännöllisesti. Eri valvontatehtävien – erityisesti tarkastusten ja valvojan arvioiden – koordinointia parannettiin. Tarkastushavaintojen perusteella valvottaville annettujen kehotusten ja suositusten edistymistä seurattiin systemaattisesti osana valvojan arviota. Toimilupaprosessi uudistettiin. Tavoitteena oli lisätä käsittelyn sujuvuutta, lyhentää käsittelyaikoja ja siten tehostaa prosessia.

Ensimmäiset uuteen kokoelmaan sisältyvät määräykset ja ohjeet julkaistiin

Uudessa määräys- ja ohjekokoelmassa yhdistetään erilliset rahoitus- ja vakuutussektorien määräyskokoelmat yhdeksi rakenteeltaan yhtenäiseksi ja sisällöltään mahdollisimman yhdenmukaiseksi kokoelmaksi. Yksittäisten määräysten ja ohjeiden valmistelu aloitettiin. Uudistus tehdään vaiheittain ja sen on määrä valmistua pääosin vuoden 2012 loppuun mennessä. Valmistelussa otetaan huomioon vireillä olevat kansallisen ja EU-lainsäädännön muutokset.

Finanssivalvonta antoi kertomusvuonna ensimmäiset sen uuteen määräys- ja ohjekokoelmaan sisältyvät määräykset ja ohjeet. Nämä koskivat seuraavia aihealueita: vakuutusmarkkinoilla toimivien yhteisöjen raportointi Finanssivalvonnalle, sijoitusrahastotoiminnan järjestäminen ja menettelytavat sekä asuntoluoton ennen aikaisesta takaisinmaksusta perittävän enimmäiskorvauksen laskentaan käytettävät menetelmät.

Lisäksi Finanssivalvonta lähetti vuoden aikana lausunnon seitsemän luonnosta määräyksiksi ja ohjeiksi. Luonnokset liittyivät seuraaviin aihealueisiin:

1. kiinnitysluottopankkitoimintaa koskeva lupamenettely ja riskienhallinta sekä raportointi
2. toiminnan ulkoistaminen
3. finanssipalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat
4. tilintarkastus
5. pitkäaikaisäästämissopimusten ja vakuutusten kulu- ja tuottojen ilmoittaminen
6. operatiivisen riskin hallinta
7. vakuutusyhtiöiden vastuuvelan suojaamisen kirjanpito- ja tilinpäätöskäsittely.

Sidosryhmiltä luottamuslause

Tammi–helmikuussa kerättyjen sidosryhmätutkimuksen vastausten mukaan kaksi kolmasosaa arvioi Finanssivalvonnan edistäneen hyvin luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan, asiakkaan- ja sijoittajansuojaa sekä finanssimarkkinoiden vakautta. Lakisäätelistä tehtävistään Finanssivalvonta on onnistunut hyvin mm. valvontatyössä (77 % arvioi onnistuneen hyvin) ja tarkastustoiminnassa (68 %). Kokonaisarvosanaksi Finanssivalvonta sai 8 asteikolla 4–10. Kustannustehokkuutta pidettiin toiminnan heikoina kohtana, vaikka se onkin vuonna 2009 toteutuneen yhdistymisen jälkeen parantunut. Kriittikää vastaajat antoivat myös byrokraattisuudesta.

Sidosryhmätutkimuksen kohderyhmänä olivat valvottavat yhteisöt, listayhtiöt, viranomaiset, kansanedustajat, media sekä muut Finanssivalvonnan sidosryhmät. Vastaa- jia oli yhteensä 341 ja vastausprosentiksi tuli 35.

Julkaisupolitiikka linjaa julkaistavan materiaalin

Joulukuussa julkaistiin Finanssivalvonnan julkaisupolitiikka, joka linjaa, mitä tietoja Finanssivalvonta julkaisee ja mitä tietoja on yleisön saatavilla. Julkaisupolitiikan tarkoituksena on palvella Finanssivalvonnan sidosryhmien moninaisia tiedontarpeita.

Julkaisupolitiikka kertoo

- mitä tietoja valvottavista julkaistaan
- mitä julkaisuja ja tiedotteita valvoja julkaisee
- julkaisujen ajankohdat

- miten Finanssivalvonnan omasta toiminnasta raportoidaan ja
- miten viestintä sidosryhmien ja Finanssivalvonnan välillä on järjestetty.

Lisäksi otetaan kantaa myös mm. siihen, milloin materiaali julkaistaan myös ruotsin- tai englanninkielisenä.

Finanssivalvonnan toiminnan luonteen vuoksi tietojen julkisuudelle on kuitenkin myös asetettu tiukkoja rajoja. Useat Finanssivalvonnan käsittelemät asiat sisältävät tietoja, joista valvoja ei voi kertoa julkisuuteen, esimerkkinä yksittäistä valvottavaa koskevat tarkastustiedot.

Tietojen luottamuksellisuus on erityisen tärkeää myös tilanteissa, joissa Finanssivalvonta selvittää mahdollista säännösten vastaista menettelyä, josta voi seurata hallinnollinen sanktio tai josta voidaan tehdä tutkintapyyntö poliisille. Päättyneistä selvityksistä kerrotaan julkisuuteen, jos asiasta annetaan hallinnollinen sanktio, esimerkiksi julkinen huomautus. Lisäksi kerrotaan poliisille tehtyjen tutkintapyyntöjen lukumäärä.

Jos Finanssivalvonta joutuu julkaisun jälkeen korjaamaan jotain tietoa, se merkitään selvästi jo julkaistuun dokumenttiin. Jos korjaus on olennainen, asiasta julkaistaan uusi tiedote tai verkkouutinen.

 Katso tarkemmin: **Finanssivalvonta.fi > Tietoa Finanssivalvonnasta > Julkaisupolitiikka**

Koulutus

Koulutuspäiviä oli fivalaisilla yhteensä 480 (656 vuonna 2010). Sisäisessä koulutuksessa aiheina olivat mm. Solvenssi II, vakuutusriskit ja vakuutusyhtiöiden tilinpäätökset. Fivalaiset osallistuivat myös eurooppalaisten finanssivalvontaviranomaisten järjestämään sääntelyä ja valvonnan kehittämistä koskevaan koulutukseen. Kaikki fivalaiset esimiehet ovat suorittaneet coaching-ohjelman.

Sääntelyagendasta globaali

Kansainvälisen sääntely-yhteistyön merkitys on viime vuosi-
na korostunut finanssimarkkinoilla erityisen paljon. Finanssi-
markkinasääntelyn tavoitteista ja keskeisestä sisällöstä on
sovittu laajasti G20-ryhmän kokouksissa, joissa Suomi ei
ole edustettuna. EU-tasolla G20-ryhmän päätöslauselmia
on toteutettu EU-sääntelyn kautta.

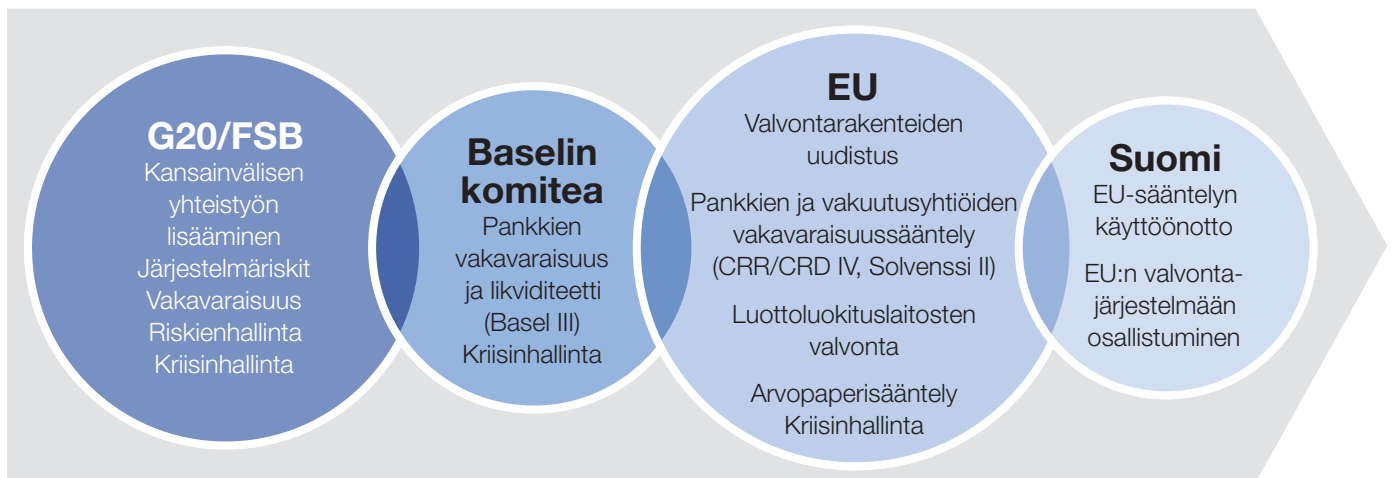
Globaalin sääntelyagendan lisäksi EU-sääntelyssä ko-
rostui pyrkimys kohti sääntelyn yhtenäistämistä (ns. single
rule book -tavoite). Mahdollisuuksia kansalliseen säänte-
lyyn on uusissa ehdotuksissa vähennetty. Kansallista har-
kintavaltaa vähentää osaltaan myös se, että EU-sääntelyssä
käytetään yhä useammin direktiivien asemesta suoraan
sovellettavia EU-asetuksia.

Myös vuoden alusta toimintansa aloittaneiden uusi-
en EU-viranomaisten (EBA, EIOPA ja ESMA) merkitys täy-

dentävän sääntelyn valmistelussa on merkittävä. Sitovien
teknisten standardien ja delegoituihin säännöksiin liittyvien
neuvojen laatiminen komissiolle on työllistänyt EU-viran-
omaisia ja sitä kautta myös kansallisia viranomaisia.

Pankki- ja vakuutussektorien sääntely on painot-
tunut uusiin vakavaraisuussäännöksiin sekä corporate
governance -kysymyksiin. Arvopaperimarkkinasektorin
sääntelyhankkeisiin ovat G20-päätöslauselmien täytän-
töönpanon lisäksi vaikuttaneet voimassa oleviin direktii-
veihin sisältyneet arviointivelvoitteet, joiden perusteella ko-
missio on ehdottanut lukuisia muutoksia. Keskeisiä tavoit-
teita EU-sääntelyhankkeissa ovat olleet mm. läpinäkyvyy-
den edistäminen, sääntelyn oikeasuhtaisuuden (erityises-
ti pienten ja keskisuurten yritysten kannalta) ja tasapuolis-
ten kilpailuedellytysten varmistaminen, viranomaisten toi-
mivaltuuksien yhdenmukaistaminen ja sijoitustoiminnan ly-
hytjännitteisyyteen (short termism) puuttuminen.

Maailmanlaajuiset sääntelyuudistukset vaikuttavat eurooppalaiseen finanssisääntelyyn ja valvontaan

Pankkisektori

Mittavia muutoksia rahoitussektorin vakavaraisuus- ja maksuvalmiussääntelyyn

Sääntelyuudistukset, joiden tarkoituksena on korjata finanssi-
sirkriisiin paljastamia puutteita luottolaitosten vakavaraisuus-
ja maksuvalmiussääntelyssä, on toteutettu vaiheittain vuo-
desta 2010 lähtien. Ensimmäisen vaiheen muutokset, ku-
ten suurten asiakasriskien ja arvopaperistamista koskevien

säännösten uudistaminen tulivat voimaan 31.12.2010. Ker-
tomusvuoden alusta astuivat voimaan uudistuksen toiseen
vaiheeseen kuuluvat muutokset palkitsemisjärjestelmiin liit-
tyvästä sääntelystä ja 31.12. puolestaan muutokset mark-
kinariskiä ja uudelleenarvopaperistamista koskevaan säänt-
elyyn. Markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskemi-
sessa käytettävien luottolaitosten sisäisten mallien havait-
tiin aliarvioivan riskejä, joten lisätiukennukset sääntelyyn oli-
vat välttämättömiä. Myös arvopaperistettujen erien käsittely
luottoriskin ja markkinariskin vakavaraisuusvaatimusten vä-
lillä oli syytä harmonisoida.

Euroopan komission ehdotukset uudeksi vakavaraisuus- ja maksuvalmiussäätelyksi

Euroopan komissio julkaisi heinäkuussa sääntelyehdotuksensa, jolla pantaisiin Euroopassa täytäntöön Basel III -suositukset. Ehdotuksen tavoitteena on rahoitusmarkkinoiden vakauden ja vakaan talouskasvun palauttaminen sekä erityistavoitteena EU:n yhteisen sääntökirjan (single rule book) edistäminen. Komission ehdotus on parhaillaan Euroopan neuvoston ja parlamentin käsittelyssä ja sääntelyn lopullinen sisältö selviää vuoden 2012 puolivälissä. Uusi sääntely tulisi ehdotuksen mukaan voimaan asteittain vuodesta 2013 lähtien siten, että säännökset olisivat täysimääräisinä voimassa vuodesta 2019 lähtien.

Ehdotettu tuleva sääntely lisää huomattavasti luottolaitosten hyvälaatuisten, vakavaraisuuslaskennassa hyväksyttävien omien pääomien määrää ja parantaa niiden laatua ja siten kykyä kattaa tappioita. Luottolaitosten tulee myös kasvattaa pääomapuskureitaan yli lakisääteisten vähimmäisrajojen, jotta taloudellisten olosuhteiden huonontuessa ne voivat kattaa tappioita ilman, että lakisääteiset vähimmäisrajat tulevat vastaan.

Luottolaitoksille asetetaan tulevaisuudessa riskiperusteisen vähimmäisvakavaraisuusvaatimuksen rinnalle myös uusi yksinkertainen, riskipainottoman velkaantumisrajoite, vähimmäisomavaraisuusaste. Vähimmäisomavarai-

suusasteen ajatellaan toimivan yhtenä rahoitusjärjestelmän ylikuumenemista estävänä sääntelykeinona.

Tilanteessa, jossa luotonannon kasvuvauhti on liian kova, luottolaitoksille on mahdollista asettaa myös velvollisuus lisäpääomapuskureiden kasvattamiseen (ns. vastasyklinen pääomapuskuri).

Määrällisten maksuvalmiusvaatimusten asettaminen luottolaitoksille on merkittävä uudistus. Luottolaitoksille tulee velvollisuus pitää taseessaan hyvälaatuisia ja likvidejä varoja niin paljon, että ne selviytyvät lyhytkestoisesta stressitilanteesta. Myöhemmin luottolaitoksille on tulossa myös vaatimus riittävästä pitkäaikaisen rahoituksen määrästä.

Komission direktiiviehdotus sisältää myös uudet vaatimukset luottolaitosten luotettavalle hallinnolle ja valvonnalle, joissa mm. korostetaan ylimmän johdon valvontavastuuta sekä riskienhallinnan ja -valvonnan asemaa. Myös valvojille annettavat vahvemmat sanktiomahdollisuudet ja sanktiomahdollisuuksien yhtenäistäminen EU:ssa sisältyy komission direktiiviehdotukseen. Kumpikaan edellä mainituista asiakokonaisuuksista ei ole mukana Basel III -suosituksessa.

Suomen finanssisektorin kannalta olennaisimpia ovat vakavaraisuuspääomaa (omia varoja) ja maksuvalmiusvaatimuksia koskevat sääntelyhankkeet. Luottolaitosten vakavaraisuuden ja maksuvalmiusaseman vahvistaminen on tärkeää myös nykyisessä valtioiden velkakriisissä. Toimien toivotaan palauttavan sijoittajien luottamuksen pankkijär-

Uudet vakavaraisuusvaatimukset

Vähimmäispääomavaatimukset ja -puskurit (suhteessa riskipainotettuihin saamisiin), %

	Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat	Ensisijaiset omat varat	Kaikki omat varat
Vähimmäismäärä (2015–)	4,5	6,0	8,0
Yleinen pääomapuskuri (2019–)	2,5		
Vähimmäismäärä + yleinen puskurit	7,0	8,5	10,5
Vastasyklinen pääomapuskuri*	0–2,5		10,5–13,0
Lisäksi mahdollinen SIFI-lisäpääomavaade sekä ns. Pilari 2 -lisäpääomavaade**			
Nykyisin	2,0	4,0	8,0

* Laatuvaatimus: rajoituksettomia ensisijaisia omia varoja.

** SIFI: systeemisesti tärkeä rahoituslaitos.

Vähimmäisomavaraisuusasteen ja maksuvalmiusvaatimusten aikataulu

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vähimmäisomavaraisuusaste	Valvojen seurannassa		Vertailujakso 1.1.2013 – 1.1.2017 Julkistamisvaatimus alkaa 1.1.2015					Sitova vaade	
Likviditeettiriski:									
Maksuvalmiusvaatimus		Tarkkailu alkaa			Vähimmäisvaatimus käyttöön				
Pysyvän varainhankinnan vaatimus		Tarkkailu alkaa						Vähimmäisvaatimus käyttöön	

jestelmään ja mahdollistavan pankkien jälleärahoituksen toimivuuden. Jälleärahoituksen saatavuudella ja sen ehtoilla on olennainen merkitys pankkien luotonantokyvyille.

Suomen kannalta on tärkeää myös varmistaa Suomessa talletuksia vastaanottavien ulkomaisten pankkiryhmien tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden riittävä maksuvalmius. Riittävän maksuvalmiusreservin tulee sijaita Suomessa, jotta suomalaisten tallettajien edut voidaan turvata kaikissa tilanteissa. EU-maiden konkurssilainsäädännöt eivät ole yhtenäiset, eikä varojen siirtymistä ulkomailta Suomeen pystytä takaamaan. Finanssivalvonta on myös halunnut varmistaa riittävät valvontaoikeudet sivuliikkeisiin, jotta sivuliikkeiden mahdollisten maksuvalmiusongelmien leviämisen suomalaisiin pankkeihin pystyttäisiin estämään.

Komission ehdotus nojautuu vahvasti yhtenäisiin sitoviin EU-säännöksiin (eli maksimiharmonisointiin) ja ehdotus poikkeaa osin merkittävästi Basel III -suosituksesta. Luottolaitosten vähimmäisvakavaraisuusvaatimusten ja maksuvalmiusvaatimusten laskentaa koskevat säännökset ehdotetaan annettavaksi suoraan jäsenmaita sitovalla EU-asetuksella. Vaikka Finanssivalvonta kannattaakin maksimiharmonisointia, se pitää kuitenkin tärkeänä sitä, että kansallisilla viranomaisilla on jatkossa mahdollisuus tiukentaa vakavaraisuus- ja maksuvalmiusvaatimuksia tilapäisesti makrovakaudellisista syistä.

Palkitsemissäätelyä täsmennettiin

EU:n palkitsemista koskeva rahoitussektorin sääntely pantiin Suomessa täytäntöön joulukuun 2010 lopussa luottolaitoslakiin tehdyllä muutoksella ja valtiovarainministeriön asetuksella. Finanssivalvonta antoi 24.3. palkitsemisjärjestelmiä koskevan kannanoton, joka käsitteli asetuksen soveltamista luottolaitoksissa ja sijoituspalveluyrityksissä. Kannanotossaan Finanssivalvonta suositti, että myös vakuutusyhtiöt ja muut sen valvottavat noudattaisivat valtiovarainministeriön asetuksesta ilmeneviä periaatteita.

Kannanotossaan Finanssivalvonta otti kantaa mm. siihen, mihin henkilöryhmiin asetuksen mukaista muuttuvaa palkitsemista koskevaa erityissäätelyä tulisi soveltaa. Finanssivalvonta kiinnitti kannanotossaan huomiota myös siihen, että muuttuvia palkkioita koskevien palkitsemisperiaatteiden tulisi olla riskit huomioivia.

Kriisintarkkailu ja ennakoivat valvontatoimet tehostuvat

EU:n komission EU:n finanssisektorin kriisinhallintaa koskevan direktiiviehdotuksen antaminen siirtyi vuoteen 2012. EU:n suunnitteleman uudistuksen keskeinen tavoite on, että pankkien mahdolliset kriisitilanteet hoidetaan siten, että

finanssijärjestelmän vakaus ei vaarannu eivätkä kriisin kustannukset tule pelkästään veronmaksajien kannettaviksi. Tavoitteena on muun muassa, että viranomaiset ja suurimmat pankit laativat ennakkoon suunnitelmat, joiden perusteella pankkien rakennejärjestelyjä voidaan tehdä kriisitilanteessa nopeasti ja hallitusti. Finanssivalvonta pitää merkittävänä sitä, että uusi kriisinhallinnan sääntely ja vakavaraisuussääntely parantavat valvojan mahdollisuuksia puuttua pankin ongelmiin varhaisessa vaiheessa. Korjaavia toimia tulee voida tehdä ennen kuin pankin vakavaraisuus on heikentynyt niin paljon, että pankilla ei ole edellytyksiä jatkaa toimintaansa.

Suurimpien pankkien sääntelyyn suunnitteilla tiukennuksia

Suurimpien teollisuusmaiden ryhmää (G20) edustava FSB (Financial Stability Board) julkisti marraskuussa systeemisesti tärkeiden pankkien valvontaa koskevat toimenpidesuosituksukset. Näillä pyritään ehkäisemään ja rajoittamaan riskiä, jonka erittäin suuret pankkikonsernit aiheuttavat koko finanssijärjestelmälle (systeeminen riski). Suurista pankeista aiheutuvaa riskiä on omiaan lisäämään tallettajien ja sijoittajien näkemys, jonka mukaan näiden pankkien konkurssit estetään julkisin tukitoimin (ns. moraalikadon uhka).

FSB arvioi alustavasti 29 pankkikonsernin olevan maailmanlaajuisessa tarkastelussa systeemisesti tärkeitä (G-SIFI, Global Systemically Important Financial Institutions). Systeemisesti tärkeä pankkikonserni on niin suuri ja rakenteeltaan monimutkainen, että sen konkurssista aiheutuisi vakavia seurauksia finanssijärjestelmälle ja laajemmin taloudelliselle toiminnalle. Nordea luetaan ainoana pohjoismaisena pankkina FSB:n määrittelemään systeemisesti tärkeiden pankkien ryhmään.

FSB esitti seuraavat keskeiset toimenpidesuosituksukset:

- G-SIFI-ryhmään kuuluville pankeille asetetaan muita korkeampi pääomavaatimus.
- Kansallisille viranomaisille tulee antaa riittävät kriisivaltuudet, jotka mahdollistavat näiden pankkien kriisinhallintatukeen.
- Pankeilta tulee vaatia suunnitelmat kriisitilanteiden varalta ja viranomaisten on laadittava omat pankkikohtaiset kriisisuunnitelmansa, mukaan lukien rajat ylittävät viranomaisyhteistyö.
- Systeemisesti tärkeiden pankkien päivittäistä valvontaa tulee lisätä.

Nordeaa koskevat G-SIFI-toimet käsitellään valvojakollegiossa ja kollegioissa vahvistetaan edelleen yhteisiä

suunnitelmia kriisitilanteiden varalta. FSB:n toimenpidesuosituksien täytäntöönpano alkaa vuonna 2012. Muiden systeemisesti merkittävien pankkien mahdollisista lisävaateista keskustellaan parhaillaan.

Vakuutussektori

Solvenssi II tulossa voimaan 2014

EU:ssa on jo pitkään valmisteltu ns. Solvenssi II -uudistusta, joka luo yhtenäiset, riskiperusteiset vakavaraisuusvaatimukset ja hyvän hallinnon ja erityisesti riskienhallinnan vaatimukset EU:n alueella toimiville vakuutusyrityksille sekä yhtenäiset periaatteet vakuutusvalvonnalle. Solvenssi II -direktiivi on annettu vuonna 2009, mutta sitä muutetaan vielä lopullista hyväksyntää vaille olevalla ns. Omnibus II -direktiivillä. Muutoksia on tulossa mm. voimaantuloaikaan ja siirtymäsäännöksiin ja eri EU:n toimielinten välisiin toimivaltuuksiin sekä joihinkin substanssikysymyksiin. Nämä jo ennen sääntelyn käyttöönottoa esille tulleet muutostarpeet ovat aiheutuneet EU:n uudesta finanssisektorin valvontarakenneesta ja osittain myös finanssikriisistä. Sääntelyyn on hattu lisätä elementtejä, jotka voisivat toimia vastasyklisesti ja siten edistää Euroopan finanssimarkkinoiden vakautta ja samalla lisätä vakuutettujen etujen turvaa. Nämä muutoshankkeet ovat kuitenkin viivästyttäneet sääntelyn voimaantuloa alkuperäisestä aikataulusta. Tämän hetkisen arvion mukaan Solvenssi II -sääntely tulisi asteittain voimaan 2014.

Suomen kannalta keskeinen kysymys on ollut vakuutusyhtiöllä olevan tasoitusmäärän käsittely Solvenssi II -sääntelyn mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Tasoitusmäärän tarkoituksena on vakuutusliikkeen vaihteluiden tasaaminen pitkällä aikavälillä. Tasoitusmäärällä on samalla huomattava merkitys myös vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuteen, sillä esimerkiksi vahinkovakuutusta harjoittaviin kotimaisiin vakuutusyhtiöihin on vakavaraisuutta vahvistavaa tasoitusmäärää kertynyt noin 2,2 miljardia euroa. Finanssivalvonnan yksi keskeisiä tavoitteita on ollut, että EU:n sääntely mahdollistaisi tasoitusmäärän lukemisen korkeimpaan vakavaraisuusluokkaan (Tier 1) kuuluvaksi pääomaksi. Tämä näyttäisi toteutuvan, joskin se vielä edellyttää joitain tarkennuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Keskeistä on ollut myös vahinkovakuutusriskin pääomavaatimuksen määrittely siten, että suomalaisen vakuutus toiminnan erityispiirteet tulevat otetuksi huomioon. Finanssivalvonta on myös kiinnittänyt huomiota vastuuvelan laskentaa koskevien säännösten ja sisäisten mallien vaatimusten ja hyväksymismenettelyjen selkeyteen ja yhdenmukaiseen tulkintaan.

Solvenssi II -sääntelyssä on keskeisenä piirteenä myös yhtenäinen raportointi valvojalle. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan samalla kun raportoinnin tulisi olla riittä-

vää valvonnan kannalta, se ei kuitenkaan saisi muodostua kohtuuttomaksi rasitteeksi valvottaville. Finanssivalvonta on pitänyt välttämättömänä riittävän laajaa raportointia myös neljännesvuosittain vuosiraportoinnin lisäksi. Samoin Finanssivalvonta on pitänyt tärkeänä vakuutusyritysten sijoitussalkkujen sisällön raportoimista valvojalle arvopaperikohtaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön perustamien Solvenssi II -työryhmien tehtävänä oli kertomusvuoden loppuun mennessä laatia tarvittavat lainsäädäntöehdotukset.

Hallituksen esityksessä on otettava kantaa myös siihen, miten säännellään niitä henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä, joihin Solvenssi II -direktiiviä ei ole pakko soveltaa. Yhdenmukaisen vakuutuksenottajien suojan ja pienten ja isojen vakuutusyhtiöiden tasapuolisten kilpailuedellytysten näkökulmasta Finanssivalvonta katsoo, että Solvenssi II -säännökset on tarkoituksenmukaista ulottaa koskemaan kaikkia henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä. Pienille vakuutusyhdistyksille Finanssivalvonta kannattaa Solvenssi II -sääntelyn mukaisista vakavaraisuussäännöksistä johdettuja, joiltain osin yksinkertaistettuja, säännöksiä.

Vakuutusedustusedirektiivin uudelleenarviointi

Komissio järjesti keväällä julkisen konsultaation, joka koski vakuutusedustusedirektiivin uudelleenarviointia (IMD2). Komission suunnittelemat keskeisimmät muutokset liittyvät vakuutusten myyjien tiedonantovelvollisuuteen ja eturistiriitojen hallintaan. Finanssivalvonta kannattaa mahdollisimman yhdenmukaista sääntelyä vakuutusedustajien sekä sijoituspalveluja tarjoavien toimijoiden menettelytavoissa. Tämä helpottaisi sekä valvontaa että niitä toimijoita, jotka samanaikaisesti toimivat sekä MIFID- että IMD2-sääntelyn alla.

Lisäeläkerahastodirektiivin uudelleenarviointi

Komissio on käynnistänyt lisäeläkerahastodirektiivin uudelleenarvioinnin ja pyytänyt EIOPAlta siihen liittyviä neuvoja. Iso kysymys Suomen kannalta on direktiivin soveltamisala ja sen mahdollinen laajentaminen. Näyttäisi kuitenkin siltä, että soveltaminen rajoittuisi nykyiseen tapaan lisäeläkekassoihin ja -säätiöihin. Uudistuksen keskeisenä alueena on vakavaraisuussäännösten riskiperusteisuuden lisääminen.

Kannanotto vahinkovakuutusyhtiön vastuuvelan laskennassa käytettävästä korosta

Vuoden lopussa Finanssivalvonta antoi kannanoton vahinkovakuutusyhtiön vastuuvelan laskennassa käytettävästä diskonttokorosta. Kannanotolla on haluttu varmistaa, että vahinkovakuutusyhtiöt noudattavat turvaavuita vastuuvelan korkoutuksessa. Vakuutusyhtiölain mukaan

vahinkovakuutusyhtiön tulee suorittaa korkoutus turvaavalla tavalla siten, että käytettävä korko ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa eikä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annettavaa korkokannan enimmäismäärää, joka on tällä hetkellä 3,5 %.

Erityisesti tämänhetkisen matalan korkotason vuoksi Finanssivalvonta katsoo, että yhtiöiden tulee kiinnittää käytettävään korkotasoon erityistä huomiota. Koron valinnassa tulee ottaa huomioon etenkin pitkäaikaisten korkealaa- tuisten tai valtion pitkäaikaisten joukkovelkakirjojen markkinatuotto. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan tämä vastaa luottoluokitukseltaan vähintään AA-tasoisien noteerat- tujen velkapapereiden tuottoa tai koronvaihtosopimusten mukaista tuottoa. Korkoihin markkinoilla liittyvä epävar- muus korostaa tarvetta valita diskonttokorko turvaavasti.

Vastuuvelan korkosuojauksesta määräys

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuuslas- kentaan tulossa oleva ns. Solvenssi II -uudistus (ks. si- vu 50) ja henkivakuutusyhtiöiden osalta jo voimassa ole- va ennakoiva valvonta edellyttää vastuuvelan markkinaeh- toista arvostamista. Tällöin vastuuvelan diskonttaamises- sa käytetään kiinteän koron sijaan markkinoilla määräyty- vää korkokäyrää. Vastuuvelan arvostustavan muutos ai- heuttaa yhtiöissä tarpeen hallinnoida korkoriskiä huom- attavasti aikaisempaa aktiivisemmin. Vastuuvelkaa mark- kinaehtoisesti arvostettaessa syntyvältä korkorisikiltä voi- daan suojautua johdannaissovimuksilla. Johdannaissopi- musten käytöstä vastuuvelkaa suojaavina instrumentteina ei ole aikaisemmin ollut kattavia ja yhtenäisiä kirjanpito- ja tilinpäätöskäsittelysäännöksiä.

Vuoden lopussa Finanssivalvonta lähetti lausunnolle henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vastuuvelan korkoris- kin suojauksen kirjanpito- ja tilinpäätöskäsittelyä koskevan määräyksen. Määräys mahdollistaa entistä tehokkaam- man riskienhallinnan myös vastuuvelan korkorisikin osalta ja samalla edistää sujuvaa siirtymistä kohti täyttä Solvens- si II -laskentaa ja riskienhallintaa.

Arvopaperimarkkinat

Arvopaperimarkkinalainsäädäntö uudistumassa 2012

Finanssivalvonta on tehnyt yhteistyötä valtiovarainministeri- ön kanssa arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuus- distuksen jatkovalmistelussa. Finanssivalvonnan tavoitteena on tasapainoinen sääntely, joka ottaa huomioon yhtäältä sijoittajan- ja asiakkaansuojan ja toisaalta suomalaisten fi- nanssimarkkinoiden kilpailukyyn.

Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistus- ta valmistelevan valtiovarainministeriön työryhmän mietintö

valmistui helmikuussa. Lausuntokierroksen jälkeen kokonaisuudistuksen valmistelu on jatkunut valtiovarainministeriössä kahdessa erillisessä hankkeessa.

Ensimmäisessä vaiheessa valmisteltava hallituksen esitys sisältää ehdotukset uudeksi

- arvopaperimarkkina-laiksi,
- sijoituspalvelu-laiksi,
- laiksi rahoitusvälineiden kaupankäynnistä,
- laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta,
- ehdotukset Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä
- ehdotuksen uudeksi laiksi arvopaperitileistä.

Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistunto-kaudella 2012. Toisessa vaiheessa arvioidaan mahdollisuuksia kehittää arvopaperien moniportaista hallintaa. Ehdotukset on määrä saada valmiiksi toukokuun 2012 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö järjesti loppuvuodesta julkisen kuulemisen ensimmäiseen vaiheeseen liittyvistä luonnoksista.

Liikkeeseenlaskijoiden julkinen sisäpiirirekisteri ehdotetaan keskitettäväksi Finanssivalvontaan. Ehdotettu rekisterijärjestelmän muutos vaatisi lisäresursseja Finanssivalvonnalle. Lisäksi tietojärjestelmäkustannukset olisivat merkittävät. Finanssivalvonta katsoo, että jos rekisteri säädetään Finanssivalvonnan pidettäväksi, sisäpiiriläisten ilmoitukset tulee tehdä liikkeeseenlaskijoiden kautta ja siirtoon on varttava järjestelmäteknisistä syistä riittävän pitkä siirtymäaika. Valmistelussa tulisi myös ottaa huomioon se, että sisäpiirirekistereitä koskeva sääntely on siirtymässä kansallisesta lainsäädännöstä EU-asetukseen.

Esitedirektiivin muutoksilla helpotetaan liikkeeseenlaskijoiden hallinnollista taakkaa

Esitedirektiivin toimivuuden arvioinnin perusteella annettu esitedirektiivin muutosdirektiivi (2010/73/EU) tuli voimaan joulukuussa 2010. Direktiivillä pyritään parantamaan sijoittajansuojaa ja keventämään liikkeeseenlaskijoiden hallinnollista taakkaa. Direktiivin muutokset on saatettava kansallisesti voimaan 1.7.2012 mennessä. Suomessa muutokset on tarkoitus saattaa voimaan arvopaperimarkkinain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Muutosdirektiivillä yhtenäistetään erityisesti liikkeeseenlaskuohjelmien alla tarjottavista arvopapereista annettavia tietoja sekä esitteen tiivistelmän tietosisältöä. Myös merkintäoikeusantien sekä pienten tai keskisuurten yritysten esitteiden sisältövaatimuksia on kevennetty. Lisäksi esitevelvollisuuden synnyttäviä raja-arvoja on korotettu.

ESMA antoi komissiolle ensimmäisen osan neuvoistaan esitedirektiivin 2-tason säännöksiksi lokakuussa. Neuvojen toinen osa on tarkoitus antaa alkuvuodesta 2012.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ehdotetaan korvattavaksi EU-asetuksella

Komissio antoi ehdotuksensa markkinoiden väärinkäyttöasetukseksi lokakuussa. Asetus korvasi markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sitä sovellettaisiin sellaisenaan koko EU:ssa.

Asetusehdotus

- laajentaisi markkinoiden väärinkäyttöä koskevan sääntelyn soveltamisalaa uusiin markkinapaikkoihin ja rahoitusvälineisiin,
- yhdenmukaistaisi sisäpiirirekistereitä ja liikkeeseenlaskijan johtohenkilöiden liiketoimien julkistamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä,
- lisäisi viranomaisten valvonta- ja tutkintavaltuuksia sekä
- asettaisi vähimmäisvaatimukset hallinnollisille seuraamuksille.

Ehdotuksen mukaan säännösten rikkomisen paljastavia ilmiäntajia tulisi suojata ja jäsenvaltiot voisivat säätää myös heille annettavista taloudellisista kannustimista. Asetuksen lisäksi komissio ehdotti direktiiviä, joka yhdenmukaistaisi markkinoiden väärinkäyttöön liittyvää rikosoikeudellista sääntelyä.

Avoimusedirektiiviin ehdotetaan pidemmälle menevää harmonisointia

Komissio antoi avoimusedirektiivin toimivuuden arviointiin perustuvat muutosehdotuksensa avoimusedirektiiviin lokakuussa. Ehdotus yhdenmukaistaisi liputusvelvollisuutta koskevan sääntelyn koko EU-alueella kuitenkin niin, että kansallisesti voitaisiin säätää direktiiviä tiukemmista liputusrajoista. Ehdotus myös poistaisi neljännesvuosittain julkaittavat osavuositarkastukset ja edellyttäisi listayhtiöitä julkistamaan ainoastaan puolivuotiskatsauksen. Pörssin säännöissä voitaisiin kuitenkin edelleen edellyttää neljännesvuositain julkaistavaa osavuositarkastusta.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin uudelleenarviointi käynnissä

Komissio antoi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin toimivuuden arviointiin liittyvät ehdotuksensa lokakuussa. Direktiivin muutosten lisäksi komissio ehdottaa, että eräät direktiivin säännökset korvattaisiin uudella EU-asetuksella.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on mm.

- ulottaa sääntely kattamaan laajemmin erilaisia kaupankäyntijärjestelmiä ja -tapoja,
- edistää kaupankäynnin läpinäkyvyyttä,
- parantaa pienten ja keskusuurten yritysten mahdollisuuksia päästä pääomamarkkinoille ja
- edistää sijoittajansuojaa tiukentamalla monimutkaisten sijoitustuotteiden tarjoamista koskevia vaatimuksia.

Sijoitusrahastodirektiivi voimaan sijoitusrahastolain muutoksilla sekä valvojan määräyksillä ja ohjeilla

Sijoitusrahastodirektiivin muutokseen perustuvat sijoitusrahastolain muutokset hyväksyttiin joulukuussa ja ne tulivat voimaan 31.12. Direktiivin voimaansaattamiseen liittyvät Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet sijoitusrahastotoiminnan järjestämisestä tulivat voimaan 1.1.2012.

Sijoittajien kannalta keskeisin muutos on yksinkertais- tetun rahastoesitteen korvaaminen sijoittajalle annettavalla avaintietoesitteellä. Avaintietoesitteen sisältö, laajuus ja tietojen esitystapa on säännelty yksityiskohtaisesti EU-asetuksella, mikä helpottaa mm. eri rahastojen riskien ja kulu- jen vertailtavuutta.

 Katso esitteen malli: Finanssiasiakas.fi > **Finanssialan tuotteita > Sijoittaminen > Sijoitusrahastot**

Lainmuutoksella saatettiin myös voimaan direktiivin edellyttämät aiempaa laajemmat vaatimukset rahastoyhtiöiden toiminnan ja riskienhallinnan järjestämiselle. Rahastoyhtiöille tuli lisäksi uusia raportointivelvoitteita Finanssivalvonnan. Lakimuutokset merkitsivät samalla Finanssivalvonnan valvontatehtävien laajenemista.

Uusi sääntely tarkentaa ja yhdenmukaistaa sijoitusrahastotoiminnan harjoittamisen järjestämistä Euroopassa. Se mahdollistaa rahastoyhtiöiden rajan yli -toiminnan eli ns. rahastoyhtiöpassin. Direktiivi mahdollistaa myös sijoitusrahastojen sulautumiset rajan yli eikä fuusioitavien yhteissijoitusyritysten erilainen juridinen muoto ole este fuusioille. Rahastoyhtiöpassin toimivuus edellyttää, että eri jäsenmaiden valvojat voivat luottaa valvonnan olevan kaikissa maissa samantasoista. Erityisesti rahastoyhtiön toiminta ja riskienhallinta on järjestettävä luotettavasti.

Direktiivi vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista hyväksyttiin

Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annettu direktiivi (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD) annettiin 8.6. Direktiivin säännökset on saatettava kansallisesti voimaan 22.7.2013 mennessä.

Direktiivin sääntely kohdistuu vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajiin. Soveltamisala on laaja ja se kattaa pääoma-, kiinteistö-, hyödyke- ja hedge-rahastosijoittamisen ja muun vastaavan yhteisen sijoitustoiminnan. Direktiivi koskee myös vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen markkinointia ammattimaisille sijoittajille. Vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja hallinnoivalta yhtiöltä edellytetään toimilupaa. Sijoittajien aseman turvaamiseksi hallinnoivalle yhtiölle asetetaan vaatimuksia toiminnan järjestämisessä mm. riskien ja likviditeetin hallintaan, säilytysyhteisön nimeämiseen sekä tiedonantovelvoitteita sijoittajainformaatiosta.

Direktiivi tuo Finanssivalvonnan uusia valvottavia. Erikoissijoitusrahastoja hallinnoivien rahastoyhtiöiden, joilla on sijoitusrahastodirektiiviin perustuva toimilupa, on haettava erillinen toimilupa hallinnoida AIFM-direktiivin soveltamisalaan kuuluvia vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja.

ESMA antoi neuvon komissiolle AIFM-direktiivin 2-tason säännöksistä marraskuussa.

Arvopaperien ja valtionlainojen koskevien luottoriskinvaihtosopimusten lyhyeksimyntiä koskeva sääntely yhdenmukaistettiin

Arvopaperien ja valtionvelkakirjoja koskevien luottoriskinvaihtosopimusten (CDS) lyhyeksimyntiä koskevasta EU-asetuksesta saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys marraskuussa. Asetuksen on määrä tulla voimaan 1.11.2012. Suomen lainsäädännössä tai Finanssivalvonnan ohjeistuksessa ei tällä hetkellä erityisesti säännellä lyhyeksimyntiä.

Asetus yhtenäistää lyhyeksimyntiin liittyvät tiedonantovelvoitteet ja rajoitteet koko EU-alueella. Asetus velvoittaa sijoittajat raportoimaan lyhyistä positioistaan position suuruuden mukaan joko viranomaisille tai julkisesti. Lisäksi asetus kieltää ns. kattamattoman lyhyeksimyntin. Tämä tarkoittaa lyhyeksimyntiä tilanteissa, joissa sijoittaja ei ole varmistanut osakkeiden toimittamista selvityspäivänä. Poikkeustilanteissa viranomaisilla on valtuus kieltää lyhyeksimynti. ESMA koordinoi lyhyeksimyntin kieltoja EU-tasolla.

Asetusta täydennetään vielä 2-tason sääntelyllä. ESMAN on alkuvuoden 2012 aikana määrä laatia asetusta täydentäviä teknisiä standardeja ja antaa neuvoja komissiolle täydentävän sääntelyn sisällöstä.

Johdannaismarkkinoille läpinäkyvyyttä

Finanssikriisi osoitti, että markkinoilla ja valvojiilla ei ollut selkeää kokonaiskuvaa OTC-johdannaismarkkinoista ja eri osapuolten markkinoilla ottamista riskeistä. Komissio antoi syyskuussa 2010 ehdotuksensa EU-asetukseksi, jolla pyritään lisäämään OTC-johdannaisten standardointia, johdannaisten määrittämistä keskusvastapuolimäärittämisessä, harmonisoimaan keskusvastapuolten toimintaa koskevaa

sääntelyä sekä lisäämään läpinäkyvyyttä ja varmistamaan valvojien tiedonsaanti velvoittamalla osapuolet toimittamaan sopimuksia koskevat tiedot kauppatietovarastoihin. Asetuksen sisällöstä neuvoteltiin kertomusvuoden ajan komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä. Neuvottelut ovat edenneet alkuvuoden aikana ja niiden odotetaan johtavan poliittiseen yhteisymmärrykseen asetuksen sisällöstä kevään 2012 aikana. ESMA laatii asetukseen liittyviä teknisiä standardeja komissiolle syyskuun 2012 loppuun mennessä.

Luottoluokittajien valvonta siirtyi ESMAlle

Luottoluokituslaitoksista annetun EU-asetuksen muutoksella luottoluokituslaitosten valvonta siirtyi ESMAlle 1.7. Asetus edellyttää, että finanssialan sääntelytarkoituksiin, kuten vakavaraisuuslaskentaan, käytettävien luottoluokitusten on siirtymäajan jälkeen oltava EU-alueella rekisteröidyn tai muualla vastaavan sääntelyn alaisen luottoluokittajan antamia. ESMA päätti joulukuussa jatkaa siirtymäaikaa 30.4.2012 asti.

Komissio antoi marraskuussa ehdotuksen luottoluokituslaitoksia koskevan asetuksen muutokseksi. Ehdotuksella komissio pyrkii muun muassa vähentämään liiallista riippuvuutta luottoluokituksista, lisäämään avoimuutta luottoluokittajien käyttämissä arviointimenetelmissä, lisäämään kilpailua luottoluokitustoiminnassa sekä purkamaan luottoluokitustoimintaan liittyviä potentiaalisia eturistiriitoja.

Finanssitransaktiovero heikentäisi pienten maiden finanssimarkkinoiden asemaa

Euroopan komissio julkisti syksyllä direktiiviehdotuksen uudeksi finanssitransaktioverojärjestelmäksi. Ehdotuksen mukaan finanssitransaktioista kannettaisiin transaktiokohtainen vero, jonka suuruus olisi 0,1 % sovitusta vastikkeesta. Johdannaissopimusten osalta vero olisi 0,01 % johdannaissopimuksen nimellismäärästä. Ehdotettu veropohja on varsin laaja. Se kattaisi laajasti erilaiset rahoitusvälineet ja johdannaissopimukset sekä säännellyillä markkinoilla että niiden ulkopuolella. Veroa kannettaisiin kotipaikkaperiaatteen mukaisesti finanssilaitoksilta.

Finanssivalvonta on suhtautunut transaktioveron käyttöönottoon siihen liittyvien merkittävien epävarmuustekijöiden vuoksi varauksellisesti. On ilmeistä, että ehdotettu vero heikentäisi Suomen kaltaisten pienten ja syrjäisten finanssimarkkinoiden asemaa kansainvälisessä kilpailussa. Veron seurauksena on todennäköistä, että transaktioita siirrettäisiin toteutettaviksi niiden maiden ulkopuolelle, joissa vero on käytössä. Vero saattaisi tämän johdosta mm. entisestään heikentää pörssimarkkinoiden toimivuutta Suomessa sekä vain kansallisilla markkinoilla toimivien finanssilaitosten kilpailuasemaa suhteessa suuriin kansain-

välisiin toimijoihin. Mikäli vero otetaan käyttöön, sen maantieteellisen soveltamisalueen tulisi olla mahdollisimman laaja, mieluiten maailmanlaajuinen.

Muita sääntelyhankkeita

Paketoitujen sijoitustuotteiden asiakkaansuojaa parannetaan

Vähittäissijoittajille myytävien paketoitujen sijoitustuotteiden (esim. sijoitusrahastot, sijoitussidonnaiset vakuutukset ja strukturoidut tuotteet, PRIIPs¹¹) asiakkaansuojaa halutaan parantaa horisontaalisella lähestymistavalla, joka kattaa sekä tuotteista annettavat tiedot että niiden myyntikäytänteet.

Komission lähtökohtana on, että paketoitujen sijoitustuotteesta annettaisiin asiakkaalle ennen sopimusta avaintiedot riippumatta siitä, onko kyseessä talletus-, arvopaperi- vai vakuutus tuote. Komission on määrä antaa säädösehdotuksensa huhtikuun lopulla 2012.

Suuret IFRS-hankkeet etenivät aiottua hitaammin

Suurten IFRS-hankkeiden – rahoitusinstrumentit, vakuutus-sopimukset, tulouttaminen ja vuokrasopimukset – valmistuminen ei edennyt IASB:n tavoitteiden mukaisesti. Tulouttamista koskeva hanke on lähetetty korjattuna uudestaan lausunnonle kertomusvuoden lopulla. Myös rahoitusinstrumenttisääntelyn arvon alentumisia ja suojauslaskentaa sekä vakuutus- ja vuokrasopimuksia koskevat korjatut ehdotukset tulevat lausunnonle. IASB¹²:n tavoitteena on, että uudistettava tilinpäätössääntely tulee kokonaisuudessaan voimaan vuoden 2015 alusta lähtien. IFRS-sääntelyn ja Yhdysvaltain tilinpäätössääntelyn yhtenäistäminen on tästä syystä myös hidastunut ja päätöstä IFRS-standardien käyttöönotosta Yhdysvalloissa on lykätty.

EFRAG¹³ piti toukokuussa yhdessä IASB:n kanssa koulutus- ja kuulemistilaisuuden Helsingissä tulouttamis- ja vuokrasopimusstandardien ensimmäisistä luonnoksista. Suomen tilaisuus oli ensisijaisesti suunnattu listayhtiöiden edustajille. Vastaavia tilaisuuksia on pidetty myös muissa Euroopan pääkaupungeissa. Tilaisuuksien tavoitteena on tukea standardien viimeistelyä ennen niiden lopullista antamista. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa.

11 Packaged Retail Investment Products.

12 International Accounting Standards Board.

13 European Financial Reporting Advisory Group on yksityisoikeudellinen elin, joka laatii IFRS-sääntelymuutoksiin kommenttikirjeet IASB:lle Euroopan näkökulmasta ja avustaa komissiota IFRS-standardien hyväksymisessä EU-lainsäädännöksi.

EU:n komissio ehdottaa tilintarkastussäätelyyn merkittäviä muutoksia

Euroopan komissio julkaisi marraskuussa sekä ehdotuksen tilintarkastusdirektiivin muuttamiseksi että ehdotuksen asetukseksi, johon on sisällytetty sekä nykyiset että nyt ehdotetut tiukennetut erityisvaatimukset yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteisestä tilintarkastuksesta. Muutosdirektiivi laajentaisi yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen määritelmää. Se kattaisi listayhtiöiden, pankkien, vakuutusyhtiöiden lisäksi myös sijoituspalveluyritykset, vaihtoehtoiset sijoitusrahastot, yhteissijoitusyritykset, maksulaitokset ja arvopaperikeskukset.

Komissio ehdottaa, että tilintarkastajien valvontayhteistyö EU-tasolla tapahtuisi ESMAn johdolla ja ESMAlle annettaisiin tilintarkastuskysymyksiin liittyviä sääntelyvaltuuksia. ESMAan perustettaisiin tilintarkastusasioita käsittelevä pysyvä komitea, jonka jäseninä olisivat ainakin jäsenvaltioiden tilintarkastajien valvontaviranomaisten edustajat.

ESMAN tehtävänä olisi laatia suosituksia ja ohjeita mm. tilintarkastajien

- raportoinnista,
- rotaatiosta ja erottamisesta,
- valvontaviranomaisten valvontakäytänteistä, laaduntarkastuksista, tutkinnasta, tietojen vaihdosta sekä
- rajan ylittävien laaduntarkastusten koordinoinnista.

Asetuksessa ehdotetaan myös, että pankkien ja vakuutusyhtiöiden valvojilla olisi velvollisuus keskustella säännöllisesti valvonnallisista kysymyksistä tilintarkastajien kanssa.

Valvottavien ja muiden valvontamaksuvelvollisten lukumäärä

Maksuvelvolliset	31.12.2010	31.12.2011
Luottolaitokset	337	332
Sijoituspalveluyritykset	58	56
Rahastoyhtiöt	35	35
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	139	142
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	1	1
Arvopaperikeskus	1	1
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	29	37
Rahoitussektori yhteensä	600	604
Henkivakuutusyhtiöt	11	11
Vahinkovakuutusyhtiöt	21	21
Työeläkevakuutusyhtiöt	7	7
Työttömyyskassat	34	32
Eläkesäätiöt ja -kassat	65	63
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	146	145
Vakuutusyhdistykset	70	63
Vakuutusmeklarit	63	68
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	3	3
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	42	44
Vakuutussektori yhteensä	462	457
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	1 062	1 061

Finanssivalvonta valvoo lisäksi mm. vakuutusasiamiehiä ja sisäpiiri-ilmoitusvelvollisia henkilöitä.

Toimintakulut ja rahoitus

Toimintakulut ja rahoitus, 1 000 euroa	2010	2011*
Henkilöstökulut	18 263	18 528
Henkilöstösidonnaiset kulut	869	872
Muut kulut	3 551	3 871
Palvelut	622	768
Kiinteistökulut	2 301	2 367
Muut kulut	628	736
Poistot	135	144
Suomen Pankin palvelut	2 530	2 685
Kulut yhteensä	25 348	26 100
Toiminnan rahoitus, 1 000 euroa		
Valvontamaksut	23 047	23 513
Toimenpidemaksut	960	997
Muut tulot	69	0
Suomen Pankin rahoitusosuus 5 % kuluista	1 267	1 305
Edelliseltä vuodelta siirtyvä ylijäämä	2 909	2 904
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	-2 904	-2 619
Rahoitus yhteensä	25 348	26 100

*Vuoden 2011 luvut ovat tilintarkastamattomia ja vahvistamattomia.

Määrätyt valvontamaksut, 1 000 euroa

Maksuvelvolliset	2010	2011
Luottolaitokset	11 095	11 919
Sijoituspalveluyritykset	955	1 019
Rahastoyhtiöt	1 288	1 321
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	2 213	2 020
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	439	368
Arvopaperikeskus	241	219
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	154	156
Rahoitussektori yhteensä	16 385	17 022
Henkivakuutusyhtiöt	1 034	1 004
Vahinkovakuutusyhtiöt	1 384	1 292
Työeläkevakuutusyhtiöt	2 016	1 933
Työttömyyskassat	992	1 089
Eläkesäätiöt- ja kassat	331	269
Sairausvakuutuskassat ja muut vakuutuskassat	120	107
Vakuutusyhdistykset	105	92
Vakuutusmeklarit	89	86
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	448	453
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	140	154
Vakuutussektori yhteensä	6 659	6 479
Edellisiltä vuosilta siirtyneet oikaisut	3	12
Kaikki maksuvelvolliset yhteensä	23 047	23 513

Toimenpidemaksut, 1 000 euroa

Maksuvelvolliset	2010	2011
Luottolaitokset	147	133
Sijoituspalveluyritykset	49	61
Rahastoyhtiöt	241	225
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	160	162
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	17	69
Rahoitussektori yhteensä	614	650
Vakuutusyhtiöt ¹³	23	30
Työttömyyskassat	19	15
Eläkesäätiöt ja -kassat	63	24
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	36	33
Vakuutusyhdistykset	20	32
Vakuutusedustajat ¹⁴	178	202
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	7	11
Vakuutussektori yhteensä	346	347
Kaikki maksuvelvolliset yhteensä	960	997

13 Henki-, vahinko- ja työeläkevakuutusyhtiöt.

14 Vakuutusmeklarit ja -asiamiehet.

Finanssivalvonnan lakisääteiset tehtävät

Laki Finanssivalvonnasta 3 § Tehtävät (ote):

1. myöntää finanssimarkkinoilla toimiville toimilupia, rekisteröi finanssimarkkinoilla toimivia ja vahvistaa niiden toimintaa koskevia sääntöjä;
2. valvoo, että finanssimarkkinoilla toimivat noudattavat niihin sovellettavia finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä, niiden nojalla annettuja määräyksiä, toimilupansa ehtoja ja toimintaansa koskevia sääntöjä;
3. valvoo rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua ja niillä tapahtuvaa kaupankäyntiä sekä selvitys- ja säilytystoimintaa koskevien säännösten ja määräysten noudattamista;
4. valvoo kansainvälisten tilinpäätösstandardien noudattamista siten kuin jäljempänä säädetään;
5. valvoo, että finanssimarkkinoilla toimivat noudattavat niitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä ja selvittämisestä;
6. antaa lain soveltamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä siten kuin laissa erikseen säädetään;
7. ohjaa ja valvoo säästöpankkitarkastuksen toimintaa;
8. suorittaa sille laissa säädettyt muut tehtävät.

Finanssivalvonnan tehtävänä on lisäksi:

1. seurata ja arvioida finanssimarkkinoiden ja finanssimarkkinoilla toimivien muun toimintaympäristön ja muiden yleisten toimintaedellytysten kehitystä;
2. tehdä aloitteita finanssimarkkinoita koskevan lainsäädännön kehittämisestä ja muista tarvittavista toimenpiteistä sekä osallistua lainsäädännön valmisteluun;
3. seurata ja arvioida peruspankkipalvelujen saatavuutta ja niiden hinnoittelua;
4. edistää niiden finanssimarkkinoilla toimivien ohjaus- ja valvontajärjestelmien luotettavuutta, joiden taloudellista asemaa Finanssivalvonta valvoo;
5. koota ja määräajoin julkaista vertailukelpoisella tavalla tietoja finanssimarkkinoilla toimivien taloudellisesta asemasta sekä muuten edistää finanssipalveluja ja finanssimarkkinoiden toimintaa koskevan tietoaineiston saatavuutta;
6. osallistua viranomaisten väliseen kotimaiseen yhteistyöhön;
7. osallistua Euroopan finanssivalvontajärjestelmän puitteissa tapahtuvaan yhteistyöhön Euroopan unionissa sekä muuhun viranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön;
8. osallistua rahoitusjärjestelmän lainvastaisen hyväksikäytön estämiseen;
9. edistää yhteistyössä korkeakoululaitoksen kanssa finanssialan tieteellistä tutkimusta ja koulutusta;
10. seurata luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten palkitsemisjärjestelmien kehitystä ja toimittaa sitä koskevia tietoja Euroopan pankkivalvojien komitealle.

Eduskunnan kuulemiset ja säädösvalmistelulausunnot

Finanssivalvonnan asiantuntijat olivat kuultavina eduskunnan eri valiokunnissa 17 kertaa. Finanssivalvonta antoi 20 koti-
maista säädösvalmisteluun liittyvää lausuntoa sekä 62 muuta sen alaan liittyviä lausuntoa.

Diaari

Finanssivalvonnan diaariin 2011 vireille tulleet asiat (päätehtävät ja niiden suurimmat asiaryhmät)	Kpl
Hallinto	92
Säätely	51
Valvonta	2 436
Notifikaatiot; sivuliike ja rajan yli toiminta	494
Yhtiöjärjestyksen, yhdistysjärjestyksen ja sääntöjen vahvistaminen ja muuttaminen	269
Esitteet	277
Yksityishenkilöiden asiakaskirjeet	174
Johdon sopivuus ja luotettavuus (fit & proper)	151
Tarkastus	88
Toimiluvan myöntäminen ja laajentaminen	33
Muut	179
Kotimainen yhteistyö	75
Ulkomainen yhteistyö	41

Vuonna 2011 Finanssivalvonnan diaariin merkittiin 2 758 asiaa.

Finanssivalvonnan asianhallintajärjestelmä uudistui kertomusvuoden aikana.
Uusi asianhallintajärjestelmä otettiin käyttöön 23.5.2011.

Finanssivalvonnan edustajat EU:n finanssivalvontajärjestelmän toimielimissä

EBA

Hallintoneuvosto (Board of Supervisors)

apulaisjohtaja Jukka Vesala, äänivaltainen jäsen
johtaja Anneli Tuominen, varajäsen

Johtokunta (Management Board)

apulaisjohtaja Jukka Vesala, äänivaltainen jäsen

Standing Committee on Regulation and Policy

toimistopäällikkö Veli-Jukka Lehtonen, jäsen

Standing Committee on Oversight and Practices

osastopäällikkö Marja Nykänen, jäsen

Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing

toimistopäällikkö Jaana Ladvelin, jäsen

Standing Committee on Financial Innovation

toimistopäällikkö Timo Peltonen, jäsen

IT Sounding Board

toimistopäällikkö Jaakko Mauranen, jäsen

Impact Study Group

analyytikko Olli Mattinen, jäsen

Stress Testing Task Force

analyytikko Anton Tuomisalo, jäsen

Network on Equivalence

johtava riskiasiantuntija Juha Savela, jäsen

Review Panel

toimistopäällikkö Kaija Kilappa, jäsen

EIOPA

Hallintoneuvosto (Board of Supervisors)

johtaja Anneli Tuominen, äänivaltainen jäsen
johtava neuvonantaja Hely Salomaa, varajäsen

Solvenssi II -valmistelukomiteat:

Financial Requirements Expert Group

johtava matemaatikko Pirkko Welin-Siikaluoma, jäsen

Internal Models Expert Group

tutkija Laura Koskela, jäsen

Internal Governance, Review and Reporting Expert Group

lakimies Anne Hakkila, jäsen

Insurance Groups Supervision Committee

vastuuvälvoija Risto Poikajärvi, jäsen

Committee on Consumer Protection and Financial Innovation

osastopäällikkö Erja Rautanen, jäsen

Financial Stability Committee

johtava riskiasiantuntija Teija Korpiaho, jäsen

Information Technology and Data Committee

toimistopäällikkö Jaakko Mauranen, jäsen

Occupational Pensions Committee

johtava matemaatikko Tarja Taipalus, jäsen

Review Panel

lakimies Eeva-Maija Österman, jäsen

ESMA

Hallintoneuvosto (Board of Supervisors)

johtaja Anneli Tuominen, äänivaltainen jäsen
osastopäällikkö Jarmo Parkkonen, varajäsen

Committee on Economic and Markets Analysis

pääanalyytikko Sampo Alhonsuo, jäsen

Corporate Finance Standing Committee

toimistopäällikkö Sari Helminen, jäsen

Corporate Reporting Standing Committee

toimistopäällikkö Tiina Visakorpi, jäsen

ESMA-Pol Standing Committee

markkinavälvoija Laila Hietalahti, jäsen

Financial Innovation Standing Committee

johtaja Anneli Tuominen, puheenjohtaja
markkinavälvoija Tero Oikarinen, jäsen

Investment Management Standing Committee

markkinavälvoija Paula Kirppu, jäsen

Investor Protection and Intermediaries Standing Committee

markkinavalvoja Anu Ranta, jäsen

IT Management and Governance Group

neuvonantaja Arja Voipio, puheenjohtaja
toimistopäällikkö Jaakko Mauranen, jäsen

Post Trading Standing Committee

neuvonantaja Arja Voipio, jäsen

Review Panel

johtava lakimies Olli Laurila, jäsen

Secondary Markets Standing Committee

markkinavalvoja Leena Savolainen, jäsen

Takeover Bids Network

markkinavalvoja Ville Kajala, jäsen

**EBA, ESMAn ja EIOPAn yhteiskomitea
(Joint Committee)**

**Consumer Protection and Financial Innovation
Sub-Committee**

johtaja Anneli Tuominen, puheenjohtaja

Risk Sub-Committee

apulaisjohtaja Jukka Vesala, puheenjohtaja

Anti-Money Laundering Committee

lakimies Tuija Nevalainen, jäsen

**Work Stream on the Methods of Consolidation for
Financial Conglomerates**

osastopäällikkö Marja Nykänen, työryhmän puheenjohtaja

ESRB

Hallintoneuvosto (General Board)

johtaja Anneli Tuominen, jäsen

Advisory Technical Committee

apulaisjohtaja Jukka Vesala, jäsen

Julkaisut, artikkelit ja vuositilastot

Julkaisupäivä	Julkaisun nimi	Tilannepäivä	Julkaisu/artikkeli/ vuositilasto
17.3.	Maksut tililtä toiselle kulkevat monen järjestelmän kautta		Artikkeli
14.4.	Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 1/2011	31.12.2010	Julkaisu
14.4.	Otantatutkimus henkilöasiakkaiden asuntoluotoista		Julkaisu
17.5.	Kuluttajat sijoittavat kapitalisaatiosopimukseen – minkälainen sijoitustuote on kyseessä?		Artikkeli
1.6.	Pankki- ja vakuutussektorin vakavaraisuus	31.3.2011	Julkaisu
31.8.	Vakuutusmeklarit 2010	31.12.2010	Vuositilasto
12.9.	Uusi sijoitusrahastodirektiivi helpottaa rahastojen vertailtavuutta		Artikkeli
22.9.	Vakuutusyhtiöt 2010	31.12.2010	Vuositilasto
27.9.	Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2011	30.6.2011	Julkaisu
30.9.	Työttömyyskassat 2010	31.12.2010	Vuositilasto
31.10.	Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2010	31.12.2010	Julkaisu
7.11.	Asiakas voi usein vaikuttaa valinnoillaan peruspankkipalveluista maksamiinsa maksuihin		Artikkeli
30.12.	Riski on osakkeiden tuoton kääntöpuoli		Artikkeli
30.12.	Tiedätkö mihin rahasi sijoitat?		Artikkeli

 Lisää tilastotietoja: [Finanssivalvonta.fi](https://finanssivalvonta.fi) > Tilastot

Lehdistötiedotteet

Lehdistö- ja valvottavatiedotteet, Markkinat-tiedotteet sekä verkkouutiset ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa Finanssivalvonta.fi > **Julkaisut ja tiedotteet**. Alla listaus lehdistötiedotteiden otsikoista.

14.3.2011 | 1/2011

Finanssivalvonnan toimintakertomus 2010: Ennakoivaa valvontaa finanssi- ja velkakriisihkien torjumiseksi

15.3.2011 | 2/2011

Vakuutussektorin QIS5-vaikuttavuustutkimuksen tulokset: Suomen vakuutussektori täyttäisi pääpiirteissään uudet Solvenssi II -vakavaraisuusvaatimukset

14.4.2011 | 3/2011

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 1/2011 ja otantatutkimus asuntoluotoista: Suomen finanssisektorin riskinkantokyky vahva, asuntoluottoasiakkailla merkittävä korkoriski

5.5.2011 | 4/2011

Finanssivalvonnalta julkinen huomautus Incap Oyj:lle komission esiteasetuksen ja arvopaperimarkkinalain tiedonantovelvollisuuden laiminlyönneistä

5.5.2011 | 5/2011

Finanssivalvonnalta julkinen huomautus Ålandsbanken Abp:lle säännöllisen tiedonantovelvollisuuden laiminlyönneistä

1.6.2011 | 6/2011

Pankki- ja vakuutussektorien vakavaraisuus 31.3.2011: Suomen pankki- ja vakuutussektorien vakavaraisuus edelleen vahva

15.7.2011 | 7/2011

EU:n laajuinen stressitesti vahvisti sen, että suurimmilla Suomessa toimivilla pankeilla on hyvä riskinkantokyky

7.9.2011 | 8/2011

Finanssivalvonnalta julkinen huomautus OP-Pohjola osk:lle liputusvelvollisuuden laiminlyönneistä sekä niihin liittyvästä sisäisen valvonnan puutteellisuudesta

27.9.2011 | 9/2011

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2011: Velkakriisin seuraukset heijastuvat myös Suomeen

27.10.2011 | 10/2011

EBA arvioinut velkakriisin vaikutukset pankkien pääomatärkeeseen

23.11.2011 | 11/2011

Finanssivalvonnan johtokunta nimitetty seuraavaksi kolmi-vuotiskaudeksi, yksi jäsen vaihtuu

25.11.2011 | 12/2011

Pankki- ja vakuutussektorien vakavaraisuus 30.9.2011: Suomen finanssisektorin tilanne edelleen vakaa

8.12.2011 | 13/2011

EBA vahvisti laskelman suurten pankkien pääomatärkeestä

Lyhenteet

AIFMD, Alternative Investments Fund Managers Directive, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskeva direktiivi

CCP, Central Counter Party, keskusvastapuoli

CDS, Credit Default Swap, luottoriskinvaihtosopimus

Core Tier 1 -varat, vakavaraisuuslaskennan omien varojen ydin omat varat eli rajoituksettomat ensisijaiset omat varat

COREP, Common Reporting Framework, vakavaraisuusraportointikehikko

CRD, Capital Requirements Directive, vakavaraisuusdirektiivi

CRR, Capital Requirements Regulation, vakavaraisuusasetus

EBA, European Banking Authority, Euroopan pankkiviranomainen

ECOFIN, The Economic and Financial Affairs Council, Euroopan unionin talous- ja rahoitusasioiden neuvosto

EFRAG, European Financial Reporting Advisory Group, yksityisoikeudellinen elin, joka laatii IFRS-sääntelymuutoksiin kommenttikirjeet IASB:lle Euroopan näkökulmasta ja avustaa komissiota IFRS-standardien hyväksymisessä EU-lainsäädännöksi

EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen

EKP, Euroopan keskuspankki

ESA, European Supervisory Authorities, Euroopan valvontaviranomaiset

ESMA, European Securities and Markets Authority, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen

ESRB, European Systemic Risk Board, Euroopan järjestelmäriskikomitea

ETF, Exchange-Traded Fund, pörssinoteerattu rahasto

FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta

FSB, Financial Stability Board, Rahoitusmarkkinoiden vakausneuvosto

G20, Group of Twenty, 19 taloudellisesti merkittävää valtiota ja Euroopan unioni

GIIPS-valtiot, Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja

G-SIFI, Global Systemically Important Financial Institutions, globaalit systeemisesti merkittävät rahoituslaitokset

IASB, International Accounting Standards Board

IFRS, International Financial Reporting Standards

IMD2, The review of the Insurance Mediation Directive, vakuutusdustusdirektiivin uudelleenarvointi

IRBA, Internal Ratings Based Approach, sisäisten luotto- luokitusten menetelmä luottoriskin määrittämiseen

KIID, Key Investor Information Document, avaintietoosite

MiFID, Markets in Financial Instruments Directive, Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi

OTC, Over the Counter, säännellyn kaupankäynnin ulkopuoliset instrumentit

PRIPs, Packaged Retail Investment Products, vähittäismarkkinoille tarkoitetut paketoitujen sijoitustuotteet

PS-sopimus, pitkäaikaissäästämissopimus

QIS, Quantitative Impact Study, vaikuttavuustutkimus

RSC, Risk Sub-Committee, riskien arviointi, viranomaisten yhteistyökomitea Joint Committeen alainen komitea

SEPA, Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksubalue, joka käsittää kaikki EU- ja Eta-maat sekä Sveitsin

SHV, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko

Tier 1 -vakavaraisuussuhdeluku, ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamisiin

UCITS, Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset

Virati, viranomaisten yhteinen konekielinen tiedonkeruujärjestelmä

Toimintakertomuksessa viitattut EU:n direktiivit, asetukset sekä direktiivi- ja asetusehdotukset

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa sekä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta ja finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta; KOM (2011) 453 (nk. CRD4)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä koskevista vakavaraisuusvaatimuksista; KOM (2011) 452 (nk. CRR)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2003/71/EY ja 2009/138/EY muuttamisesta Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen valtuuksien osalta; KOM (2011) 0008 (nk. Omnibus II -direktiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/92/EY, annettu 9 päivänä joulukuuta 2002, vakuutusedustuksesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/41/EY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2003, ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/71/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta (ns. esitedirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/73/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä annetun direktiivin 2003/71/EY ja säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin 2004/109/EY muuttamisesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö); KOM (2011) 651

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/6/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/34/EY, annettu 28 päivänä toukokuuta 2001, arvopapereiden ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta (ns. avoimuusdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta (ns. rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi, MIFID)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (ns. UCITS IV)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (ns. AIFM-direktiivi)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lyhyeksi myynnistä ja tietyistä luottoriskinvaihtosopimusten osa-alueista; KOM (2010) 482

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä; KOM (2010) 484

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1060/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, luottoluokituslaitoksista

Ehdotus neuvoston direktiiviksi yhteisestä finanssitransaktioverojärjestelmästä ja direktiivin 2008/7/EY muuttamisesta; KOM (2011) 594

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta annetun direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta; KOM (2011) 778

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista; KOM (2011) 779

Pohjoismaiden ja Baltian valvontaviranomaiset

- Finansinspektionen, Ruotsi, Fi.se
- Finanstilsynet, Norja, Finanstilsynet.no
- Finanstilsynet, Tanska, Finanstilsynet.dk
- Fjármálaeftirlitið, Islanti, Fme.is
- Finantsinspeksioon, Viro, www.fi.ee
- Finanšu un kapitāla tirgus komisija, Latvia, ftk.lv
- Lietuvos Bankas, Liettua, lb.lt

Toimitusneuvosto

Terhi Lambert-Karjalainen, puheenjohtaja

Sampo Alhonsuo

Anu Lassila-Lonka

Tuomo Malin

Pasi Orava

Jaana Rantama

Erika Penttilä

Juha Savela

Jari Synkkänen

Hanna Niemi, sihteeri

Ulkoasu

Recommended Finland Oy

Kuvat

Peter Mickelsson, Suomen Pankki

iStock

Kuvien käsittely

Pekka Kirala

Taitto

Risto Kokko, ROKdesign

Paino

Edita Prima Oy, 2012

